

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocemova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslu
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisni se ne vračajo

Nekaj naukov za nas

Sestanek voditeljev štirih evropskih velesil v Monakovem je prvovrstnega zgodovinskega pomena. Mnogi ga primerjajo s pariško mirovno konferenco. Pred 20 leti so vodilni državniki tega sveta končali vojno in gradili mir na načelih nove demokracije in na osnovi enakopravnosti velikih in malih narodov ter kolektivnega mirovnega jamstva. V Monakovem so zastopniki velesil preprečili vojno s povratkom v sistem izravnavanja medsebojno si nasprotujočih interesov velikih držav in praktično obnovo načela, da so mali narodi bolj predmet, nego nositelji mednarodne politike.

Mali evropski narodi, ki hočejo voditi realno politiko, morajo z vsem računati. Češkoslovaška je imela trdno obrambno zvezo s Francijo in Sovjetsko Rusijo. Ta zveza bi bila v primeru neposrednega napada z oboroženo silo verjetno izpolnila svoj namen, v odločilni diplomatski igri se ni obnesla. Moralna vrednost obvez, ki jih prevzamejo veliki narodi, je s češkoslovaškim primerom še bolj kompromitirana, kakor je bila že do sedaj. Razumljivo je, da se je pojavila ključ, naj v bodoče male države vodijo poudarjeno politiko medsebojne povezanosti in čim večje neodvisnosti od velikih držav. To je bila že osnovna zamisel pri izgraditvi Male antante, ki pa ni bila do konca izvedena. Te dni smo videli v nekem francoskem listu karto nove balkanske federacije, ki bi naj obsegala razen držav Balkanske zveze še Madžarsko in Češkoslovaško ter tako ustvarila v Evropi novo velesilo, ki bi vezala sredino in jugovzhod evropskega kontinenta. To so gotovo zaenkrat fantazije, v katerih pa je izražena pravilna misel.

Jugoslavija je enako, kakor drugi narodi, na razvoju dogodkov življenjsko zainteresirana. Bolj kakor kdaj mora računati za dejstvo svojega geopolitičnega položaja. Mi smo neposredni sosed dveh glavnih činiteljev današnje evropske politike, Nemčije in Italije, ter njunih varovank Madžarske in Albanije. Z Italijo in Nemčijo nas povrh vežejo intimni gospodarski stiki. Krvne vezi bratske solidarnosti s Češkoslovaškim narodom in občutek, da je njegova usoda povezana z našo, ostanejo neporušene. V zadnjem času se je mnogo storilo, da se prijateljski odnosi med Jugoslavijo in Italijo vkoreninijo tudi med obema narodoma, katerih življenje se stika na tolikih točkah in bo v bodoče imelo morda še več velikih skupnih interesov. Želeti bi bilo, da se širokogrudno odstranijo še zadnje psihološke zapreke, ki še otežkočajo pot k temu cilju. Napram svojemu nemškemu sosedu je Jugoslavija vedno kazala največjo lojalnost in dobro voljo, tako v svoji notranji, kakor v svoji zunanji politiki. Ona brezpogojno respektira stanje, kakršno si je ustvaril nemški narod za sebe, in mora priznati, da je službeno politika tretjega rajha prijateljsko priznavala razvoj in življenjsko pravo naše države. V tem duhu je nakazana pot medsebojnih odnosov tudi za bodoče.

Dejstva in razvojne smeri, ki jih vsakdo more opaziti v razvoju evropske krize, postavljajo tudi Jugoslavijo pred nove izzive. Vse moramo storiti, kar bo v bodoče jačalo možnost čim bolj neodvisnega in samostojnega in s tem čim bolj uspešnega nastopa naše ga naroda in njegove države. Tu se naše oči obračajo predvsem na jugovzhod, kjer je ob našem boku organiziran v samostojno, državo bratski narod, katerega bodočnost bo še bolj povezana z našo lastno, nego so mnogi do sedaj mislili. Utrditev, razširjenih in poglavitnih jugoslovensko-bolgarskih odnosov se postavlja kot neposredna in nujna naloga naše države in nacionalne politike. V povezavi Jugoslavije z Bolgarijo se odpirajo konstruktivni slovenski politiki v Evropi nove možnosti ter dajejo našemu in bolgarskemu narodu nova jamstva za neodvisnost in neokrnjenost.

Posebno hvaležni moramo biti Jugosloveni še znamenitemu Mussolinijevemu članku v listu »Popolo d'Italia«. Opozoril je tudi one, ki so do sedaj le preveč lahkomišelnost prehajali preko dejstva, da je ideja narodnega edinstva osnova, na kateri počiva celina in nerazdeljivost naše države, kako usodno važnost je nacionalna misel v obrambi narodne svobode. Nič ne sme nikdar priti v položaj, da bi podvomili o eksistenčni upravičenosti Jugoslavije z utemeljitvijo, da jugoslovenskega naroda ni. Toda naša lastna državna in nacionalna politika mora s svoje strani storiti vse, da se med našim narodom ne bo mogel najti nikdo, ki bi služil kot kronska priča za take trditve. Spremembe, ki se bodo izvršile tudi v notranjopolitičnem življenju bratske republike, bodo imele svoje odmeve ne-sporno tudi pri nas. Nihče, ki občuti v-

Tudi Poljska je dobila svoj del

Po sporazumu med Varšavo in Prago bodo Poljaki dobili tješinsko ozemlje — Včeraj popoldne so nemške čete začele zasedati od čsl. vojske izpraznjene sudetske kraje

Varšava, 1. okt. br. Češkoslovaška vlada je sprejela poljsko noto, ki ji je bila izročena danes dopoldne in v kateri je poljska vlada konkretno in definitivno zahtevala ozemlje tješinskega okrožja. Češkoslovaška vojska se bo jutri ob 16. umaknila s češkoslovaško-poljske meje. Zasedba tješinskega okrožja bo izvršena v desetih dneh. Vprašanja nove meje in plebiscita v spornih krajih bodo urejena po posebnem sporazumu med obema vladama. Češkoslovaška vlada bo tudi odpustila iz češkoslovaške armade vse Poljake ter iz češkoslovaških zaporov vse poljske politične kaznjence. Poljska vlada izjavlja v posebnem komuniqueju, da se bo s tako ureditvijo poljskega manjšinskega problema na Češkoslovaškem zadovoljila.

Praga, 1. oktobra. AA (Havas). Po današnji seji vlade je izšlo tole uradno sporočilo:

Vlada čsl. republike je imela danes dopoldne sejo pod predsedstvom predsednika republike. Na seji je skrbno proučila noto poljske vlade z dne 30. septembra, ki vsebuje ultimatum zastran odstopa Tješina. Vlada je vsestransko proučila noto in upošteva težkoče mednarodnega položaja ter prisiljena zaradi razmer, nastalih z monakovskim sporazumom, morala pristati na poljske predloge. Čsl. vlada je sprejela ta težki sklep v popolnem sporazumu z odgovornimi osebnostmi političnih strank. Odločila se je za to, ker si je bila v svesti, da bi drugačen sklep povzročil samo nove zapletitjaje.

Prekasna angleška intervencija

London, 1. okt. o. Dopoldne sta imela ministrski predsednik Chamberlain in zunanji minister Halifax daljšo konferenco o poljski noti Češkoslovaški zaradi odstopa tješinskega ozemlja. Podvzeti so bili takoj koraki v Varšavi in Pragi, da bi ta spor ne povzročil novega konflikta. Poljska vlada je bila opozorjena, da je bil z monakovskim dogovorom določen za re-

šitev poljsko-češkoslovaškega vprašanja rok treh mesecev, ako pa ne bo uspela, se ima sestati nova konferenca štirih, da sprejme končne odločitve. Glede na to so zahteve Poljske preuranjene in ne smejo dovesti do konflikta. Vladi v Pragi je bil poslan nasvet, naj pomirljivo in v duhu monakovskega sporazuma odgovori poljski vladi ter izrazi svojo pripravljenost za pogajanja. Nenadno forsiranje spora s poljske strani je izzvalo v Londonu zelo neugoden vtis.

Ogorčenje v Pragi

Praga, 1. oktobra. br. Vlada je na svoji današnji popoldanski seji sprejela poljske zahteve glede ureditve položaja poljske manjšine na Češkoslovaškem. Pod pritiskom katastrofe, ki jo je doletela z monakovskim sporazumom, je bila prisiljena tudi k temu novemu usodnemu koraku. Pristala je na to, da se tješinsko okrožje priključi Poljski po podobnem postopku, kakor ga določa monakovski sporazum za nemško obmejno ozemlje. Češkoslovaška vojska se bo v prihodnjih dneh umaknila iz tješinskega okrožja.

Češkoslovaška javnost je danes popoldne z ogorčenjem, a vendar s stoicnim mirom sprejela na znanje izsiljevanje od strani Poljakov, ki so skočili slovanski bratom v hrbet v njihovih najtežjih dneh. Ogorčenje je tem večje, ker nastanajo kot zaščitniki narodne manjšine isti poljski krogi, ki sami ne priznajo prav nikakih pravic milijonom narodnih manjšin v mejah poljske države.

Veselite na Poljskem

Varšava, 1. oktobra. AA. (PAT) Vest, ki je bila danes popoldne objavljena po radiu in v posebnih časopisnih izdajah, da je Praga sprejela poljsko noto o Tješinu, se je razširila po vsej Poljski z bliskovito naglico. Pozitivna rešitev poljskočsl. spora in objava, da bo v kratkem Tješin priključen Poljski, je zapustila globok vtis v vsej državi. Po hišah so razbesili zastave. Povsod so napovedana zborovanja. Po Varšavi so vozili avtomobili z zvonce, ki so objavljali ljudstvu srečno rešitev tega poljskega manjšinskega vprašanja.

Prve čete nemške vojske na sudetskem ozemlju

Dosedanje državno mejo so prestopile popoldne ob 14. na jugu — Predaja poteka v redu

Praga, 1. oktobra. AA. (ČTK) Ob 15.30 je izšlo tole poročilo:

Danes se izpraznjuje prvi predel, ki se ima odstopiti Nemčiji na podlagi monakovskih sklepov. Evakuacija se bo jutri nadaljevala. Ta predel obsega ozemlje južno od Češkega Lesa. Kot prvo etapo izpraznjujejo čsl. čete danes ozemlje med cesto Plana - Kvilda. (?) Tega mesta nemške čete ne bodo zasedle. Prva etapa gre na to ob Vltavi do Fridova, ki ga nemške čete takisto ne bodo zasedle, potem pa od Fridova do Reiterschlag; to mesto bodo nemške čete zasedle. Iz varnostnih razlogov se je začasno uvedel nevtralen pas, širok 3 km. Na šestih krajih so se na dosedanje meji sestali čsl. in nemški oficirji. Nemške čete so prekoračile dosedanje mejo ob 14. uri.

Berlin, 1. okt. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je nočjo izdalo naslednji komunikat:

»Nemške čete pod vodstvom generala von Löbeja so ob 16. prekorale jugozapadno češkoslovaško mejo in pričele zavzemati kraje v prvem odseku češkoslovaškega ozemlja, ki pripade po monakovskem sporazumu Nemčiji.«

Češkoslovaške vojaške oblasti so že ob 1.30 ponoči izročile vso oblast za-

današnjih dneh nekaj odgovornosti za bodočnost Jugoslavije, se ne bo mogel odreči vtisu, da je vprašanje notranje konsolidacije Jugoslavije danes bolj kakor kdaj prvenstveno vprašanje našega življenja. Pospešeno se je treba lotiti njegove realne rešitve. Rešili pa ga bomo le, če trdno građeč na jugoslovanski narodni misli in niti trenutke ne pozabljajoč, kaj neobhodno potrebuje država kot celota, uvedemo v naše medsebojne odnose širokogrudno izdane ter lojalno izvršeni sistem, ki bo tako v Srbu, kakor v Hrvatu in Slovencu okrepi občutek, da je vsak zase in skupno z vsemi resnični nositelj moči in svobode narodne države Jugoslavije.

V dosegu tega cilja in dovršitev te zgodovinske naloge, je združen vseh dobro mislečih, pozitivno in konstruktivno usmerjenih sil v našem narodu, brez ozira na njihova razna gledanja v podrobnostih, nujna zahteva današnjice.

Konec zasedanja DN

Zeneva, 30. septembra. AA. (Stefani) Današnje zasedanje je bilo zadnja seja 19. skupščine Zveze narodov.

bora, ki ga je ustanovila včeraj popoldne, glede izročitve prve češkoslovaške obmejne cone. Komisija se je danes sestala ob 11. Seja je trajala dve uri. Razpravljali so o izročitvi druge cone, v kateri so mesta Podmokly, Fridland in Warnsdorf. Češkoslovaška vojska se mora po monakovskem sporazumu umakniti s tega področja jutri in popoldne. Popoldne je imela mednarodna komisija svojo tretjo sejo.

★

Ožji odbor ministrov

Praga, 1. oktobra. (ČTK). Danes dopoldne je bila seja čsl. vlade pod predsedstvom predsednika vlade generala Syrovcega. Na seji so razpravljali o problemih, nastalih po sprejetju pogojev monakovske konference. Pristanek na te pogoje in zasedanje mednarodnega odbora postavljata čsl. vlado pred zelo težko zapletenih vprašanj, ki jih bo treba hitro urediti. Zato je vlada sestavila delovni program glede vseh teh vprašanj in sklenila ustanoviti ožjo ministrsko komisijo, ki bo vodila ta dela. Predsednik komisije je Syrovcy, podpredsednik pa notranji minister Černy. Člani komisije so zunanji, vojni, poštni, trgovinski, notranji, finančni in pravosodni ministri. Komisija bo razpravljala o vseh pravnih, finančnih in gospodarskih vprašanjih, ki nastanejo z določitvijo novih meja in izmenjavo prebivalstva ter o drugih vprašanjih, ki se bo z njimi ukvarjala mednarodna komisija. V vseh navedenih ministrstvih se bodo takoj ustanovili posebni oddelki z nalogo, da centralizirajo vsa ta vprašanja. Ti oddelki bodo zasedali permanentno.

„Pa ostanemo vsaj sami na svojem“

Praga, 1. okt. AA. (Havas) Ko je včeraj praški radio prenašal govor predsednika vlade Syrovcega, se je na ulicah zbrala ogromna množica, ki je poslušala ta govor. Na splošno je masa sprejela govor v popolni tišini, le večja skupina mladine in žena pa se je zbrala v sprejedu, v katerem

so nekateri zahtevali, da se meje branijo. Istočasno pa so prodajali po ulicah novo zemljepisno karto nove Češkoslovaške. Ljudje so se za to karto kar trgali. Legionarji so se trudili, da bi množice umirili, češ da ni bilo drugega izhoda. Vsi ljudje so izgovarjali besede Syrovcega »Pa ostanemo vsaj sami na svojem.« Končno je policija sprejela raznala. Zvečer in ponoči je vladal v Pragi popoln mir in red.

Razid nemške socialistične stranke v Sudetih

Praga, 1. oktobra. AA. (ČTK). Nemška socialno-demokratska stranka v CSR je izdala sporočilo, v katerem pravi med drugim, da se je borila, dokler je bilo mogoče, danes pa to ni več možno, zato stranka preneha delovati v krajih, ki se odstopijo Nemčiji.

★

Hitlerjev povratak v Berlin

Berlin, 1. okt. br. Dahi se je Hitler vrnil iz Monakovega v Berlin. Na železniški postaji so ga sprejeli vsi člani vlade in glavni prvaki narodno-socialistične stranke. Od postaje do Wilhelmstrasse mu je narodno-socialistična množica prirejala viharne ovacije.

Ogromno nemško notranje posojilo

Berlin, 1. oktobra. AA. (DNB) Nemška vlada je razpisala novo notranje posojilo v višini poldruga milijarde mark, da izvede naloge, ki si jih je zadala. Posojilo se bo obrestovalo po 4 in pol odstotka in bo vračljivo od leta 1933 do 1958 po nominalu.

Japonske čestitke

Tokio, 1. oktobra. AA. (Havas) Predsednik vlade knez Konoje je poslal Hitlerju brzojavko, v kateri mu čestita k ureditvi sudetskega vprašanja. Knez Konoje je naročil londonskemu in pariškemu poslaniku, da čestitata britanski in francoski vladi k miroljubni ureditvi sudetskega vprašanja.

Odstop angleškega mornariškega ministra

Odstopil je, ker se ne strinja s Chamberlainovo zunanjo politiko — Demisija je bila sprejeta

London, 1. oktobra. AA. (Reuter). Uradno poročajo, da je prvi lord admiraltete Duff Cooper odstopil.

London, 1. okt. o. Seje popoldne se je zvelo za odstavko prvega lorda admiraltete Duffa Cooperja. Lord Cooper in Chamberlain sta izmenjala pismi, iz katerih je razvidno, zakaj je prišlo do te odstavke.

Prvi lord admiraltete Duff Cooper pravi v svojem pismu: »Dragi moj ministrski predsednik! Posebno mi je težko, da sem v času, ko slavite velik triumf, prisiljen poslati vam noto nezaupanja. Iz razlogov, ki so vam znani in ki jih bom objavil v spodnji zbornici, sem prišel do ugotovitve, da gledam z nezaupanjem na zunanjo politiko, ki jo izvaja sedanja vlada in ki jo bo mrda še nadalje izvajala. To delam z globokim obžalovanjem, ker sem bil ponosen na vodstvo svojega ministrstva, ki je prednjačilo vsem drugim ministrstvom. Zahvaljujem se vam, ker ste v mene toliko zaupali in mi izkazovali toliko prijateljstva in potrpežljivosti. Izražajoč svoja čustva, sem se odločil zaprositi vas, da glede na to lojal-

nost sprejmete mojo prošnjo za ostavko. — Vaš vdani Duff Cooper.«

Ministrski predsednik Chamberlain je odgovoril: »Dragi moj minister mornarice! Prejel sem vaše pismo, v katerem sporočate svojo ostavko kot minister mornarice, ter obžalujem to vašo namero. Ker pa vem, da ste čvrsto prepričani, da je politika vlade nepopolna, ustrezam vaši želji. Preden pa predložite prošnjo za ostavko Nj. Vel. kralju v odobritev, vam izrazim zahvalo za vaše delo v ministrstvu, ki ga zapuščate, ter upam, da razlika v mnenju, ki je nastala med nama zaradi politike, ne bo povod za prekinjenje naših osebnih odnosov. Vaš zelo vdani Neville Chamberlain.«

V avdienci pri kralju

London, 1. okt. br. Ministrski predsednik je takoj sporočil ostavko mornariškega ministra kralju, ki je ostavko sprejel. Duff Cooper je poslal Chamberlainu pismo, v katerem se mu zahvaljuje za njegovo za-slugue. Duff Cooper je bil zvečer sprejet v avdienci pri kralju, kateremu je podrobno obrazložil vzroke, ki so ga napotili k temu koraku.

Pripravlja se pakt štirih

Ustvaritev Mussolinijeve ideje — Konferenca štirih v Rimu? — Rezervirani glasovi iz Pariza

Paris, 1. oktobra. v. Proklamacija, ki sta jo v Monakovem skupno izdala Chamberlain in Hitler o bodočem sodelovanju Anglije in Nemčije, je predmet največje pozornosti in živahnih komentarjev politične javnosti. Smatra se, da je ideja ustvaritve četvernega pakta veseli, ki jo je prvi iznesel Mussolini, na poti k izvršitvi. Nova organizacija naj prevzame vodstvo evropske politike ter nadomesti Društvo narodov v vseh njegovih odločilnih funkcijah.

Kakor se zatrjuje, bodo sedaj obnovljeni razgovori za popolno izvedbo in izpolnitev velikonočnega angleško-italijanskega aranžmana. Sporedno s tem se bodo nadaljevala pogajanja za italijansko-francoski sporazum.

Mussolini je v Monakovem povabil Chamberlaina na obisk v Italijo. Trdijo, da bo takrat prišel tja tudi Daladier in da je računati s ponovno sejo voditeljev štirih evropskih velesil po monakovskem vzoru. Te sestanke bi se vršili v Rimu.

V francoskih političnih krogih se presojajo rezultati monakovskega sporazuma z zelo mešanimi občutki. Prevladuje sicer še zaodosenje in radost, da je vojna preprečena, toda že se pojavljajo glasovi, da ta uspeh ni bil dosežen samo na račun

CSR, temveč tudi na račun Francije. Tudi v krogih, ki so blizu vlade, ne zanikajo, da je moralni in politični prestiž Francije dobljen silen udarec in da je Francija v CSR izgubila svojega najboljši zvestega in najbolj lojalnega zaveznika. Skrbni jih tudi bodoča politika sovjetske Rusije, ki je zavzela napram francoski diplomaciji zelo rezervirano stališče.

Nedvomno se je zaradi zadnjih dogodkov notranjopolitična situacija v Franciji znatno komplicirala. V francoski javnosti se sicer ne zanika, da je Francija morala ostati ob boku Anglije in za vsako ceno držati politično solidarnost med obema državama. Mnogi pa smatrajo, da je bil Daladier napram Chamberlainu preveč popustljiv in zato ni našel poznejše drugega izhoda, kakor da je pristal na monakovske rezultate.

Bolgarska kraljica v Benetkah

Benetke, 1. oktobra. AA. (Stefani). Bolgarska kraljica se je pripeljala semkaj iz Pise. Z njo potuje njena dva otroka. Kraljičin obisk je popolnoma zasebna zadeja. Kraljica bo s svojima otrokoma danes nadaljevala pot na poti proti Sofiji.

Razpoloženje na Angleškem

Po prvem splošnem mirovnem navdušenju se začenejo vedno močnejše oglašati glasovi proti diktaturi velesil nad manjšimi državami

London, 1. okt. br. Monakovski sporazum v angleški javnosti in tudi v angleških vladnih krogih ni naletel na tako splošno odobravanje, kakor je izgledalo v prvih urah. Današnji londonski listi mnogo manj optimistično gledajo na nadaljnji razvoj v Evropi in vedno bolj prihaja do izraza dvom, ali pomeni način rešitve češkoslovaškega problema zares začetek splošnega pomirjenja Evrope. »Times« pri tem posebno kritizirajo dejstvo, da so bili monakovski sklepi sprejeti brez neposrednega sodelovanja Češkoslovake. Tak način reševanja mednarodnih problemov mora vzbuditi pri vseh manjših državah skrajno nezaupanje in temeljiti stališče angleške vlade. Po njegovi izjavi se bo razvila debata, za katero je sedaj najavljene večje število govornikov, med njimi vsi voditelji opozicije in bivši zunanji minister Anthony Eden. Voditelji opozicije so že danes objavili v listih izjave, v katerih ostro kritizirajo in obsodijo monakovski dogovor kot nasilje nad Češkoslovako.

Z napetostjo pričakujejo v vsej javnosti še spodnje zbornice, ki je sklicana za ponedeljek popoldne. Na tej seji namerava ministrski predsednik Chamberlain podati obširno izjavo o monakovski konferenci in temeljiti stališče angleške vlade. Po njegovi izjavi se bo razvila debata, za katero je sedaj najavljene večje število govornikov, med njimi vsi voditelji opozicije in bivši zunanji minister Anthony Eden. Voditelji opozicije so že danes objavili v listih izjave, v katerih ostro kritizirajo in obsodijo monakovski dogovor kot nasilje nad Češkoslovako.

Ogromno senzacijo v vsej politični javnosti je vzbudila nenadna ostavka mornarskega ministra Duffa Coopera. Vest o ostavki so objavili listi s posebnimi izdajami. Duff Cooper motivira svojo ostavko s tem, da se ne strinja z zunanjo po-

litiko Chamberlaina in lorda Halifaxa, zlasti pa, da ne more odobravati monakovskega sporazuma.

Demobilizacijski ukrepi

London, 1. okt. AA. (Reuter) Takoj po povratku Chamberlaina v London so bili izdani prvi ukrepi za demobilizacijo angleške vojske. Včeraj zvečer je vojno ministrstvo odredilo, naj odidejo domov posadke protiletalskih baterij, ki so bile ta teden poklicane pod zastavo. Zaenkrat se odlok nanaša le na del teh rezervistov.

London, 1. oktobra. AA. (DNB). Britanska admiraliteta sporoča: Častnikom in moštvo mornarice in mornariške rezerve ter prostovoljcem in rezervam pomorskega poročevalskega korpusa, ki so te dni dobili poziv, se ni treba javiti pri njihovih enotah.

Naval čestitke

London, 1. oktobra. AA. (Havas). Iz vseh krajev prihaja na tisoče brzojav in pisem na naslov g. Chamberlaina in njegove žene. Vse te brzojavke in pisma izrekajo zahvalo predsedniku britanske vlade za njegovo prizadevanje za ohranitev miru. Chamberlainova žena pa dobiva poleg tega tudi vsak dan nešteto šopkov cvetlic.

Ponedeljska seja zbornice

London, 1. okt. br. V ponedeljek se nadaljuje zasedanje spodnje zbornice. Kakor poročajo nocojšnji listi, bo Chamberlain na tej seji podal podrobno poročilo o monakovski konferenci in sporazumu. Na tej seji bodo govorili tudi major Attlee v imenu laburistov, Sinclair kot zastopnik opozicijskih liberalcev ter Winston Churchill, Anthony Eden in Lloyd George.

Demobilizacija v Franciji

Izvedena bo postopno — Mirovna svečanost na grobu neznanega vojaka — Vlada ne želi zunanje politične razprave

Pariz, 1. okt. w. V vojnem ministrstvu je imel danes popoldne ministrski predsednik Daladier dolga posvetovanja s članici glavnega generalnega štaba. Razpravljali so o demobilizaciji in o ukinitvi varnostnih ukrepov, ki so bili izdani v zadnjih dneh. Zvečer so dobile posamezne vojaške enote že potrebna navodila za demobilizacijo. Odpuščanje rezervistov se mora izvršiti tako, da bodo najprej odpuščeni družinski očetje. Rekvizicije vozil so bile nemudoma ustavljene. Prav tako je ukinita obvezna zatemnitev zasebnih stanovanj ter glavnih trgov in ulic.

Nocoj je bila na grobu neznanega vojaka velika ceremonija, pri kateri so slavili zasluge Daladiera za ohranitev miru. Daladier je spomnil venec in prižgal plamenico na spomeniku. Pri tej svečanosti so sodelovali bivši bojovniki, invalidi in vojaški oddelki.

Popoldanski listi poročajo, da bo vlada že prihodnji teden predložila parlamentu nov finančni zakon za kritje izdatkov, nastalih zaradi delne mobilizacije. Zaenkrat je vlada krila te izdatke s predumi pri Narodni banki. Na torkovi seji poslanske zbornice in senata bo prečitana izjava

vlade o likvidaciji mednarodne krize. Vlada pa bi se hotela za vsako ceno izogniti vsaki debati o zunanji politiki in bo zaradi tega predlagala, naj se zbornica takoj po prečitani vladi deklaracije odloči, ne da bi prišla na dnevni red številne interpelacije, ki so bile vložene zadnje dni, zlasti pa o objavi monakovskega sporazuma.

Tri mirovne ulice v Parizu

Pariz, 1. oktobra. AA. (Stefani). Tri ulice občine Ordaine v Severnem okrožju so bodo odslej imenovale po Chamberlainu, Rooseveltu in Daladierju.

Sestanek francoskega parlamenta in senata

Pariz, 1. oktobra. AA. (Havas). Uradno potrjujejo, da se sestanek parlamenta na zasedanje v torko ob 15. Na seji parlamenta bo vlada podala poročilo o mednarodnem položaju. Ob istem času bo isto poročilo prečitano tudi v senatu. Vlada bo na razpolago poslancem in senatorjem za morebitno debato o tem vprašanju. Na zasedanju ni na dnevnem redu nobena druga točka.

Nevarnost odtujitve med Londonom in Parizom

V Parizu očitajo Chamberlainu, da je postopal preveč na lastno pest — Tudi Angleži niso vsi zadovoljni

Pariz, 1. oktobra. p. Šele sedaj, ko je prišlo do ostavke angleškega mornarskega ministra, so se izvedle značilne podrobnosti o veliki disonanci, ki jo je izzvala monakovska konferenca med Francijo in Anglijo. Ne samo, da je Chamberlain pri reševanju in posredovanju v češkoslovaški krizi postopal več ali manj na lastno pest, ne da bi o tem podrobneje informiral člane angleške vlade, nego je postavil tudi Francijo pred izvršeno dejstvo. Posebno hudo, ki je zbudila tako v angleških, kakor v francoskih krogih deklaracija, ki sta jo objavila Chamberlain in Hitler v Monakovem, s katero proglašata via facti nekaj nenapadnega pakta med Nemčijo in Anglijo. Chamberlain je storil to brez vsake vednosti odgovornih činiteljev angleškega zunanjega ministrstva, francoski ministrski predsednik pa je izvedel za to deklaracijo šele v trenutku, ko je v Parizu izstopil iz letala. Daladier je bil skrajno presenečen, da ga Chamberlain o tem ni niti z besedico informiral. V Parizu smatrajo, da gre za tako dalekosežno stvar, da bi se bila morala o tem poprej voditi pogajanja in posvetovanja med Parizom in Londonom. Francija je sedaj postavljena pred gotovo dejstvo, dasiravno Francija ne more brez nadaljnje slediti Chamberlainovemu vzgledu in tako rekoč preko noči sklepati z Nemčijo nenapadnega pakta. V Parizu izražajo bojazan, da je Chamberlain sprevrnil s tem v nevarnost francosko-angleško zavezanost. Istega mnenja so tudi vodilni funkcionarji angleškega zunanjega ministrstva, ki jih je Chamberlainovo postopanje prav tako do skrajnosti iznenadilo.

Pariz, 1. oktobra. AA. (Havas). Pariško javno mnenje se loči v pogledu rezultatov, ki jih je treba pričakovati od

četvernega pakta. »Jour« pravi, da je Chamberlain v parlamentu jasno izrazil svoj vtis, da je Hitler pripravljen iti v vojsko in začeti s sovražnostmi. List pristavlja: »Mi smo bili torej prisiljeni, da izbiramo med vojno, ki je bila slabo pripravljena in postavljena na slab teren, ter med pomirjenjem in pametnim stališčem.« Grof Vladimir d'Ormesson pa pravi v »Figaro«: Nemci so dosegli velik uspeh. Temu ne more nihče oporekati. Dobili so široko revizijo meja. Obogatili so se z ozemljem, ki je bogato po naravnih zakladih. Münchenski sporazum nas je postavil v stanje, ki je čisto drugačno kot včeraj. Izgubili smo svoje zavezanike. Če nismo mogli zoperstaviti se Nemčiji sedaj, ko smo bili močnejši, kako se bomo uprli kdaj kasneje.

Zahteve Amerike

Washington, 1. okt. br. Državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull je danes dopolne sprejel novinarje in jim dal kratko izjavo o stališču ameriške vlade glede monakovske konference. Dejal je, da je po monakovskem sporazumu nastalo občeolajšanje, ki je življenju na izgradi tudi že v gospodarskem življenju. Naglasil pa je, da ne more izraziti nikake sodbe o predmetu monakovskega sporazuma. Pričakovati je, da bodo sedaj predvsem one sile, ki so sklenile sporazum, storile vse tudi za obnovo reda v mednarodnih odnosih, tako da se bo na osnovi tega mednarodnega pravnege načela ustvaril mednarodni pravni sistem, mednarodno gospodarsko življenje pa postavilo na nove trdne osnove.

Umik ameriških prostovoljcev iz Španije

New York, 1. oktobra. AA. (DNB). Organizacija »Priateljev brigade Abrahama Lincoln«, ki je zbirala prostovoljce za republikansko Španijo, razglasa, da se bodo ti prostovoljci prihodnje štiri tedne vrnili. Organizacija apelira na vse prijatelje demokracije, da zbera 150.000 dolarjev za stroške prevoza s posebno ladjo, ki bi pripeljala te prostovoljce iz Španije v Ameriko.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Knez Pavle na Brdu

Kranj, 1. okt. AA. Danes ob 9. dopoldne je prisel v Kranj Nj. V. kn. knez namestnik Pavle.

Nov šef madžarske vojske

Badnješta, 1. oktobra. AA. (DNB). Načelnik generalnega štaba general Keresties-Fischer je odstopil. Na njegovo mesto je imenovan general Wert.

ČSR po sporazumu

Vodilni švicarski list o obsegu in pomenu monakovskih sklepov — Velik problem izmenjave prebivalstva

Curih, 1. okt. r. »Neue Zürcher Zeitung« takole razlaga monakovski sporazum glede obsega ozemlja, ki ga ČSR odstopi Nemčiji:

»Obsega ozemlja, ki ga Češkoslovaška prepusti nemškimi četami, še ni mogoče natančno preučiti. Monakovski sporazum navaja štiri pasove, označene na posebnem zemljevidu. Ta novi zemljevid doslej še ni znan. Izgleda pa, da ne gre za zemljevid, ki ga je Hitler predložil Chamberlainu v Godesbergu skupno z nemškimi memorandumi. Ozemlje, ki sega preko navedenih štirih pasov in ki naj se zasede med 7. in 10. oktobrom bo določila šele mednarodna komisija. Tako to ozemlje, kakor ono, ki je razdeljeno na štiri pasove, je v sporazumu označeno kot spretežno nemško ozemlje ali ozemlje pretežno nemškega značaja, torej kot ozemlje s preko 50% nemškega prebivalstva, katerega odstop sta predlagala že Anglija in Francija v svojem načrtu z dne 19. septembra, ki ga je praska vlada sprejela. Vse to ozemlje bo prepusteno Nemčiji brez plebisicla. Zahtevi godesberškega memoranda po plebisiclu v predelji, kjer ni nemške večine, pa je v četvernem sporazumu ustrezno s tem, da sme že navedena mednarodna komisija označiti sama ozemlja, v katerih se mora izvesti do konca novembra pod nadzorstvom mednarodne policije.

Monakovski sporazum je potemtakem samo okvir, ki naj se šele izpolni s sklepi mednarodne komisije in rezultat plebisicla, ki ga ta komisija lahko določi. Mednarodna komisija, ki ji je po monakovskem sporazumu priznana pravica za dokončno razmejitve, je sestavljena iz štirih berlinskih poslanihkov neposredno zainteresiranih držav (Anglije, Francije, Italije in ČSR) ter zastopnika nemškega zunanjega mini-

strstva, državnega podtajnika Weizsäckerja. Nemčija, ki jo bo podpirala njena zavezanica Italija, ima torej v komisiji zelo trden položaj. Verjetno je, da bo še med izvajanjem monakovskega sporazuma skušala uveljaviti mnoge zahteve, označene na godesberškem zemljevidu.

Važno je nadalje, da sta Nemčija in Italija odločili priznanje svojega jamstva za nove meje okrajene Češkoslovaške na čas, ko bosta urejeni tudi poljsko in madžarsko vprašanje v ČSR. Ta pridržek lahko nudi nemški politiki nove možnosti za pritisk na Prago.

Kakšne perspektive nastajajo po vsem tem za novo okrajeno Češkoslovaško, ki jo bodo te dni preplavili ubežniki z odstojenega ozemlja, še ni mogoče presoditi. Kakšno vrednost more imeti zanj jamstvo Velike Britanije in Francije, je najboljše razvidno iz dosedanjega poteka dogodkov. Chamberlain je morda s svojim posredovanjem dosegel samo to, da ni bilo zaenkrat in v vsem obsegu postavljeno v ospredje celotno češkoslovaško vprašanje v smislu najradikalnejših računov, toda dejstvo je, da je nemški kancelar izvajal novo teritorialno osvojitve brez vojne.

V sporazumu priznana pravica do opejbe bo nedvomno močno izrabljena na obeh straneh od tisočev ljudi. Medtem ko so razmere v tem pogledu v Šleziji precej enostavne, bo razdelitev Moravske in Češke imela za posledico pravo preseljevanje prebivalstva, ki se je deloma začelo že sedaj, deloma pa se bo nadaljevalo zlasti po plebisiclu. Zaradi tega preseljevanja bo zašlo v najhujšo revščino najmanj okoli pol milijona ljudi. Tolalža je samo v tem, da bo okrajna Češkoslovaška nacionalno bolj homogena in se ji s te strani odpirajo nove življenjske perspektive.

Stališče češkoslovaške vlade

V petek popoldne je češkoslovaška vlada na poslednji pritisk obeh zapadnih velesil sprejela monakovske sklepe. Komunikacije, ki ga je o tem izdala, je zgodovinskega pomena, ker točno obeležuje položaj, v katerem se je znašla. V njem stoji dobesedno: »Po vsestranski proučitvi vseh priporočil, ki jih je dobila od angleške in francoske vlade, in v popolni zavesti svoje zgodovinske odgovornosti, se je češkoslovaška vlada v soglasju z vsemi drugimi odgovornimi činitelji odločila, da sprejme sklepe monakovske konference. To je storila v globoki zavesti, da to narekuje nacionalna samoohranitev in da drugačna odločitev danes ni mogoča. Istočasno pošilja vlada češkoslovaške republike vsemu svetu najodločnejši protest proti tem sklepom, ki so bili sprejeti enostransko in brez njenega sodelovanja.«

Kdorkoli bo proučeval čez čas stališče češkoslovaške vlade v poslednjih osmih tednih, odkar je bil sudetski spor v ospredju evropske napetosti, ne bo mogel zamolčati jasnega in odkritega priznanja postopanja praska vlade v dobi, ko je mir Evrope in sveta proti njeni volji in brez njene krivde visel na eni sami niti. Temu priznanju se ni mogel odreči v svojem obširnem in doslej edinem avtentičnem prikazu filmskega razvoja zgodovinskih dogodkov niti sam angleški premier Chamberlain, ko je v sredo 28. septembra govoril pred spodnjo zbornico. Besedilo njegovega govora bo eden izmed najpomembnejših zgodovinskih dokumentov, ki ne bo dopuščal nobenega madeža na postopanju praska vlade in prezidenta dr. Beneša.

Ze v začetku svojega poročila je Chamberlain opozoril, da je dr. Beneš po prvi prekinitvi pogajanj sredi avgusta »na Runcimanovo priporočilo« pristal na nove predloge z dne 21. avgusta, na »predloge, o katerih se je zdelo, da jih voditelji sudetske stranke smatrajo kot primerno osnovo za nadaljnja pogajanja. Ko se je položaj proti koncu avgusta spet poslabšal, je na Chamberlainov nasvet angleški poslanik v Pragi sir Basil Newton spet interveniral pri dr. Benešu, da ga opozori »na življenjsko potrebo Češkoslovaške, da takoj in brez pomislekov pristane na nove koncesije, ki naj uredijo sudetsko vprašanje.« Tu Chamberlain takoj pristavlja: »Na ta opozorila je dr. Beneš takoj odgovoril s predlogi, znanimi pod imenom »četrti načrt.« Pri teh besedah je vsa spodnja zbornica navdušeno aklamirala dr. Beneša, kakor pripominja zapisnik o seji spodnje zbornice. Chamberlain pa je nadaljeval: »S tem četrtim načrtom se je strinjal tudi lord Runciman, ki je menil, da so v njem zajete skoro vse karlovarske zahteve.«

Kakor potrjuje Chamberlain, je imel lord Runciman za skrajni primer v rezervi še en načrt. Zaradi Henleinovega bega pa »lord Runciman ni mogel predložiti prizadetima strankama svojega načrta.«

Praga pa je bila tudi po Henleinovem begu vsestransko spravljiva. Po Chamberlainovem obisku v Berchtesgaden in po posvetovanju angleških državnikov s Francozoza Daladierom in Bonnetom je bila praska vlada pozvana, naj pristane na angleško-francoski načrt o odstojitvi ozemlja z nemško večino Nemčiji, ker je bil po mnenju Londona in Pariza sredi septembra mogoče samo še ta izhod. Praga je dne 20. septembra priporočila najprej arbitražno ureditev spora, toda angleški in francoski poslaniki sta ji ponovno »nasvetovala« takojšnji sprejem londonskega načrta. In Chamberlain spet priznava: »To je češkoslovaška vlada dne 21. septembra takoj in brez pogojev storila. Angleški poslanik v Pragi je 22. septembra prejel navodilo, naj sporoči dr. Benešu, da se angleška vlada popolnoma zaveda ogromnih žrtv, ki jih je češkoslovaška vlada sprejela nase, kakor tudi, da ve ceniti njen visoki politični čut.« Zapisnik o seji pri-

stavlja na tem mestu: Ponovne in dolge ovacije Češkoslovaški. Po ovacijah je Chamberlain še pripomnil: »Seveda so bili vsi ti predlogi storjeni v nadi, da se bo mogoče izogniti splošni katastrofi in da bo mogoče rešiti Češkoslovaško pred invazijo. Praska vlada je bila pripravljena iti do skrajne meje še mogočih koncesij in si je prav zaradi tega pridobila največje simpatije, ki si jih je sploh mogoče misliti.« Chamberlain je končno pripomnil, da je tudi nova vlada generala Szyrovga v celoti pristala na angleško-francoske predloge.

Tak je bil torej položaj tik pred Chamberlainovim odhodom v Godesberg. Iz Chamberlainovega dokumentiranega govora zasluhijo v tej zvezi navedbo še naslednje ostavke: Hitler je v Godesbergu na pripombo o jamstvu novih češkoslovaških mej odgovoril, da se ne more pridružiti Angliji, dokler tega ne store tudi ostale velesile, v prvi vrsti Italiji. »Toda sem mu dejal,« zatrjuje Chamberlain, »da ne zahtevam od njega garancije, temveč da ga mislim samo vprašati, ali je pripravljen skleniti z novo Češkoslovaško pakt o nenapadanju. Hitler je izjavil, da ne more skleniti takšnega pakta, dokler ni ustrezno tudi zahtevam ostalih manjšin v ČSR.« Ob pritrjevanju zbornice je tu Chamberlain pristavil: »Zbornica bo tedaj razumela zmedenost, v kateri sem se znašel v tem povsem nepričakovanem položaju. V Berchtesgadeni mi je bilo rečeno, da se bo Hitler pogajal o podrobnostih za izvedbo načela o samoodlobi, čim sprejmemo ponujeno »jabolko« samoodločbe. V Godesbergu pa mi je kancelar dejal, da ni nikdar niti za hip domneval, da bi se mogel vrniti z obvestilom, da je ponujeno »jabolko« sprejeto.«

Rezultat prvih razgovorov v Godesbergu je bil po Chamberlainu naslednji: »Dosegel sem od Hitlerja ponovitev zagotovila, da ne bo ukazal vkrakati svojim četam pred zaključkom pogajanj, medtem ko sem se s svoje strani obvezal, da bom poskrbel, da se bo češkoslovaška vlada izognila sleherni akciji, ki bi izzvala incidente.« Češkoslovaška vlada je tudi v tem pogledu držala svojo besedo in ni ga, ki bi po tej avtentični Chamberlainovi dokumentaciji in njegovem avtentičnem priznanju pred angleško spodnjo zbornico mogel karkoli očitati češkoslovaški vladi, četudi bo sedaj, po doigrani drami, nedvomno mnogo zakasnelih prerokov, »ki bi bili marsikaj drugače ukrenile« in ki »so vse to, kar se je zgodilo, že davno predvidevale.«

Odhod turškega zunanjega ministra iz Beograda

Beograd, 1. okt. p. Turški zunanji minister Ruždž Aras, ki je bil včeraj gost predsednika vlade dr. Stojadinovića, je davi odstopoval v Ankaru. Na kolodvoru so se poslovili od njega pomočnik zunanjega ministra Ivo Andrić, večje število višjih uradnikov zunanjega ministrstva in turški poslanik Ali Hajdar.

Mednarodna razstava za varstvo otrok v Beogradu

Beograd, 1. okt. p. V okviru II. balkanskega kongresa za zaščito dece je bila danes na beograjskem veletržju slovesno otvorjena razstava za zaščito otrok. Otvoritev so prisostvovali mnogi znanstveniki iz vseh balkanskih držav, našo vlado pa je zastopal minister za socialno politiko Dragiša Cvetković. Razstavile so skoro vse evropske države. Razredno lep vtis napravila drugi paviljon, ki je v glavnem posvečen našim državi. Tu je razstavno gradivo razdeljeno po banovinah. Oddelek dravske banovine izvzema zelo lep prostor in se mora reči, da je najbolje organiziran.

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSČAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LIŠAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODESLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA SKATLICO.

Nemški gospodarski minister v Beogradu

Beograd, 1. okt. p. Nemški minister za gospodarstvo dr. Funk, ki je sredi pri spela v Beograd, se je ob 10. dopoldne vpišal v spremstvu poslanika Heerena v dvorano knjige, na kar ga je sprejel predsednik vlade dr. Stojadinović. Nemški minister je zatem obiskal tudi ministra za trgovino inž. Kabinata, ter ministra za finance dr. Letico. Opokine mu je predsednik vlade dr. Stojadinović priredil v svoji vili intimen obed.

Ob 16. je minister dr. Funk v spremstvu nemškega vojaškega atašee generala Faberja obiskal nemško vojaško pokopališče v Beogradu, kjer je položil lep venec. Popoldne je obiskal tudi ministra dr. Kujundžića in ministra Stankovića, zvečer pa mu je minister Kabinat priredil v zunanjem ministrstvu večerjo.

Jutri dopoldne bo dr. Funk v spremstvu ministra Kabinata obiskal razne beograjske ustanove in gospodarska podjetja, popoldne pa si bo ogledal mesto in okolico. V ponedeljek dopoldne bo odšel na Avalo in na Oplenac. Zvečer bo odpotoval v Sofijo.

Beograd, 1. oktobra. AA. Predsednik vlade dr. Stojadinović in njegova gospa sta danes priredila v svoji vili kosilo na čast nemškemu gospodarskemu ministru dr. Funku in njegovi gospe. Na kosilu so bili tudi nemški poslanik von Heeren z gospos, trgovinski minister Kabinat in njegov pomočnik Pilja.

Beograd, 1. oktobra. AA. Trgovinski minister Kabinat je izročil v svojem kabinetu nemškemu gospodarskemu ministru Funku red Jugoslovenske krone I. stopnje, kabinetnemu šefu Knottu red sv. Save II. stop., višjemu svetniku Horstenalterju pa red sv. Save III. stopnje, ki jih je z njimi v imenu Nj. Vel. kralja odlikoval kr. namestnik.

Kongres za zaščito dece v Beogradu

Beograd, 1. oktobra. AA. Davi ob 6. se je med drugimi tujimi delegati, ki se udeležijo mednarodnega kongresa za varstvo otrok v Beogradu, pripeljal tudi zastopnik bolgarske vlade dr. Jenulov, ki vodi socialno politiko v Bolgariji. Na postaji so ga sprejeli zastopniki ministrstva za socialno politiko mesta Beograda in unije za varstvo otrok.

Dalje se je davi pripeljalo tudi 20 bolgarskih delegatov, večidel zdravnikov in vseučiliških profesorjev. Pripeljali so se tudi zastopniki francoske vlade, trinajst članska grška delegacija in italijanska delegacija. Na kongresu bo zastopana tudi turška republika s posebno delegacijo. V Beograd se pripeljejo dalje delegati DN in mednarodnega delovnega urada. Kongresa se udeležijo tudi predsedniki svetovne unije za varstvo otrok dr. van Noten.

Nova ženska gimnazija v Beogradu

Beograd, 1. okt. AA. Z ukazom kr. namestnikov in na predlog prosvetnega ministra od 23. septembra 1938 je bila otvorena popolna šesta ženska realna gimnazija v Beogradu.

Kongres električnih central

Beograd, 1. oktobra. AA. Prometni minister je dovolil polovično vozino na državnih železnicah za delegate električnih central, ki se udeležijo obecnega zbora zveze električnih central v Sarajevu od 8. do 9. oktobra. Popust velja od 5. do 12. oktobra.

Premestitve v državni službi

Beograd, 1. okt. p. Prestavljen je h glavni kontroli Mihajlo Jovanović, doslej kontrolor pri carinskih blaginji v Ljubljani. — Višji finančni tajnik pri carinarnici v Mariboru Dragutin Pripic je imenovan za višjega tajnika v finančnem ministru. — V 7. skupino je napredoval višji kmetijski pristav pri drž. mlečarskem zavodu v Škofji Loki Ivan Jelčič. — V višjo skupino so napredovali tehnični svetnik inž. Rudolf Kralj pri sreskem načelstvu v Ljubljani, višji tehnični svetnik Josip Stofa pri banski upravi v Ljubljani, tehnični svetnik inž. Feliks Celestin pri sreskem načelstvu v Mariboru in tehnični svetnik Josip Černivec pri banski upravi v Ljubljani. — K pošti v Zidanem mostu je premeščen Albin Berben, uradniški pripravnik pri pošti v Ptuj, k pošti v Moškanjcih Slavko Brus, manipulant pri pošti v Zidanem mostu, k pošti v Mošnjari Josipina Čož, manipulantka pri pošti Trbovlje II, k pošti v Sevnici pa Ana Ribič, doslej pri pošti na Vojniku.

Ogromen pritok zlata v Zedinjene države

New York, 1. oktobra. AA. (Havas). Mesečni izkaz zvezne rezervne banke v New Yorku kaže, da so se zaloge zlata v USA meseca septembra pomnožile za 600 milijonov dolarjev in znašajo sedaj več ko 13.7 milijarde dolarjev (blizu 700 milijard dinarjev).

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Oblačno s dežjem v savski, dravski in zetski banovini, drugod pretežno oblachno. V Podunavju zmrna košava. Toplota je nekoliko poskočila. Najnižja toplota Plevlje 8, najvišja Niš 27 stopinj.

Zemunsko vremensko napoved za danes: Pretežno oblachno v vseh kraljevini s dežjem zlasti v zapadni polovici in v severnih krajih. Toplota bo padla.

Dumetka: Pretežno oblachno, deževno, nehalno hladno.

Vrednost oglašev v dnevnih listih najbolje presodite po številu malih oglašev. — Današnje »Jutro« ima

421

malih oglašev. Enkratni poizkus z malim oglašev v »Jutru« Vas pouči, da ima oglas dvojno vrednost, če se javi dvojno

Velik požar v Ribnici

Zgorelo je Rudežovo skladišče s tisoč kubiki lesa — škodo cenijo nad en milijon din — Požigalec na delu

Ribnica, 1. oktobra

Starodavna Ribnica na Dolenjskem je bila večeraj zjutraj prizorišče velikankega požara, kakršnega pač njena trška kronika še ne beleži. Nekaj pred 4. uro je prebudil tržane obupno klenkajoči plat zvona. Po vsem trgu se je začelo beganje, kajti velikanski žar je naznanjal daleč naokrog, da se je zgodila velika požarna katastrofa. Gorelo je Rudežovo skladišče lesa.

Rudežovo skladišče, ki stoji blizu moderne žage na levi strani ceste, vodenice od kolodvora v trg, je last Rudežovega podjetja, kjer pa je bilo tudi lesno blago izvozne družbe »Arbor« iz Ljubljane; ta les je bil zrezan na Rudežovi žagi in ga je bilo približno 400 do 500 kubikov. Oddaljeno je od žage kakih 60 metrov. Bilo je zadnje čase polno mehkega in trdega lesa, ki je bil dobro posušen. Vsa zgorela zaloga je gotovo znašala na 1000 kubikov. Največ je bilo jelovine in javorja. Les je bil rezan v vseh mogočih dimenzijah in pripravljen za izvoz. Po 4 mesecih zastoja se je prav zadnji čas začela lesna trgovina spet nekoliko razvijati. Omenjeni podjetji imata svoji tržišči v Nemčiji, Italiji in preko morja.

Vestni nočni čuvaj je še pol ure preden je izbruhnil požar, pregledal skladišče in napravil kontrolno uro. Naenkrat pa je začelo goriti prav v sredini skladišča, po čemer je mogoče sklepati, da je ogromno skladišče postalo žrtev zločinkega požigalca. Silni plameni so mahoma začeli švigati proti nebu. Bila pa je vsa sreča v nesreči, da je skoraj prav tisti trenutek, ko je bilo goriti, prišla liti močna ploha. Tako je bila vsa Ribnica rešena katastrofe, ki bi sicer ob vetru ali jasnem vremenu bila pač menda neizbežna.

Seveda pa so tudi številni gasilci storili, kar so le mogli, da so ogenj omejili. Prav ob tem požaru se je pokazala strunna zbravljivost in vzorna požarovalnost gasilskih čet ribniške doline, ki so prihiteli ob blizu in daleč. Prvi so seveda bili na kraju požara domači gasilci, nato so prihiteli tovariši iz Dan, iz Jurjevce, iz Dolenje vasi, iz Gorice vasi, Dolenje Lazov, iz Kočevja, iz Nemške vasi, iz Rakitnika, vsi z motorkami. Mogočni curki so skupno z nalivom, ki je trajal do 7. zjutraj, omejevali in krotili besnenje divjega elementa. Pokalo je, kakor bi streljali topovi.

Ko je bil požar v glavnem omejen, so nekatere čete lahko zapustile pogorišče, domačini pa so še ves dan ostali na straži, saj je še do večera tlelo in gorelo. Šele, ko je bila ugašena poslednja iskra, so se lahko tudi domači gasilci podali k zaslužnemu počitku. Škodo cenijo na nad milijon dinarjev, vendar pa je krita z zavarovalnico. Po vsej ribniški dolini vlada ogorčenje nad neznanim zločincem. Ogenj k sreči ni zajel žage same in bližnje žage g. Križmana, s čemer je delavstvu in številnim družinam tudi čez zimo zagotovljen obstanek.

Nočni požar v škocijanski okolici

Škocijan, 1. oktobra.

V petek zvečer je močno razburil Škocijance rdeč svet na severozahodni strani Škocijana, ki je postal vse večji in večji. Požrtvovalni gasilci so takoj natovorili motorno brigado in že v nekaj trenutkih odbrzeli k požaru. Gorelo je gospodarsko poslopje posestnice Terezije Golijeve v Gorški gori pri Škocijanu. Ogenj je bil nastal na kozolcu, kjer je bilo nakopičenega mnogo sena in otave. Slednje je dajalo uničujočemu elementu obilno netivo. V nekaj minutah so zublji objeli vse poslopje. Gospodinja je šla nekaj prej pred pričetkom požara spat. Močna rdeča svetloba s pokanjem jo je prebudila. Škocija je na prosto in v največjo grozo zagledala lastno poslopje v ognju. Klicala je na pomoč, vendar se ji na klice ni nihče odzval. Ker jo je bilo nemogoče slišati zaradi oddaljenosti ostalih hiš. Kozolec je bil zvezan s senikom, kjer je bila nakopičena slama in ogenj se je moral oprijeti tudi drugega gospodarskega poslopja. Ko so prihiteli ljudje, se je kozolec že rušil; nekaj tramov je padlo na senik. Zgodila se je nova nesreča. Golijeva je imela pod senikom klet in živinsko stajo. Goreče tramovje je tako nesrečno padlo na senik, da je zaprlo pot do kleti in živinskega hleva. Kljub največjim naporom ljudem ni bilo mogoče potegniti kravo iz staje in dva sode iz kleti, ki sta bila polna vina. Ob obupnem mukanju krave je požar uničil tudi drugo gospodarsko poslopje. Škocijanski gasilci niso mogli zaradi slabe poti privleči na kraj nesreče motorne brigade in tudi na onem hribu ni vode, da je bilo sploh nemogoče gasiti.

Poleg obeh poslopjij je ogenj uničil nekaj voz sena in otave, nad 500 l vina, precej velik sod vina-delanca, kravo nad 1000 din vredno, vse gospodarsko orodje in vse poljske pridele. Golijeva je oskodovala za nad 20.000 din. Požar je bil brez dvoma podtaknjen. Orožniki iz Škocijana imajo nekaj ljudi na sumu in vodijo obširno preiskavo.

Romani, Germani, Slovani

Zadnja številka »Koroškega Slovence«, glasila naše narodne manjšine v Nemčiji, razpravlja v uvodniku »Veliki evropski trenutki« o sedanji evropski krizi. Izvajanja so tako tehtna in utemeljena, ravno danes tako aktualna, da jih skoro v celoti ponatiskujemo tudi mi. Članek pravi med drugim:

»Mi Slovenci v rajnu ne delamo ne evropske in ne državne politike, ker to ni naša stvar. Kot vsak drugi narod pa smo tudi mi ljudstvo s pametjo in srcem in zato ne more ostati trenutno tako perca zadava mešarjenja življenja brez vpliva za nas. Naše čustvo bi tolmačili z besedami: Razvoj odnosov med Nemčijo in Čehoslovako bo zgodovinskega pomena, kateremu v desetletjih ne bo več oporekal nihče. Zato želimo častne rešitve visedih vprašanj, katerih dalekosežnost zamoremo slutiti iz tisočletne evropske zgodovine.

Na odr evropske zgodovine obeh tisočletij nastopajo tri narodna plemena: romanski, germansko in slovansko. Od 14. stoletja naprej smemo govoriti o prebujajoči se samozavesti evropskih ljudstev. To prebujanje se ne vrši vprk, marveč organskim potem od romanskega plemena, katerega najčistejši zastopnik je Francija, preko germanskega, ki ga zastopa nemški narod, in do slovanskega, katerega vidni oblike kuje naše stoletje. Evropski narodi se v tisočletjih pred na-

mi prebujajo tako, da je vsikdar starejši, ljudstvo učitelj mlajšemu, oziroma mlajši narod učitelj starejšega. Če romanski svet izza stoletja Nemcem težko po evropski nadvladi, preze, da je pred stoletjem še sam izpovedoval isto željo in jo tudi prehodno udeležil. Od francoskega Filipa IV. pa preko sončnega kralja Ludovika de Korzičana Napoleona stoji Evropa v znamenju romanske, to je pretežno francoske politične nadvlasti. Anglija, to svojevrstno ljudstvo germanske rase in romanske duše, ohranja gospodarsko nadvlado v Evropi in svetu prav do današnjih dni. Nemci so pred stoletjem in več učenci v romanski, to je francoski in angleški šoli in sicer dobri, prav dobri učenci. Ne mine po Napoleonu petdeset let in učenec je nadkralj svojega mojstra. Romanske plemo se umakne v obrambo, ki jo svetovna vojna sicer prekine, a ne ukinje v letih pred in po svetovni vojni se v mednarodnem življenju pojavi slovansko kot resilen, čiljiv pojm in ga odleži srečamo v številnih knjigah, govorih in listih sedaj kot kul-

Heureka! Stoj! Vedno je tako! Tisti pregovor, ki pravi: kadar je sila največja, je božja roka najbližja... Prišel mi je prijatelj, ki je sam strokovnjak in reče malih živili, da je Francišek zato tako razborit in neugnan, ker je sam... In samemu ni dobro biti, kakor pravijo staroslavne zgodbe. Poiskati je treba družico. — Ampak...

Ampak... Stvar je bila ta. Poiskal sem družico sedaj na velesojmu... Ampak seve, če zasleduje človeka nesreča, potem ni pomoči... Nisem vedel, kaj je Francišek. Ali je, kakor pravimo, mandelček ali babica. V svoji kronični zmotljivosti sem prinesel domov z velesojma mandelčka... Tu se je izkazalo, da je tudi Francišek mandelček. Dokler sta bila sama sta se v miru in strahu božjem pretepala, da je perje kar frčalo, in bilo ju je veselje gledati skozi španjo pri priprtih vratih. Kakor hitro pa sem prestopil prag, sta se satana pobratila, zgovorila in zarotila zoper mene. Vsa od svoje plati sta naskočila gospodarja — vse iz čiste ljubezni in veselja nad prihodom. — Dejal sem že, vse je usoda in ni da bi se pritoževal, ampak zdaj sem sit vsega! Vzel sem v roke Macchiavellija, Nikolaja Machiavellija in njegovo silno knjigo »Il Principe«, knjigo, katero je nosil slavni Napoleon vedno pri sebi v denem žepu svojega belega telovnika, katero so brali s pridom vsi večji vladarji, ki so hoteli biti kaj prida — če pa niso bili, je bilo krivo pač to, ker niso imeli pri hiši panagajčka... zelenega, modrega ali neumnega... K taki reči spada Macchiavelli, avtor silnih nauk o vladanju...

Prebral sem vsa poudčenja, rohnol doma in grozil z ločitvijo od mize in od po-

turno in sedaj kot nejasno politično težnjo. Naša desetletja to slovansko sicer delno zabrišejo, a nikakor ne izbrisajo.

Kdor sodi slovanska ljudstva po trenutnih razpoloženjih, nazorih ali celo politiki njihovih vlad, mora biti glede slovansva črnogled in ga odriva kot bujno domislivo svetu odmaknjenih pesnikov. Evropska zgodovina pa dokazuje, da tudi v romanski dobi ni bilo vidne kulturne ali politične vzajemnosti med romanskimi ljudstvi, one plemenske vzajemnosti namreč, ki bi bila predpogo, če naj se govori o razdobju enega ali drugega evropskega plemena. Pred stoletji je med Romani vodila Francija, danes je voditeljica romanskega sveta nedvomno Anglija kljub svojemu germanskemu poreklu. Germanski svet reprezentira danes Nemčija in nihče ne zameri njenim voditeljem poudarka plemenskega značaja njihovega hotenja, četudi stoji ob tem novem življenju druge germanske države morda ob strani.

Slovani so dejstvo že zgolj po sorodnosti govorice in kulture slovanskih ljudstev. Nadalje ni in ne more biti zgolj slučaj, da je dvajseto stoletje rodilo sicer tri nove, slovanske države, pa nobeno drugo novo državo. Končno ponazorje prepo-

sta statistika prirastka ali nazadovanja evropskih ljudstev nazorno in jasno, da ostajajo v Evropi tri povsem samosvoja, po svojih zakonih rasti in umiranja rastoča plemena, vsako s svojo naravno, fizično in številno mlo. Pa kaj hane tako slovansvo, če so si njegovi členi notranje odtujeni in morda medsebojno needini, bo marsikdo ugovarjal in morda še pravilno dostavil, da bi bilo naravnost abotno, če bi na primer kdo hotel istovetiti slovansvo z ruskim boljševizmom. Boljševizem je duhovna kriza, kakršno doživlja vsak rastoč narod. A ta kriza še davno ni plemena. Krize se premagajo, narodi ostanejo. Kar se tiče notranje odtujenosti ali neediniosti med slovanskimi ljudstvi, je treba pripomniti, da ne morejo nikdar biti kos klicu krvi in plemena. Tudi slovanski narodi gredo vsak svojo pot, vaj pa kujejo vedno bolj ono usodo, ki je usoda Evrope. Če si slovanske države zamorejo privoščiti danes morda izbiro med skupinami mednarodnega položaja, zna biti to prej dokaz gibčnosti njihovega kretanja v evropskem svetu.

Slovanski narodi so tudi danes še učenci v evropski šoli. V nauku, v katerem ga ta Evropa vzgaja, bodo nekoč sami vodili in učili.

Teden svetovne zgodovine

Kratek prikaz dramatično napetih dogodkov v zadnjih septembrskih dneh

Sobota, 24. septembra:

Rezultat sestanka angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina z nemškim kancelarjem Hitlerjem v Godesbergu je bil nemški memorandum, ki ga je Hitler označil kot definitivno stališče Nemčije v sporu s CSR zaradi sudetskih Nemcev. V njem zahteva nemški kancelar odstop sudetskega ozemlja, kakor ga je sam zarislal na posebnem zemljevidu, v roku do 1. oktobra. Chamberlain je sprejel memorandum na znanje in obljubil, da ga bo sporočil čsl. vladi. Se pred sprejemom nemškega ultimata pa je čsl. vlada na Chamberlainovo priporočilo odredila splošno mobilizacijo.

Rusija je zagrozila Poljski z odpovedjo pakta o nenapadanju, ako bi Poljska napadla CSR.

Francoski listi so prinesli naslednjo Daladierovo izjavo: »Če bi Nemčija hotela napasti bodoče meje CSR, bomo takoj intervenirali«. Francija je res odredila mobilizacijo sedmih letnikov. Daladier in Bonnet sta prejela iz Londona povabilo na nov sestanek z angleškimi državljani.

Mussolini je v svojem govoru v Padovi napovedal, da bosta Italija in Nemčija tvorili v primeru vojne en sam blok. V čsl. vlado sta vstopila slovaska avtonomista prof. Matuša Černak in prof. Emerik Karvaš.

V Jugoslaviji so začasno prepovedani shodi, sprejdi in zbiranja.

Nedelja, 25. septembra:

Mussolini napove v Vicenzi »teden pričakovanja«. Službeno čehoslovsko poročilo odklanja nove nemške zahteve. Tudi Anglija in Francija sta mnenja, da nemški memorandum ni osnova za sporazum. Praga je v trajnih stikih z Londonom in Parizom. Angleška vlada se posvetojuje ves dan, po seji francoske vlade pa odputujeta v London Daladier in Bonnet. Več držav odredi varnostne ukrepe. Hitlerja obišče bolgarski kralj Boris. Dr. Stojadinović se sestane z rumunskim zunanjim ministrom Comnenom v Subotici. CSR predlaga Poljski sporazum o poljski manjšini. Poljska pa ponudbo odklanja.

Ponedeljek, 26. septembra:

Hitlerjev govor v berlinskem Sportpalastu. Nemški kancelar vtraja pri svojem ultimatu. Chamberlain se po konferenci z Daladierjem in Bonnetom odloči za novo posredovanje, ker smatra Anglija in Francija nemške zahteve za nesprejemljive. Chamberlain pošlje posebno pismo Hitlerju, ki pa z izjemo neznatnih korektur memoranda odgovori negativno. Ameriški prezident Roosevelt apelira na Hitlerja in Beneša za mirno ureditev spora.

Sreda, 28. septembra:

Nemški ultimati poteka, ne da bi se bil položaj spremenil. Kriza doseže ta dan višek in je zabeležiti niz dramatičnih dogodkov, ki dosežejo višek v napovedi konferencie v Monakovem za naslednji dan. Poleg Hitlerja in Chamberlaina sta na konferenco povabljeni tudi Mussolini in francoski ministrski predsednik Daladier.

Nekaj ur pred to napovedjo se sestane angleški parlament, kateremu poroča Chamberlain o svojih poslednjih poskusih za rešitev mira. Pove, da se je še enkrat obrnil na Hitlerja s prošnjo za nov razgovor z njim. To svoje pismo je sporočil tudi Mussoliniju in ga zaprosil za posredovanje pri Hitlerju. Mussolini se po telefonskem razgovoru z nemškim kancelarjem za to odloči in doseže najprej odločitev že sklenjene splošne nemške mobilizacije, ki bi imela biti proglašena ob 14. uri. Nato sledi Hitlerjevo povabilo Chamberlainu, Daladieru in Mussoliniju na skupno konferenco v Monakovem.

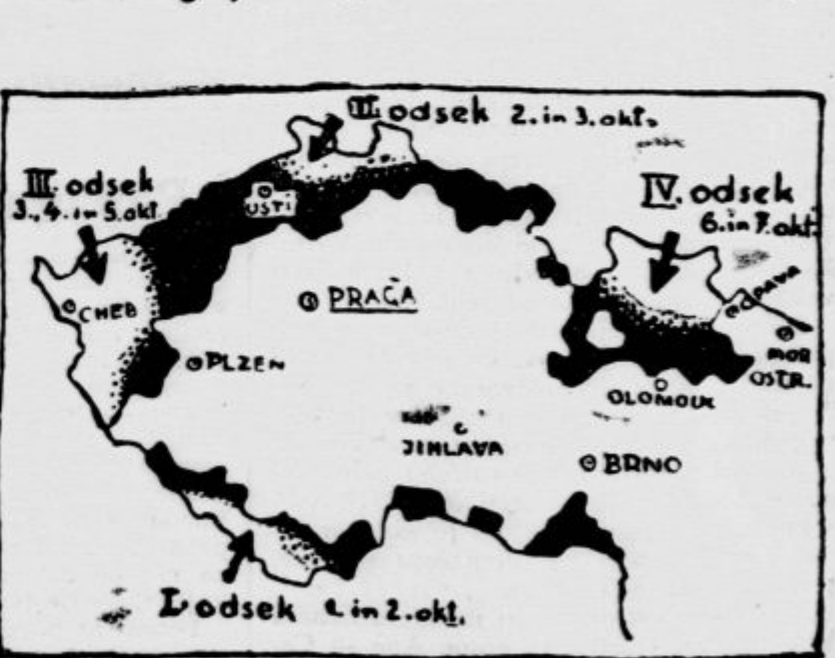
Medtem odpošlje ameriški prezident Roosevelt nov apel za mirno ureditev spora, toda to pot samo Hitlerju. Apel je

Tešinsko ozemlje, ki ga zahteva Poljska

Spor za Tešinsko, ki traja z manjšimi presledki že od l. 1918., se bo te dni dokončno rešil v korist Poljske. Čehoslovaska uradna statistika je našla l. 1930 v okrajih Tešín in Frýštát vsega 81.000 Poljakov. Prišla je mednje lojalno tudi 40.000 t. zv. slonjakov, ki so narodno zelo nezavedni in so svojo dedno pošiljal raje v nemške nego v poljske šole. Nastanek te poljske manjšine pripisujejo velikemu priseljevanju rudniških delavcev (Karviná, Týnec) iz bližnje Galicije. To priseljevanje je dalo okrajema Tešín in Frýštát nekaj mešani česko-poljski značaj, ki pa je zadnji dve desetletji močno gnil v korist československe življenja. Tešinsko je domovina Petra Bezruča, ki je v celnem nizu pesmi zajel usodo tešinske zemlje, v kateri je pod Avstrijo češki življenjski zapadla pomembnemu in poplavljanju.

Ozemlje, ki ga zasede Nemčija

Slika nam prikazuje posamezne odseke ozemlja, ki ga mora praška vlada postopno do 10. oktobra predati nemškim oblastem brezpogojno. V soboto in nedeljo zasedajo nemške čete skrajni jug in jugozadaj Češke. Gornji tok reke Vltave spada v prvi odsek, v katerem leže mesta Kašperské Hory, Č. Krumlov itd. Obenem se bo v nedeljo začelo zasedanje ozemlja na severu ob Labi. Dječín, Podmokli, Varnsdorf, Fridland in Liberec spadajo v ta pas in bodo 3. okt. že zasedeni. Tretji odsek tvorijo okraj ob reki Ogri. Čeb, Karlova Vary, Františkove in Marijanske Lázně leže v tem odseku. Zadnji odsek brezpogojno oddaje Nemčiji tvori severni del bivše avstrijske Šlezije z znanim mestom Krnovom (Jägerndorf).

Odstop ostalega nemškega ozemlja je vezan na razne modalitete, bodisi na plebiscit ali na odločitev, ki jih bo podvzela komisija poslaniškov v Berlinu. Ta bo imela odločiti o češki večini v Duchcovu, o močnih čeških manjšinah v Ustju, Mostu, o čisto čeških občinah pri Plzni, o lanškrounskem češkem jezikovnem otoku pri Svitavi (na jugu IV. odseka), kjer se je nemški življenjski najgobje zajedel v češko strnjeno ozemlje.

Pred 300 leti

se je pripisovalo z Rogaško slatino dosežena zdravljenja neki tajinstveni sili.

Danes

je ta zdravilna moč znanstveno ugotovljena. Je to blagodar narave trpečemu človestvu.

Pa tudi za zdrave

je Rogaška slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja.

Tudi Vam bo Vaš organizem poplačal z večjo odpornostjo, če namesto druge, pijete

Rogaško slatino!

sestavljen v energičnem tonu in pravi, da je odločitev o vojni ali miru v Hitlerjevih rokah. Ta svoj drugi apel Hitlerju odpošlje Roosevelt tudi vsem drugim interesiranim državam in jih prosi za posredovanje v Berlinu. Vsa prizadevanja Anglije in Francije gredo sedaj samo še za tem, da se doseže podaljšanje ultimativnega roka CSR. Čehoslovski poslanik v Londonu zahteva v imenu svoje vlade, da se tudi CSR pritegne k monakovskim posvetovanjem vladnih šefov štirih velešil.

Četrtek, 29. septembra:

Na četvrtini konferenci v Monakovem je po osemurnih pogajanjih sklenjen sporazum, ki v bistvu sprejema za osnovo nemški memorandum iz Godesberga z manjšimi spremembami ter z dopolnilom o trimesečnem roku čehoslovski vladi za ureditev vprašanjske poljske in madžarske manjšine. Iz angleško-francoskega načrta je sprejeta zahteva o izmenjavi prebivalstva na osnovi opcijske pravice na vsem ozemlju, ki naj se po sporazumu odcepi od Čehoslovake. Izven memoranda je tudi določba, da se sudetsko ozemlje izprazni postopno, toda najkasneje do 10. oktobra. Za nove meje Čehoslovake jamčita samo vladi Velike Britanije in Francije, dočim se Nemčija in Italija v tem pogledu nočeta angažirati, dokler ne bosta urejeni tudi vprašani poljske in madžarske manjšine.

Monakovskih posvetov se zastopnik CSR udeležuje samo kot opazovalec in nekaj izvedenec, ki pa ne prisostvuje razgovorom samim.

Tik pred zaključkom monakovske konference se je oglasil s svojim marljubnim pozivom tudi papež, ki je do tedaj molčal.

Petek, 30. septembra:

Po splošni negotovosti, ali bo čehoslovaska vlada sprejela monakovski diktat ali ne, je končno v imenu čehoslovake vlade razglasil ta prisatek njen predsednik general Syrový, ki je v svojem govoru obrazložil, zakaj se CSR po tem razvoju ni mogla drugače odločiti. Umika se, kakor je rekel, pred silo, ker je v usodnem trenutku ostala osamljena.

Iz sudetskega ozemlja, ki bo priključeno Nemčiji, začno v velikem številu bežati ne le Čehi, temveč tudi oni Nemci, ki niso henleinovci, ker se boje henleinovskega maščevanja. Že prvi dan presega število beguncev 50.000. Čehoslovaska nacionalne in humanitarne organizacije, na čelu jim Sokol, začno ustanavljati pomožne odbore za nastanitev in prehrano beguncev.

Opogumnjena po Hitlerjevem uspehu pošlje poljska vlada novo ostro noto v Prago z zahtevo po takojšnjem odstopu tešinskega ozemlja, kjer živi okrog 60.000 Poljakov.

Na Čehoslovskem je zaradi monakovskega diktata splošna narodna žalost. Gledališča, kinematografi, gostilne, kavarne in vsi drugi javni lokali so zaprti. Radijske postaje oddajajo samo poročila in nikake glasbe.

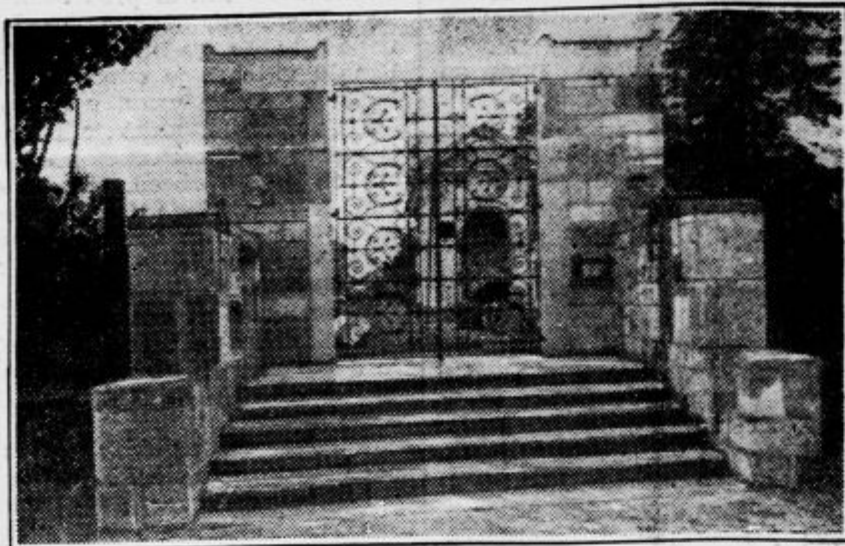
Gaj zaslužnih pri Sv. Krištofu

Ljubljana, 1. oktobra

Na kratko smo že poročali o Gaju zaslužnih, ki bo prihodnje dni na vogalu Vilharjeve ceste in Robbove ulice slovesno blagoslovljen in otvorjen. Z njim bo Ljubljana dobila kulturno zanimivost, s kakršno se lahko ponaša le malokatero mesto. V Gaju zaslužnih bo po zamisli arhitekta Plečnika združenih dvoje lepih stvari: vrt cvetja in zelenja in spomin utemeljiteljev in graditeljev naše kulture.

Pred kakšnimi dvema letoma je bilo soglasno sklenjeno na seji mestnega sveta, da občina uredi vojaške grobove pri Sv. Križu, obenem pa oskrbi prenos posmrtnih ostankov naših zaslužnih mož in žena s pokopališča pri Sv. Krištofu na pokopališče pri Sv. Križu. Ustanovil se je poseben odbor, v katerem so med drugimi načelnik mestnega kulturnega oddelka dr. Mole, arh. Spinčič, zastopnik ljubljanske sekcije Jugoslovenskega novinarskega združenja in še predstavniki raznih kulturnih društev. Prvotno zamisel, naj se pozemski ostanki zaslužnih mož prenesejo k Sv. Križu, se je pozneje v dogovoru s škofom dr. Rožmanom, ki je postal lastnik starega pokopališča, spremenila tako, da ostanke pri Sv. Krištofu na posebnem prostoru, ločenem od bodočega Baragovega semenišča. Po Plečnikovem nasvetu je bil odbran prostor ob arkadah ob Robbovi ulici, ki je dolg 180 m, širok pa od 6 do 40 m, da meri okrog 4000 kv. m.

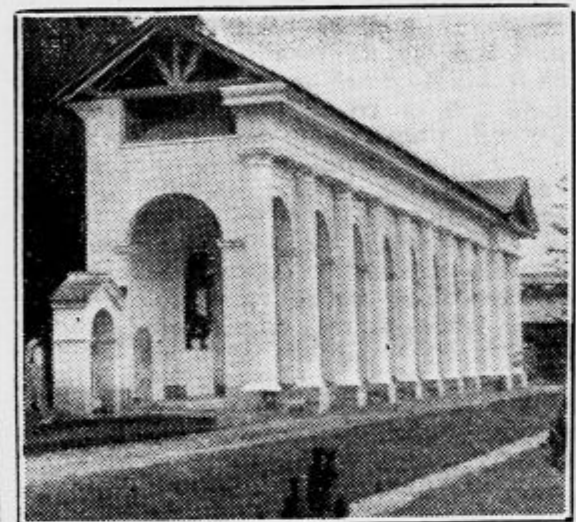
Lansko pomlad so začeli z delom. Razpadajoče arkade so bile popolnoma popravljene, zemljišče pa je bilo po načrtih arh. Spinčiča in ravnatelja mestnih nasadov Lapa preurejeno v park, ki naj obdrži vse zgodovinske značilnosti. Nekateri spomeniki so bili že preneseni na ta kraj, a zaradi slabe

Arhitektonsko učinkovit vhod v Gaj zaslužnih

bega vremena in mraza pa tudi zaradi manjkajočih kreditov se je delo precej zavleklo. Pod nadzorstvom načelnika dr. Moleta delavci zdaj izkopavajo pozemske ostanke in jih pokopavajo ob spomenikih, ki so že postavljeni, nazadnje pa bodo prenesene še kosti onih, ki bodo pokopani v grobnicah in arkadah.

Med drugimi so pokopani v Gaju zaslužnih: župan Ambrož in njegova družina, državni in deželni poslanec Karla Klun, Prešernov šef in prijatelj dr. Blaž Chrobath, Valentin Vodnik, v pisateljski grobnici

Prenovljeno poslopje z grobnicami

Askere, Gestrin, Levstik, Andrejčkov Jože, Anton in Božidar Raič, Resman, Stritar, Simon Rutar in novinar Ivan Zeleznikar, dalje Matija Čop, Korytko, Jurčič, Josip in Franc Cimperman, župan Hradecky, Anton Linhart, slikar Matevž Langus in njegova družina, knjigarnar Ničman, urednik »Zgodnje Danice« Luka Jeran, skladatelj Gregorij Rihar, trnovski župnik Karun, portretist Miha Stroj, pisatelja Henrik in Etbin Costa — Etbin je bil hkratu ljubljanski župan — župan Burger, predsednik »Matice Slovenske« Josip Marn, operni pevec in novinar Josip Noll, škof Pogačar, ki so mu samo srce pokopali, truplo pa počiva v stolnici, tiskar Josip Blasnik, dr. Janez Bleiweis, dr. Valentin Zarnik, izumitelj ladijskega vijaka Ressel, del pisatelja Janka Kersnika, ljubljanski profesor ljubljanskega liceja Janez Kersnik in pesnik Svetličič.

Na sledovih rimskega vodovoda od Frama do Ptuja

Služil je namakanju polja in vojaškim potrebam

Te dni je nadaljeval univ. prof. dr. Balduin Saria izkopavanje rimskega vodovoda pri Skorbi. Mnogo se je že pisalo in razpravljalo o tem vodovodu, ki naj bi bil oskrboval stari Petovio z dobro pitno vodo.

Ze dolgo je bilo znano, da se pojavlja na mnogih mestih Dravskega polja v ravni črti Fram—Ptuj škrljavec, kamen, ki ga sicer tam ni. Sklepi so takoj na ostanke starih zgradb. Ko so pa kmetje vse češče izorali škrljence in to približno v globini 100 cm do 30 cm in še manj, je bilo verjetno, da pripadajo ruševine nekemu rimskemu vodovodu. Pokojni prof. Franc Ferik, ustanovitelj ptujkega muzeja, ga že omenja leta 1893. V neki svoji razpravi o rimskem cestnem omrežju na Spodnjem Sajerskem. V letih 1903/04 je konservator Viktor Skrabar odkopal na Zgornjem Bregu slično kanalizacijo, ki se skoraj docela sklada po svojih dimenzijah s tem vodovodom, ki ga je letos in predlanskim odkril prof. Saria. Da je ta naprava služila res za oskrbovanje z vodo, potrjujejo tudi nad 10 m dolge svinčene vodovodne cevi v rimskih poslopjih na Zgornjem Bregu. Deli, prezezi teh cevi, so danes razstavljeni v muzeju. Mnogo znanstvenikov, med njimi prof. V. Kohnst, univ. prof. Smid, stotnik P. Schlosser, dr. Abramčič in prof. Baš, se je že bavilo s temi vprašanjem, ki postaja vse zanimivejši.

Predlanskim je prof. Saria izsledil v vasi Brežuni pri Račah v ravni smeri proti Braunschweigu na nekaterih mestih ostanke tega vodovoda, ki so bili še precej dobro ohranjeni, v splošnem pa je bil vodovod večinoma razrušen. Kmetje so pri oranju odstranili kamenje stranskih sten in ga uporabljali za zidanje. Po dosedanjih ugotovitvah je začetek tega vodovoda pri takozvanem »Zlatem studencu« nad Framom, ter vodi odtod v ravni črti do Ptuja, približno 22 km daleč. Vodovod je bil podzemski, izredno čvrsto zgrajen, kakor to vidimo pri večini rimskih zgradb, ter je bil podoben 60 cm širokemu koritu. Dno je bilo napravljeno iz zmesi stolčne opeke in apna, ki so jo Rimljani radi uporabljali za podvodne naprave. Višina stranskih zidov, približno 45 cm širokih, se ni mogla več dognati, bili so pa iz škrljencev. Z njim je bil vodovod tudi pokrit. Verjetno je obenem služil tudi za namakanje zemljišč gornjega Dravskega polja, ki je zelo suho in peščeno, ter je tako tudi koristil gospodarskim potrebam.

Kakor smo videli, vodi vodovod od Frama v ravni črti do Ravnega polja in Sv. Kungote, kjer prereže banovinsko cesto in se premakne nekoliko metrov se-

verno od nje. Letos se je delo nadaljevalo pri opuščeni gramoznici, kjer se odcepi od banovinske ceste vodna pot v Gerečjo vas. Tu so takoj zadeli na njivah v Skorbi spet na ostanke vodovoda in ga zasedli vspešno s cesto v dolžini 600 m, približno 1/2 km od zemeljske terase pri hajdinski ljudski šoli. Nudila se je v glavnem ista slika, kakor smo je bili že navajali pred dvema letoma. Na dnu je bila debela plast iz ilovice, pomešana z

apnencem od Sv. Barbare, na njej pa druga plast iz stolčne opeke in malte. Stranske stene so bile zidane iz lomljenega kamna, škrljencev. Bile so skoraj popolnoma razjedeane, saj so bile le 30 cm pod zemljo. Njih ostanke najdemo v obilni meri; večji odlomek plošče, s katerim je bil vodovod pokrit, se je našel pri gramoznici.

Cim se bližamo Ptuj, opazimo, da je vodovod opremljen že z močnejšimi konstrukcijami, katere temelji so široki 1.40 do 1.60 m. V stranskih stenah je v malto že zazidano rečno kamenje, in sicer tako, da v notranjosti ni malte, marveč nekoliko plombarno zidovje. Tudi v teh temeljih so povsod ostanke ilovice, stolčne opeke in apna, škrljencev pa ni več. Z raziskovanjem so morali trenutno prenehati, ker so njive še obdelane, a se bo delo pozneje nadaljevalo.

Nehoté se je vsilila misel, če ni bil vodovod zgrajen za vojaške namene, za rimsko taborišče, ki ga omenjajo rimski pisatelji in ga doslej brezuspešno iščejo že dolga desetletja. Verjetno, kajti vodovod spominja v marsičem na rimske vojaške vodovode. Terenske prilike bi le podčrtale to domnevo in želeli bi bilo, da bi g. prof. Saria dokončno čim uspešneje rešil to uganko rimske tehnike na naših tleh.

A. S.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

37.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

katere prvo žrebanje je že

12. OKTOBRA T. L.

nudi igralcem tudi to pot poleg malega rizika — velike izgleda na dobiček.

Glavni dobitki so:

1 premija	od Din	2,000.000.—
1 premija	od Din	1,000.000.—
3 premija	od Din	500.000.—
1 premija	od Din	400.000.—
2 dobitka	po Din	300.000.—
8 dobitkov	po Din	200.000.—
16 dobitkov	po Din	100.000.—
17 dobitkov	po Din	80.000.—
17 dobitkov	po Din	60.000.—
19 dobitkov	po Din	50.000.—
17 dobitkov	po Din	40.000.—
20 dobitkov	po Din	35.000.—
27 dobitkov	po Din	30.000.—
27 dobitkov	po Din	25.000.—
40 dobitkov	po Din	20.000.—
50 dobitkov	po Din	15.000.—
70 dobitkov	po Din	12.000.—
210 dobitkov	po Din	10.000.—
270 dobitkov	po Din	8.000.—
310 dobitkov	po Din	6.000.—
395 dobitkov	po Din	5.000.—
		itd.

v skupnem iznosu od malone

dinarjev 65,000.000.—

Cena srečk:

1/1 srečka
Din 200.—1/2 srečka
Din 100.—1/4 srečka
Din 50.—

Poznano točno poslovanje!

Izplačevanje vseh dobitkov takoj in brez odbitka!
Imena in naslovov dobitnikov ne dajemo v javnost!GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE
LOTERIJEA. REINI DRUG
GAJEVA 8 ZAGREB ILICA 15Premije 1,500.000.—, 1,200.000.— in 1,000.000.— din
so dozda dobile ENAJSTKRAT na pri nas kupljenih srečkah.

Opozorilo vsem lastnikom živali

Bliza se zima, poskrbimo vse potrebno!

V terek bo god sv. Frančiška Asiškega. Kot velikega ljubitelja živali ga smatra Slovensko društvo za varstvo živali za svojega patrona. Sprito njegovega dne objavljamo naslednja umestna opozorila:

Ob nastopajoči zimi se spomnimo vsi, ki posedujemo kakšno žival, ali ki jo imamo v oskrbi, da preskrbimo primerne prostore, da živali ne bodo zmrzovala in da bi bile varne pred dežjem in snegom. Paziti moramo tudi, da krma in voda, ki se da živalim, ne bi sproti zmrznila. Mišljeno je to za vse živali, posebno pa za pse čuvaje, ki so na žalost in večkrat po nepotrebnem priklenjeni na verigah.

Sadjarji, vrtnarji in sploh vsi, ki le morejo, naj pripravijo pravočasno krmilnice za ptice, katerih je na žalost vedno manj in k temu pripomore največ to, da pogine veliko ptic zaradi nenadno zapadlega snega, ker ne dobijo hrane. Krmilnice naj bodo tako narejene, da na podano krmno ne dežuje in ne sneži, ter postavljene na taka mesta, da ne morejo mačke do njih. Posestniki konj naj dajo konje podkovati za zimo, ker tako po zamrzlih tleh lažje vozijo, da jim ne drsi ter da se tako ne ranijo ali pohabijo.

Zdaj na jesen, ob priliki selitve ptic, je mnogo brezsrčnih ljudi, ki tem ljubkim živalicam nastavljajo liganice in pasti vsake vrste. Ker je to zlimo, ko opažamo vedno manj teh naših prijateljev, ne samo škodljivo zaradi naravnih uničevalcev mrčesa po vrtovih, ter je tudi od oblasti prepovedano, je tako ravnanje nečloveško in kaže pomanjkanje srčne kulture. Opozoriti moramo javne organe v mestu in na deželi, da pazijo tudi na take ljudi. Končno ponavljamo apel na bansko upravo in mestno načelstvo v Ljubljani in vseh večjih mestih v banovini, da se vendar enkrat pristopi k rešitvi vprašanja ambulance za živali, ki bi morale biti v vsakem večjem mestu. Tak zavod bi služil ne samo za sprejem in zdravljenje ponesrečenih ali naglo obolelih živali vseh vrst, temveč bi nudil tudi strokovno prvo pomoč pri oboleli živi sploh in bi moral imeti prostor za sprejem in oskrbo malih živali (psov) v primeru potovanja in selitve posetnikov teh živali. V to svrhu se poziva mestno načelstvo in vse osebe, ki pridejo v poštev, da se zavzamejo za to in da z novim proračunom stavijo na razpolago v to svrhu iz fonda že precej visokih pasjih taks primerno vsoto, da se začne tudi to važno vprašanje pravočasno reševati.

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA J. C. MAYER, LJUBLJANA

naznanja, da se preseli 3. oktobra
v lastne trgovske lokale

v Wolfovi ulici št. 1.

Priporoča se za nadaljnjo cenjeno naklonjenost.
Cene strogo solidne.

J. C. MAYER, Ljubljana,
Wolfova ul. 1

Domače vesti

* Krstna slava protiaeroplanskih polkov. V taborišču kraljeviča Andreja v Beogradu je prvi protiaeroplanski polk v petek slavil svojo krstno slavo. Datum 30. septembra je ostal v naši zgodovini za spomin na leto 1915, ko je Radoje Ljutovac, trgovec iz Trstenika, takrat topničar in danes nosilec Karadjordjeve zvezde, sestrelil sovražno letalo. Zgodilo se je to pri Kragujevcu z navadno poljsko havbico. Krstni slavi sta prisostvovala kraljev odposlanec artiljerijski polkovnik Cesaric, kakor tudi Radoje Ljutovac, ki je bil deželni splošne pozornosti mladih vojakov in starejših oficirjev.

* Večerni trgovski tečaj na drž. odobrenem trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Ravnateljstvo razglasi: Kakor vsako leto, se tudi letos odpre redni večerni trgovski tečaj, ki nudi potrebno pisarniško izobrazbo. Poučuje se: knjigovodstvo, trgovsko-obrtno računstvo, trgovstvo in menice, slovenska-nemška korespondenca, pisarniška dela, slovenska stenografija, strojeopisje, nemščina. Šolnina za vse predmete 110 din mesečno. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov; v tem slučaju šolnina dogovorno znatno nižja. — Posebni izobraževalni tečaji za nemško stenografijo, italijanščino, francoščino itd. — Začetek rednega večernega tečaja dne 6. oktobra. Vpisovanje vsak dan dopoldne, popoldne in zvečer od 8. ure. — Ustne in pismene informacije, novi prospekti brezplačno na razpolago.

* Novi poročniki in podporočniki. V čin poročnikov so bili z ukazom kraljevega namestnika povišani naslednji podporočniki: pri pešadiji Andrej Kezele, Roman Bat. Ferdo Krašina, Bogdan Puškar, pri artiljeriji Karlo Zach, pri konjenici Oskar Korais, pri inženjeriji Vladislav Repšel. V podporočnike so povišani absolventi nižje šole vojne akademije naredniki Rudolf Branko Leskovšek, Frančišek Nedoh, Bogomil Hude, Anton Zrimšek, Valentin Česi, Rafael Tič, Rudolf Kokot, Stanislav Zagoršek in Herbert Sorec; pri artiljeriji: Mirko Prodnik, Leopold Ochs, Boris Berce in Branašlav Plaznik; pri konjenici Oskar Bauer in Evgen Rušnik, pri inženjeriji pa Franc Smolej in Dimitrij Prime. V intendantske podporočnike so povišani absolventi nižje intendantske akademije naredniki Arnold Tovornik, Franc Auseršek, Ivo Gabrovšek, Stanislav Not in Anton Maslo, nadalje pri artiljeriji narednik Mirko Toplišek, pri inženjeriji Adolf Goršič, pri letalstvu pa Avguštin Kovat; pri mornarici v čin strokovnega podporočnika narednik-vodnik Ciril Poč, v čin strojnega podporočnika pa Miroslav Megušar in Ivan Zupan. Upokojen je nižji sanitetni pomočnik I. stopnje Gregor Rebul.

Da!
čas je
za zimske suknje:

cenejše Din 120.— do 170.—
shetland Din 200.— do 270.—
cromby Din 300.— do 330.—

MANUFAKTURA
SOUVAN
MESTNI TRG 24.

* Trgovski učni tečaji za izobrazbo pisarniških moči se odprejo na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. — Specialni pouk stenografije, strojeopisja, knjigovodstva, računstva, korespondence, pisarniških del. — Šolnina 100 din mesečno. Dnevni in večerni tečaji vseh ali posameznih predmetov. Podrobne informacije daje ravnateljstvo.

* V članku »Tristoletnica smrti Ivana Gundulića« je tiskarski škrat izreze gospodar, gosparski in podobno, ki so tako tipično dubrovniški, da sem hotel z njimi dati tudi slovenskemu članku malo dubrovniškega kolorita, izpremenil v gospodar, gospodarski itd. Zaradi tega je nastala vrsta nesmislov, kakor je na pr. ta, da je bil Gundulić predstavitelj gospodarskega (sic!) Dubrovnika. Na to nerodno nevednost tiskarskega škarta opozarjam čitatelja večeršnjega članka.

KOMPROMITIRANA NEVESTA
je odličan družaben film, ki vsebuje vse ono, kar odgovarja zahtevam sodobne kinopublike. Za to vam jamčijo dražestna MARILJA ANDERGAŠT in zabavna VIKTOR DE KOWA in ADELA SANDROCK. Oglejte si ta film in nasmejali se boste do solz!
KINO SLOGA ob 15., 17., 19. in 21. uri!
Ob 10.30 dop. po globoko znižanih cenah, poslednjič: **Po krivem obsojen**

* Vse predpriprave za obisk obrtne razstave v Beogradu in poklonitev na Oplenec so končane. Izlet je zagotovljen in se bo vršil v dneh od 15. do 17. oktobra. Izletniki potujejo z rednim brzovlakom in priključnimi vagoni. Oslali spored je neizpremenljiv. Nj. Vel. kraljica Marija bo blagovolila sprejeti deputacijo obrtnikov na dvoru. Kdor se želi udeležiti izleta pa se še ni prijavil, naj to takoj javi Zvezi obrtnih društev, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4. Podrobna navodila še sledi. Prijavite se takoj, ne odlašajte več! Nekaj mest je še praznih.

Nove srečke
državne razredne loterije
za I. razred

DOBITE PRI
ZADRUŽNI
HRANILNICI

V LJUBLJANI
Dalmatinova ulica 6

* Izlet v Julijsko Krajino: Posebni vlak v Trst v nedeljo 9. oktobra za 58 din. Prijave do 3. oktobra ob 10. dopoldne. Avtobusni izlet 11. in 12. oktobra: v Gorico — Sv. Gor. Dobrodo v Trst za 120 din, prijave do 3. oktobra zvečer. Avtobusni posebni vlak v Trst, dvodnevni, v soboto 15. in nedeljo 16. oktobra za 70 din. Motociklisti 30 din, avtomobilisti 60 din, brez triplača. Za avtobus Trst — Dobrodo — Gorica 115 din. — Člani brez doplačila. Novi člani samo 20 din. Enkrat za vselej. Prijave, prospekti in pojmila: »Tourex Slovenija«, Tujskoprometna gospodarska zadruga v Ljubljani, Masarykova 12.

* Kmetje so razbili avto, ki je povozil mladega moža. V gostilni Kazini v Vrdniku je v četrtek sedela večja družba pri vinu. Posebno razpoložen je bil krojač Pavle Davidovič, ki se je bil pravkar vrnil iz neke svatbe. Začel se je pripraviti z nekimi 17letnim fantom in ga je udaril. Nato je dalje popival, ne da bi slutil, kaj mu fant pripravlja. Ko je Pavle čez čas šel na dvorišče, ga je fant silovito udaril s kolcem po glavi, da se je Pavle zgrudil ves krvav. Kmalu so ga našli in se je ponudil krojaški mojster Janoš Teleska, da prepelje ranjenca v bolnišnico. Ko se je Teleska vračal iz bolnišnice, je povozil nekoga mladšega možega, ki je v poslednjem trenutku skočil pred avtomobilom čez cesto. Janoš Teleska je takoj ustavil, da bi nudil ranjencu pomoč. Toda mladi mož, po imenu Mika Mojsilović, je bil že mrtev. Neki drugi kmet je tisti hip že prihitel s sekuro, da je avtomobilist komaj pobegnil. Brž so se zbrali še drugi kmetje, ki so avtomobil razbili.

**ORIGINALNI
AMERIKSI
žvečilni bon-
boni — sadni
— mentolni —
janeževi**

„Chicks“ za lepe
zdrave zobe!

Zaloga za Jugoslavijo:

MAKS JERAS — Ljubljana
Miklošičeva c. 34. Telefon 38-38.

* Združenje obrtnikov stavbnih strok v Kamniku pripravi mazaraki kalkulacijski tečaj. Pričetek bo v soboto 10. oktobra ob 13. v mestni šoli v Kamniku, druge sobote pa bo pričetek ob 15. uri. Vabljeni so vsi mojstri in pomočniki mazarjev, da se tega zelo poučnega tečaja udeležijo. Poučeval bo aglini banovinski učitelj Ivan Kregar iz St. Vida na Ljubljano.

* Enoletni učni trgovski tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 (prostori Dopsne trgovske šole) priporočamo vsem onim, ki se žele temeljito izobraziti v stenografiji in strojeopisu ter dobiti res prvotno podlago za pisarniška dela. Redno vpisovanje v tečaj je 1., 3. in 4. oktobra med običajnimi uradnimi urami. Šolnina mesečno 110 din.

PLAŠČE, POVRŠNIKE, OBLEKE

krasne jesenske in zimske modele za dame
in gospode nudi v največji izbiri po zadnjih
modnih kreacijah in nizkih cenah

F. LUKIČ
STRITARJEVA UL.

* V prepad je padel in ostal živ. Na Jekovcu pri Sarajevu se je zgodila avtomobilska nesreča, ki pa je po nenadnem naključju vendar ostala brez človeških žrtev. Šofer Lovro Spasič je vozil tovorni avto, poln drv. Pri Jekovcu so zavore popustile in tovorni avto je zgrmel v prepad. Dva delavca, ki sta sedela na dvih, sta odskočila in se rešila, šofer Lovro Spasič pa je bil prepričan usodi. Kamjon je treščil v globino 30 m in se popolnoma razbil. Ko so prihiteli reševalci, so veselo presenečeni našli pod razvalinami Spasiča popolnoma čilega in zdravega.

Sanatorij za živčne bolezni
ZAGREB, Zelengaj 37. Tel. 93-80, 67-46
Šef-zdravnik: Dr. Djuro Vranešić

* Še ena nesreča pri Brodarjevu. Ponočno smo že poročali o nesreči pri gradnji nove ceste pri Brodarjevu v Bosni. Že se je spet primerila nova nezgoda. Velika količina zemlje in kamena se je zrušila na cesto in pokopala delavca Džerfija Čorovića. Reševalcem je sicer uspelo, da ga so izkopal, vendar pa so njegove poškodbe hude. Deset dni že delavci odkopavajo velikanski plaz, pod katerim se ležijo štiri trupla. Našli so že nekaj orojstev in tako je upati, da bodo v kratkem spravili mrtlice na dan.

Dr. IVAN HUBAD
ZOBOZDRAVNIK V SKOFJI LOKI
se je preselil

in ordinira od 7. oktobra dalje
na Mestnem trgu št. 6, I. nadstropje
Kavarna Plantarič — vhod iz stranske ulice

* Otročji žrtve dinamitne patrona. V Zagubici je šletni Dragutin Jerkič našel dinamitno patrono in z njo prišel pred gostilno Božina Simića. Pridružil se mu je šletni Milan Simić in brž sta začela za patrono barantati. Mali Milan je dal kot kupnino pet hrušk. Nato sta sedla na kamen in priselidel je še Dragutinov mlajši brat, šletni Peter. Otročji so začeli s kamnom točiti po patroni, ki je nenakrat eksplodirala in vse tri otroke grozovito razmesarila. Zlasti jim je raztrgala prste in skazila obraze.

* Samo 78 din, brez vsakega doplačila
plačate Putniku za izlet v Trst do 16. oktobra 1938.

* Po dvajsetih letih je priznal sločin. Vrtar Josip Valent iz Bajše pri Somoboru je nepriznava priznal, da je pred 20 leti, ob prevratu, ubil Janoša Berkeša, ondotežnega občinskega tajnika. Valent je bil nedavno klican pred sodišče zaradi neke malenkosti, nenadno pa je dobil živčni napad in so ga morali odpeljati domov. Kmalu nato se je odpeljal v Beograd, odkoder pa so ga vrnili v Bajšo, kjer je policiji izpovedal, kako je bilo ob prevratu. Občinski tajnik Berkeš mu je takrat grozil, da ga bo obesil, čim se spremeni režim. Valent si je tedaj pribavil vojaško puško ter je iz zasede ustrelil Berkeša. Dum-dum kroglja je Berkešu zdrobila glavo. Zločina je bil osumljen neki Ištvan Petkov, ki so ga pet mesecev držali v preiskavi, nato pa izpustili. Vseh 20 let ga je pekla vest in zdaj je voljan mirno sprejeti kazen, čeprav ima doma ženo in šestletno hčerko.

* Vlak človek bi moral vedeti, da je nega kože prav tako važna kakor prehrana. Opozorjamo na današnji oglas za kremo »Babymirax«, ki je znana v vsej Evropi ne samo kot odlično sredstvo za nego kože dojenčkov in otrok, marveč tudi kot izredna mast za odrasle pri raznih ogrebotinah, opeklinah, razpokani koži, mozoljih in ranah.

NAJAKTUALNEJSI IN NAJZANIMIVEJSI FILM TEH DNI JE:

VES SVET SKRIVNOST MAGINOTOVE ČRTE

Oglejte si tedaj ta film danes ob 15., 17., 19. in 21. uri
Dejanje se godi v podzemskih hodnikih najdovršenejših
trdnjav na svetu. — Vsebinsko po napetem vohunskem
romanu Pierrea Norda. Vera Korene in Victor Francen. Kino Union, tel. 22-21

Ob 10. dop. isti film po
znižanih cenah!

Iz Ljubljane

u— Kraljevemu spomeniku je prostor ob vhodu v Tivoli že zagotovljen. Po seji širšega odbora za postavitev spomenika blagopokojnemu Viteškemu kralju, na kateri je bil sprejet predlog, da se postavi spomenik ob vhodu v Tivoli med pravoslavno cerkvijo in bodočo moderno galerijo, se je odposlanstvo odbora zglasilo na mestnem magistratu, da se s poklicanimi činitelji mestne občine porazgovori o stvari. Predstavniki mestne občine so zagotovili, da se mestna občina v celoti strinja s predlogom akcijskega odbora in da bo dala prostor brez zadržkov na razpolago. V kratkem bo razpisana natečaj in tako smemo najbrž upati, da bo Ljubljana ob prihodnji obletnici smrti mučeniškega kralja že imela njegov likovni spomenik.

Vsak je svoje sreče kovač!

V kratkem se prične 37. kolo državne razredne loterije, ko bo zopet izrebranih velikih in majhnih dobitkov v skupni vrednosti cca.

Din 65,000.000.—

Ne obotavljajte se in obrnite se čimpreje in zaupljivo na našo **HISO SREČE** in glavno kolekturo **BEZJAK, Maribor**

Gospoška 25, tel. 20-97, kjer boste našli veliko izbiro novih srečk!

Odločite se pravočasno! Sreča Vas kliče!
Cela srečka Din 200.—, polovica Din 100.—
in četrtinka Din 50.—

u— Pekovski mojster Franc Dolinar umrl. V petek ob 19. zvečer je na svojem domu Pred škofijo št. 11 po kratki, a težki bolezni umrl znani pekovski mojster in posestnik Franc Dolinar. Pokojnik je bil po rodu iz Zaklanca pri Horjulu, a je kot mlad fant prišel v Ljubljano in se izučil pekovske obrti. Ko se je osamosvojil, je z marljivo vnušo dvignil svoj obrat na dostojno, modernim potrebam ustrežajočo višino, da je njegova pekarna že od nekdaj ena najuglednejših v mestu. Pokojnik se sicer ni udeleževal javnega življenja, a bil je na glasu dobrega, plemenitega človeka, ki je imel potrebnih in siromašnim zmerom odprto dlan. Poleg globoko užalostene soproge g. Ivanke žaluje za njim pet otrok in številno sorodstvo. Francu Dolinarju ohranimo blag spomin, žalujotci rodini naše ostrižne sožalje! Pogreb bo danes ob 16.30 izpred hiše žalosti, Pred škofijo 11.

u— Samo še danes in jutri je v Jakopičevem paviljonu odprta kolektivna razstava akad. kiparja Borisa Kalina. V celoti se lahko reče, da je razstava v naši kulturni javnosti vzbudila zanimanje, kakršnega že izlepa ni bila deležna podobna prireditve. Med rekordnim številom obiskovalcev, ki prihajajo samo kot platonični gledalci občudovat umetnine, so bili tudi številni resni interesi, ki hočejo s Kalinovimi deli okrasiti svoje domove. Razstava zasluži, da se še danes in jutri podvzame z obiskom.

u— »Ultimatum«, tako pravi karikaturist Kondor današnjemu dnevu, ker bo namreč z današnjo nedeljo zaključil svojo razstavo v Kazini. Vremenska napoved bo najbrž tudi za danes napovedala dež, zato se boste najlepše razvedrili, če brž še pogledate razstavo karikaturn. Za trajen spomin pa vam bo ostala lastna podoba, če vam jo za nekaj dinarjev napravi Ladislav Kondor. Dosedanji obiskovalci razstave so bili zadovoljni, za zaključek pa želi Kondor, da bi bil še on zadovoljen. Zato se priporoča danes za čim številnejši obisk.

u— Plesna šola »Zarje« v Delavski šolnici se prične danes ob 15. uri popoldne, za obisk se priporoča odbor.

»JADRAN« avtobusno podjetje d. d.
LJUBLJANA

VOZNI RED

PROGA LJUBLJANA—KOČEVJE—SUŠAK

I.	II. veljaven od 2. oktobra 1938.	II.	I.
6.—	6.30	LJUBLJANA	19.50
7.49		SUSEMBERK	18.36
7.53		RIBNICA	18.33
	8.30		
8.55	8.45	KOČEVJE	17.25
	9.—	DELNICE	15.40
10.30		SUŠAK	14.—
12.30			

Za
nego
kože!**SOLEA**
Milo in krema

u— Društvo slovenskih književnikov vabi k otvoritvi razstave slovenske knjige v letih 1918-1938 vse slovenske književne, založniške in samozaložniške, ki niso prejeli vabil. Otvoritev to danes ob 11. dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici. — Odbor.

u— Proslava 20letnice obstoja Jugoslavije, ki jo je namerala snoči prirediti podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Siskli. Je preložena na poznejši čas.

u— Lepa namizna jabolka kg 3.50 in 4 din. Fr. Kham, Kongresni trg 8.

Tudi za vas, gospa, smo preskrbeli za jesen in zimo vseh vrst modnega blaga v lepih vzorcih. Prosimo vas, obiščite nas in prepričajte se o dobrem okusu naše trdnice. Manufakturna trgovina JANKO ČESNIK, Ljubljana, Lingarjeva.

Strekovno in higijensko pripravljene kozmetične preparate dobite v drogeriji „Danica“ Ljubljana, Tavcarjeva ulica 3.

Lep spomenik — dar pokojnim
Ogled spomenikov dolžnost interesov
Stalna razstava — nizke cene
FRANJO KUNOVAR, kamnoseštvo
Tel. 49-09.
Sv. Križ — Ljubljana

Dr. Božena Merljak
specialistka za notranje bolezni
JE ODPRLO PRIVATNO PRAKSO.
Miklošičeva cesta 18-1.
Ordinira od pol 2. do pol 4. ure

Buffe »Rio« črna express kava 1.50 Din.

Buffe »Rio« zendvici po 1 Din.

Buffe »Rio« (zredno dobra vina)

Dobro kupite kožuhovino
vse vrste pri krznarju
SMOLE JOSIP
LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 6-1.
poleg glavne pošte — Telefon 38-37.

STROKOVNA KOZMETIČARKA
svetovno slovečega lepoteinstituta
Academie Scientifique de Beauté, Paris
sprejema brezplačno in brezobvezno cenjene
dame v torek in sredo 4. in 5. t. m. v lokalu
Parfumerije »NADA«, Francišanska ul. 1.

IZBORNO SMEDEREVSKO GROZDJE
V KOŠARICAH PO IZREDNO NIZKI
CENI DOBITE PRI GOSPODARSKI
ZVEZI, LJUBLJANA, TYRŠEVA C. 29.

Prvovrstna PORTUGALKA
se toči v prenovljeni restavraciji
HOTELA ŠTRUKELJ.

NOVE MODELE
damskih oblek in plaščev
prinese s seboj iz Pariza lastnica modnega
salona

JOSIPINA MOLAN
Krekov trg 11, ki se vrne v sredo 5. t. m.
v Ljubljano.

Otroški zdravnik specialist
dr. LUKA BEZIČ
zopet redno ordinira
Turnograjska 4 — Tel. 38-39

Ure, zlatnina, briljanti
poceni pri

LOGAR
FRED ŠKOFIJO št. 15 — LJUBLJANA

Nepismenost na Češkoslovaškem

L. 1920. je bilo med prebivalstvom češkoslovaške republike 7,4 odstotka nepismenih. Od celotnega števila nepismenih jih je bilo samo v Podkarpatski Rusiji 50,1%, kar dovolj jasno kaže, kakšno dediščino je prevzela mlada republika od bivših avstrijskih in madžarskih gospodarjev. Deset let pozneje je štela Češkoslovaška samo 3,7 odstot nepismenih. Po narodnosti je bilo latinsko leto Čehov in Slovakov 2,6 odstotka nepismenih (1. 1920. še 5,6 odstotka), 1% Nemcev (2.0), 5,1 Madžarov (10.9), 34,8 Malorusov (61 odstotkov), 2,6 Poljakov (6,3) in 5,1 Judov (15,9). Te številke nam ob enem jano kažejo, kako širokogrudno je postopala Češkoslovaška s svojimi manjšinami.

u— Registrirane blaginje in knjigovodstvene stroje Vam strokovno popravi Boris V. Simandi, Ljubljana, Dvofakova ul. 3, telefon 24-07.

u— Društvo »Skrib« za mladino vabi svoje člane, da se udeležijo pogreba dvostopenjskega člana blagopokojnega Franceta Dolinarja, ki bo danes ob pol 17. izpred hiše žalosti Pred škofijo.

u— Zveza gospodinj sprejme še nekaj reflektantov za trimesečni večerni kuharski tečaj, ki se bo pričel 10. oktobra. Vse podrobnosti dnevno med 16. in 17. uro. Gradisce 14/I. do 8. oktobra.

Dr. IGO JANC
ODVETNIK V RIBNICI

NAZNANJA, DA SE JE PRESELIL
S SVOJO PISARNO V LJUBLJANO,
TAVCARJEVA UL. št. 4-L

u— Nezgoda starke na cesti. Včeraj so bili mestni reševalci iznenada poklicani v Prešernovo ulico, kjer je prišlo do nerodne nesreče. Franciški Pravstovi, ženi čevlarskega pomočnika, ki je po rodu iz Selca nad Škofjo Loko in stara 75 let, je na lepem prišlo slabo, da je omahnila in padla na trolej. Pri padcu se je hudo poškodovala po glavi, hkratu pa je izgubila zavest. Reševalci so jo prepeljali na kirurški oddelek.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKLI, TELEFON 41-79

Glasbeni vefilm

V kraljestvu valčka

V glavnih vlogah: Hans Jaraj in Irena Agay.

predvajamo v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. uri in v ponedeljek ob pol 9. uri.

Paramountov zvočni tehnik.

SOKOL! Posetite in podpirajte Sokolski kino!

Prihodnji spored:

DUET

u— Kup aretacij. V petek je policija čez dan in zvečer priredila po mestu spet eno obsežnih racij, kakršne so običajne zlasti v jesenskem času, ko se v mesto zatekajo na prezimovanje številni brezdelci in brezdomci, ki so toplejše poletne mesece prebili kjerkoli na deželi. Pri tej priliki so policijski organi polovili kakšen ducat siromakov in pregnancev, ki so z kdo ve kakšnimi pregreškami nekoč zapravlili pravico bivanja v mestu. Po kratkem postopku bodo aretirance odpravili v njihove domovinske občine.

Advokat Kornhauser Drago

JE PRESELIL SVOJO PISARNO
V DALMATINOVO ULICO št. 10.
(nasproti hotela Štrukel).

u— Umetniška šola Probuda prične z rednim poukom 10. oktobra t. l. Vpisovanje 3., 4., 6. in 7. oktobra na Tehniški srednji šoli v pritičju, soba št. 6. Podrobnosti, o vpisu in o letošnjih tečajih, so objavljene na razglasi deski »Probuda« v veži Tehniške srednje šole v Ljubljani.

Advokat dr. Maček Viktor

JE PRESELIL SVOJO PISARNO
V DALMATINOVO ULICO št. 10
(nasproti hotela Štrukel).

u— Moderna in ritmična gimnastika za dame, otroke in gospode v dopoldanskih, popoldanskih in večernih tečajih ter posameznih urah. Pejk Hana, Salendrova ulica 4/II. Informacije dnevno od 11. do 15. ure.

u— Plesni zavod »Jenke« v Kazini bo otvoril svoje poučne tečaje za družabni ples sredi oktobra — takoj ko se vrne mojster Jenko s študijskega potovanja iz Pariza in Londona, kamor je bil odposlan kot delegat Udruženja jugoslovenskih plesnih učiteljev. Natančnejše glade vpisovanja in informacij bo še objavljeno.

u— Ni res, da je kitara popolnoma navaden instrument, ki ni za drugo rabo, kakor za spremljanje preprostih melodi. Kaj je mogoče igrati na kitari tudi iz resne koncertne literature, nam bo pokazal g. Stanko Prek jutri ob 20. v mali Filharmonični dvorani. Vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

Romantična ljubezen in pustolovščina na otoku tisočerihr kratosti!
LJUBEZEN V DŽUNGLI
Raj in pek el Južnega morja v barvatem vefilmu
(krstna predstava v Jugoslaviji).
v glavnih vlogi DOROTHY LAMOUR
KINO MATICA 21-24 ob 15., 17., 19. in 21. uri. Matinejska predstava istega filma ob 11. uri dopoldne!
Pri vseh predstavah 2 najnovejša zvočna tednika!

u— Na trsu Rafus Ali je g. Evgen Rijavec, železničar v Aleševčevi ulici št. 11, pridobil izredno velike in težke grozde. Dvoje takih občudovanja vrednih težkih žlahtnih grozdov je poklonil naši redakciji. Grozda res zaslužita, da jih pokažemo širšemu občinstvu v naši izloži v Seienburgovi ulici, kjer naj si jih zanimanci ogledajo. Gospodu Rijavcu, ki je na stiri leta starih starih trsih pridobil vzlic neugodni pomladi 30 kg grozdja, veljajo prav prisrčne čestitke.

Iz življenja na deželi

KRANJ. Danes ob 17., 19. in 21. v kinu Narodni dom volunski vefilm sedanosti »Izdejalec«. V glavnih vlogah Willy Birgel in Lida Baarova!

JESENICE. Zvočni kino Radio predvaja danes ob 15. vefilm »Hiš samuraj«. Prvi nemško-japonski film. Med dodatki tudi Paramountov zvočni tehnik. Sledi vefilm »Dve siroti«.

PTUJ. Zvočni kino predvaja danes ob 20. uri in jutri ob pol 19. in pol 21. uri vefilm »Poen obtožec«. Kot dodatek Alfabeta in izbrani film o naši državi.

Iz Celja

e— Zanimiva tiskovna razprava. Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju je bila v petek razprava proti g. Cirilu Žagarju, uradniku Kmetijske družbe v Ljubljani, ki ga je tožil Franc Hranstnik, lesni trgovec v Konjicah, po zakonu o tiskovni zaradi klevete. G. Žagar je namreč objavil lani 17. decembra v »Novi Dobi« v Celju dopis, v katerem je navedel glade Franca Hranstnika naslednje: »V občinskem odboru g. Šelha, ki je po milosti in volji konjiškega gospoda tudi član banskega sveta (a ne, kakor se Šelha sam titulira, banski svetnik), sedi še en gospod, ki je po vojni, torej že v Jugoslaviji, v uniformi kot nadporočnik z avstrijsko rozeto »herštel« poročnika z narodno kokardo, da ga mora pozdraviti. Ta naš poročnik ga je pozdravil s tem, da mu je dal po dveh podastnikih odrezati vse znake avstrijske vojske in ga degradiral. To se je zgodilo na Pragerskem. Gospod nadporočnik takrat ni govoril slovensko.« Pri razpravi je pričal g. El. Soupal iz Maribora, ki je takrat imel incident s Hranstnikom na Pragerskem, potrdil točnost navedb v omenjenem dopisu. Sodišče je g. Cirila Žagarja opustilo z utemeljitvijo, da se je g. Žagarju posrežil dokaz resnice. Franc Hranstnik pa je bil obsojen na 500 din povprečine in na plačilo vseh stroškov kazenskega postopanja. G. Žagarja je zagovarjal odvetnik g. dr. Ernest Kalan.

Primarij dr. RAIŠP

zopet redno ordinira

e— Nabavite si srečke za novo kolo državne razredne loterije čimprej v podružnici »Jutra« v Celju.

Pevska pedagoginja HELENA LAPAJNE poučuje solopetje razen na Glasbeni Matici tudi privatno, Mariborska c. 13 a. Sprejema dnevno od 10. do 11.

e— Hranilnica dravske banovine, podružnica v Celju nasproti pošte, obrestuje vloge do 5% ter dovoljuje posojila.

KINO METROPOL. K.P.D. priredi danes ob 16., 18.30 in 20.30 in jutri ob 16. in 20.30 predavanje o ustanovitvi Rdečega križa s filmom »BELI ANGELO«.

e— Sokolsko društvo Celje - matice bo priredilo v nedeljo dne 2. oktobra 1938 ob 14. uri na Glaziji v Celju, v primeru slabega vremena tega dne pa v nedeljo dne 9. oktobra 1938 tombolo, ki bo nudila nad 700 dobitkov. Cena tombolskih kart je samo 2 din. Vsak društveni član je vesled sklepa uprave dolžan prevzeti vsaj 10 tombolskih kart, bodisi v svrhu razpečave, bodisi v lastno uporabo, in prositi upravo, da članstvo ne odklanja raznašalcev, ki jih v teh dneh v to svrhu posejajo.

Državna razredna loterija

Kupujte srečke pri znani v državi največji slovenski kolekturi

Milana Lavriča — Beograd

PAŠICEVA UL. 20 — POST. PREDAL 450

Žrebanje 12. t. m.

Z naročilnico, za katero zadostuje dopisnica, pohlitate, da pridete tudi vi v vrsto onih,

ki bodo V KRATKEM DOBILI **čez 64 milijonov dinarjev**

Poslovanje na splošno zadovoljstvo cenj. odjemalcev.

e— Žrtve napadalcev. V Selcah so neki fantje v torek napadli 23letnega posestnikovega sina Karla Cerovška iz Božreza pri št. Vidu pri Grobelnem. Obdelovali ga s ročicami ter ga hudo poškodovali po glavi in mu zlomili desno ključnico. Cerovšek se zdravi v celjski bolnišnici.

VAŽNA NOVIC!

Prvič v Celju prodaja na novo preurejena in povečana manufakturna in modna trgovina

A. PETEK — CELJE

PREŠERNOVA 21.

vse blago brez izjeme do preklica po

engro cenah.

Bogata izbira jesenskega in zimskega blaga za dame in gospode v najnovejših vzorcih. Ne zamudite te izredno ugodne prilike, ki se vam nudi prvič v Celju. — Priporočila se manufakturna in modna trgovina

A. PETEK, CELJE, Prešernova ul. 21.

Kino Union. Danes prediera filma v Jugoslaviji »ZENA NA RAZPOTJU«. Matinejska »SIMFONIJA LJUBEZNI«.

e— Krojaški pomočniki v Celju so došli kolektivno pogodbo. Lani prekinjena pogajanja med krojaškimi mojstri in pomočniki za sklenitev kolektivne pogodbe in povišanje mezd so se v četrtki nadaljevala na mestnem poglavarstvu in so bila zvečer z uspehom zaključena. Uspelo je sestaviti kolektivno pogodbo, ki zado-

voljuje obe strani. S tem je podana možnost enotnejšega nastopanja v vseh primerih, ki so bili doslej večkrat predmet sodnih razprav. Tako podjetniki kakor tudi delojemalci si obetajo od kolektivne pogodbe dobre rezultate. Zadnje razpravo je vodil magistratni komisar g. Viljem Koren. Razprave so se udeležili tudi gg.: Tone Uršič kot predsednik Zdrženja krojačev v Celju, Ludvik Selšek kot predsednik eksekutivne zruženja dravske banovine, Karel Kramer in Alojz Spur, za delavsko zbornico Jakob Vodopivec, za delojemalsko skupino pa Peter Müllerleir kot predsednik celjske podružnice orednjega dru-

štva oblačilnega delavstva in še dva pomočnika. Kolektivna pogodba velja za vse območje združenja in predvideva povišanje mezd za 25% v treh kategorijah. Vse ostale določbe se krijejo z zahtevami obrtnega zakona. Pogodba velja šest mesecev in se avtomatično podaljša za nadaljnje leto, če ni en mesec pred potekom z ene ali druge strani veljavno odpovedana. Podpisana je bila v petek na mestnem poglavarstvu. Obe strani pričakujeta, da bo kolektivna pogodba ob uveljavitvi javnosti rodila dobre sadove.

Trgovec VEKOSLAV BORNSEK, Celje je PRESELIL svojo špecerijsko trgovino iz Prešernove ul. 8 na Sp. Hudinjo v lastno hišo v bližini Celjske opekarne.

Iz Maribora

a— Studenti se spominjajo pokojnega Janka Čirča. Iz Studence smo prejeli: Kakor strela iz jasnega neba je presunila vest, da je odšel v večnost Janko Čirč, posestnik, gostilničar in kavarnar ter prostevni in gospodarski delavec v Gomji Radgoni. Nas stare Studence je smrt vrliga moža užalostila, ker je bil pokojnik neustrašen pionir naše svobode. K nam je prišel leta 1906, 8 let pred svetovno vojno. Bil je stolni organizator, a je izven svoje službe zabredel tudi v takratni »Brundorf«, katerega je imela zloglasna »Südmärk« v zakupu. Maloštevni Slovenci smo bili kapljica v nemčurkem jezeru. Janko Čirč je prišel med nas in ustanovil slovenski pevski zbor. Kot stolni organizator je padel v nemilost avstrofilskega škola dr. Mihaela Napotnika. Stari slovenski študenti se spominjamo, kako je vrh Janko Čirč, kljub prepovedi škola dr. Napotnika, organiziral nas Slovence 10 let pred svetovno vojno. Peli smo posvetne in cerkvene pesmi, kakor se spodobilo in imeli prireditve pri starih Robinjih v Limbušu, v Košakih in pri Sv. Petru — torej na vsej periferiji mesta. Tudi sredi mesta »Pri lipi« smo imeli prireditev pod vodstvom blagoga pokojnika Janka Čirča. Bodi mu domača zemlja ob strani ljubljene hčerke Binice lahka!

Prispelo, moderno krzno.

Semko — Gosposka 37.

a— Kodrovi grehi. V Skokah so odkrili orožniki pri Luciji Maglica večjo količino zaeke. Od začetka ni hotela pojasniti, kje jo je dobila. Končno je priznala, da sta jo prinesla Jože Koder in an Jožef Maglica, ki je tudi zaprt. Odselja sta jo ob priliki vloma pri trgovcu Jakobu Krepflu v St. Janžu na Dravskem polju.

a— Deklece je utonilo v potoku. Tragična smrt je doletela dveletno hčerko dinarice pri kovaču Antonu Klajnsku v Hotinji vasi. Deklece se je spazilo do potoka in v njem utopila.

Zasledujte

SVETOVNE DOGODKE S

ORION

RADIO

TIPA 105

5-CEVNI SUPER

DIN 3150.—

RADIO r. z. z. o. z.,

Ljubljana — Miklošičeva cesta 6.

RADIOVAL,

Ljubljana — Dalmatinova ulica 13.

JOSIP WIPPLINGER,

Maribor — Jurčičeva ulica št. 6.

a— Iz matične glasbene šole. V septembru se je vpisalo 150 učencev in učenek. Poseben oddelek tvori na glasbeni šoli dekljski zbor dijakinj srednjih in meščanskih šol, ki ga vodi učiteljica solističnega petja ga. prof. Zora Ropasova.

a— »Teti liste otrnati. Lastnik »Totege« listac, »lista dobre volje za Slovence«, g. Božo Podkrajski je prijavil policiji, da je neki Vladimir Munda kasiral 900 din za naročnino in inserate ter da je neznano kam izginil. Policija vrši za Munda poizvedbe.

a— Oprošten. Pred malim kazenskim senatom se je zagovarjal včeraj dopoldne poestnik Ivan Robnik iz Remšnika zaradi obtožbe, da je 12. aprila 1937 zažgal svojo hišo, da bi dobil od Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani zavarovalnino 10.000 din. V preiskavi je Robnik priznal krivdo, dočim je pri včerajšnji razpravi vse zanikal, češ da je bil k prvotnemu priznanju prisiljen. Mali kazenski senat je Robnika oprostil.

a— Rešen. 33letni delavec Franc Josi iz Sv. Antona v Slovenskih gorah je kopal gramoz na banovinskem zemljišču v Bregovju. Nenadno so se sesule nanj zemeljske plasti in ga pokazale. Tovariši so mu takoj prihiteli na pomoč in ga potegnili na prosto. Franc Josi si je pri nesreči strl desno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

a— S tovarnim avtom v Ljudi. Na Meljski cesti je zavozil neki tovarni avto, ki je drvel proti središču mesta, v gručo ljudi. Podrl je na tla nekega Jevremovića, ki je padel s konja in dobi poškodbe po glavi. Razen tega si je Jevremović strl nogo. Soffer tovarnega avtomobila se ni ustavil, ampak je zdrvel naprej. Pač pa so ga pozneje varnostni organi izsledili in bo imel sedaj oprava iz oblasti.

a— Iz hudomušnosti resne posledice. Ko je hotel sadni trgovec Mirko Pernat iz Skobre pri Sloveniji vasi v hlev neke tujašnje restavracije, da spravi tamkaj svoje kolo in pripravi prostor za konja, ga je pri dotiku vrgla medena ključa s takšno silo na tla, da je obležal z lažimi poškodbami. Pri preiskavi se je izkazalo, da je še nezleđen hudomušnik napeljal v ključ električno struko, kar bi lahko imelo usodnejše posledice.

a— Ljudska univerza v novi sezoni. Ob 20letnici države priredi Ljudska univerza ciklus predavanj, ki obravnavajo nastanek naše države in njen razvoj v zadnjih dvajsetih letih. V ta namen si je zagotovila sodelovanje odličnih strokovnjakov iz vseh delov države. Prvo predavanje bo v petek 7. t. m. Predaval bo znani zgodovinar prof. Silvo Kranjec iz Ljubljane o evropskem političnem položaju leta 1914.

Sokol

Sokol Jevica. Danes ob 20. otvorimo gledališko sezono z izvrstno veseligrig g. Danca »Mali oglašic«. Poleg najboljših igralcev, ki so doslej igrali na našem odru, se je letos pridružil odskromu dela še novi igralci. Zato bo letošnji spored bogat in lep. Otvorjamo ga jutri s najboljšim preškovanim glade igre in obiska. V soboto 8. oktobra ob pol 20. pa bo imel Sokol redni občni zbor. — Zdravo!

ZOBJE BLESTE KOT BISERI!

NJEMU ZAHVALJUJOČ SE

»Kolynos« odstranja z veliko naglico grde, ramene madeže, umirja klice, ki povzročajo razkrajanje in napravi zobe bele in lepe. — Poskusite »Kolynos« antiseptično zobno pasto.

Povečajte sijaj svojega smehljaja s »Kolynosom«.

Varnostje — kapite veliko tabo!

KOLYNOS DENTAL PASTE

Gospodarstvo

Narodna banka in likvidnost denarnih zavodov

Preteklo sredo smo na tem mestu obširneje razpravljali o likvidnosti naših denarnih zavodov in smo med drugim omenili, da je Narodna banka zlasti v poslednjih tednih zadovoljila vsem zahtevam denarnih zavodov glede reeskonta poslovnih menic, tudi v primerih, ko so zavodi pričeli politične napetosti v Evropi bolj izprevidnosti zahtevati od Narodne banke gotovino na podlagi reeskonta menic. Omenili smo tudi, da je Narodna banka obvestila vse denarne zavode, da se lahko zanesajo na njeno pomoč, če bi nastopila trenutna večja potreba po gotovini. Pristavili pa smo, da ni verjetno, da bi v večji meri nastopila taka potreba, ker imajo denarni zavodi sami velike zneske razpoložljivih sredstev.

Te naše informacije potrjujejo sedaj najnovejša poročila iz Beograda. V petek je bila seja upravnega odbora Narodne banke, na kateri so podrobno razpravljali o vseh tekočih pojavih, ki jih je povzročila politična napetost v Evropi. Na seji je bilo ugotovljeno, da je Narodna banka točno izpolnila obljube, ki jih je zadnja leta dala glede vraščanja likvidnostne zaslome. Vsi zavodi so lahko v polni meri izkoriščali že dovoljene, a neizkoriščene kredite v lombardu ali eskontu. Narodna banka pa je nujno reševala tudi vse nove prošnje, zlasti prošnje za lombardni kredit.

Denar se naglo vrača v naše denarne zavode

Glede na doseženi sporazum v Monakovem, ki je odstranil vojno nevarnost, je pričakovati, da bodo v prihodnjih tednih denarni zavodi lahko vrnilli Narodni banki kredite, ki so jih izkoristili v zadnjih tednih, ker je tudi na našem denarnem trgu nastopilo popolno pomirjenje in se denar naglo vrača v denarne zavode.

Povečana širina cestišč pri moderniziranih državnih cestah

Uprava za avtomobilski promet in cestno gradnjo

Ko smo leta 1936, pričeli graditi prve moderne ceste s sodobnim cestiščem za težki promet, so bili iz strokovnih krogov izneseni pomisleki glede premajhne širine cestišč, ki znaša samo 6 m. Tudi izkušnje na že zgrajenih modernih državnih cestah s sodobnim cestiščem so pokazale, da je 6metrsko cestišče preozko, zlasti tam, kjer je poleg vozovnega prometa tudi znan promet pešcev in kolesarjev, kakor tudi tam, kjer je večji promet s širokimi tovornimi avtomobili in z avtobusi. Te izkušnje so napotile tudi strokovnjake v gradbenem ministrstvu, da so to vprašanje priceli znova proučevati.

Sedaj poročajo iz Beograda, da se je gradbeno ministrstvo odločilo spreminjati predpise glede gradnje sodobnih cestišč. Izdana je bila odločba, po kateri se predpisi za gradnjo modernih cest v naši državi spreminjajo v toliko, da so v bodoče znašala širina cestišč 7 m namesto dosedanjih 6 m. Na vsaki strani roba cestišča bo še po 5 cm trak v širini 50 cm, in sicer na cementni podlagi z asfaltno površino. V tej zvezi tudi poročajo, da bodo že zgrajeno moderno cesto, ki vodi iz Subotice preko Novega Sada v Beograd in od tu preko Avale, Mladenovca do Topole razširili za 1 m v smislu gornje odločbe. Razširjenje ceste Beograd — Novi Sad se bo najprej izvršilo, in sicer s predvidenimi stroški 10 milijonov dinarjev.

Cirkularna navodila Narodne banke so splošno obvezna

Ponovno smo že na tem mestu opozorili na okolnosti, da Narodna banka objavlja v svojih okrožnicah razne izvršilne in druge predpise za devizno in valutno poslovanje, za kar po zakonu ni pooblaščen. Zakon o odobritvi pogodb med državo in Narodno banko od 11. maja 1931 določa v § 9, da je NB dolžna prožiti na zahtevo svojo podporo finančnemu ministru zaradi olajšanja ali omejevanja zadolžitve v inozemstvu ali kreditiranja v inozemstvu glede na to, ali te operacije krepijo ali slabijo stabilnost denarja. Zato vodi banka evidenco o vseh teh operacijah in je pooblaščen predlagati finančnemu ministru nujne ukrepe za poljanje eventual-

Glede naših hranilnic smo prejeli še naslednje informacije:

V preteklem tednu se je opazila pri vlagateljih nekaterih denarnih zavodov precejšnja vznemirljenost, ki se je pokazala ponekod v prekomernem dviganju vlog. Ta nemir je zjel vlagatelje le v nekaterih krajih. Tako so na primer vlagatelji obseverni med ostali docela mirni. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so vlagatelji hranilnic v Mariboru (mesna) ter v Slovenjem Gradcu in Sv. Lenartu (okrajni) dvigali le malenkostne zneske ali pa sploh ni bilo dvigov. Pri mariborski mestni hranilnici so dosegli pred. tedna dvigi le 400.000 din, pri tem pa je bilo tudi precej novih vlog. K pomirjenju vlagateljev je pripomoglo tudi, da je dajala Narodna banka denarnim zavodom kredite za izplačila vlog vlagateljem. O tem je Jutroš še poročalo v sredo 28. septembra v četrtki pa je dvigvanje že popuščalo, ker so se vlagatelji sami prepričali, da izplačujejo zavodi vloge v celoti.

V petek pa se je položaj naglo zboljšal tudi pri zavodih, kjer je bilo več dvigov, številni vlagatelji pa so pričeli dvigniti denar zopet nalagati. Hranilnica dravske banovine v Ljubljani je imela samo v petek za 928.000 din novih vlog, ki so presežale izplačila za 598.000 din. Pri mestni hranilnici ljubljanski so znašale nove vloge na knjižice v petek le 35.550 din, v soboto pa so narasle na okrog 500.000 din. Zanimiv je tudi izkaz Mestne hranilnice v Crnomlju, ki je v septembru zabeležila povečanje vlog za 170.000 din.

Ti podatki dokazujejo, da se denar, ki je bil odtegnjen denarnim zavodom, zopet naglo vrača iz svojih skrinjav v denarne zavode, ki ga bodo zopet lahko koristno uporabili za napredek vsega narodnega gospodarstva.

nih zlorab. Finančni minister pa lahko izda take ukrepe za naredbami.

V »Službenih novinah« od 30. septembra objavlja sedaj finančni minister pod številko 52.680/VIII odlok od 27. septembra, ki pravi (ne da bi se skliceval na zakon o odobritvi pogodb med državo in Narodno banko) naslednje:

Vsa cirkularna navodila, ki jih izdaja Narodna banka bodisi v obliki tolmachenja izdanih odlokov ali pa odredb iz posameznih sporazumov o plačilnem prometu z inozemstvom, bodisi zaradi reguliranja načina izvedbe posameznih devizno-valutnih transakcij v duhu obstoječih devizno-valutnih predpisov, imajo za vse ustanove in osebe v naši državi polno obvezno moč.

H gornjemu odloku finančnega ministra bi bilo vsekakor pripomniti, da bi morala odsej Narodna banka te svoje okrožnice, če naj obvezno veljajo za vse ustanove in osebe, uradno objaviti v »Službenih novinah«, kajti če jih bo tudi v bodoče pošiljala samo denarnim zavodom, ne morejo ostale prizadete osebe vedeti za njih vsebino.

Gospodarska in finančna pripravljenost Anglije

Sedaj, ko je minila neposredna vojna nevarnost, objavljajo angleški listi zanimive podatke o gospodarski in finančni pripravljenosti Anglije za primer vojne v primeri z letom 1914. V tej zvezi poudarjajo, da so se v preteklem tednu angleški finančni in gospodarski krogi navzlic kritični pogojitvi političnega položaja in vojni nevarnosti zadržali razmeroma zelo mirno. Finančni krogi so se sicer zavedali, da bi vojna prinesla občutne gospodarske in finančne motnje, vendar se ni nihče bal, da bi se na tem področju razvila panika. V nasprotju z letom 1914 so se gospodarski krogi v zadnjem času že navadili na misel eventualne katastrofe in so napravili potrebne dispozicije. Zaloge surovin in živil so danes v Angliji nemerno večje nego leta 1914. Angleška vlada ni skrbela samo za okrepitev narodne obrambe in za ustvaritev vojnih rezerv, temveč tudi za potrebno valutno rezervo. Navzlic oslavljeni v zadnjih tednih so danes angleške zlate rezerve najmanj petkrat tako velike kakor leta 1914 pred izbruhom svetovne vojne. Te zlate rezerve se cenijo na 700 do 750 milijonov funtov (166—178 milijard dinarjev). Te zlate rezerve bi za dolgo dobo omogočile stabilnost angleške valute, čeprav bi se znaten del teh rezerv porabil za izplačilo kratkoročnih naložb »nozemnega kapitala« v Angliji. Pri tem pa je še upoštevati, da bi angleška vlada postopala najbrž slično kakor leta 1914 in bi rekrutirala inozem-

ske, zlasti ameriške vrednostne papirje v angleški posesti ter jih porabila namesto plačila za izravnavo plačilne bilance. V Angliji se ceni vrednost inozemskih vrednostnih papirjev na 600 do 800 milijonov funtov, kar je znatna vsota, četudi ni tako velika kakor leta 1914. Že ta znesek bi zadostoval za vzdrževanje stabilnosti funta najmanj za dve leti.

Gospodarske vesti

— **Železniška uprava bo v prihodnjih dneh imela dovolj vagonov.** Pred dnevi smo poročali, da je nastopilo pri nas delno pomanjkanje vagonov, in sicer zaradi tega, ker je veliko število naših vagonov, s katerimi smo v zadnjih tednih izvozili blago proti severu, običajno zlasti v Češkoslovaški in Poljski. Ti vagoni se niso mogli redno vrniti, ker je bil med tem časom ukinitelj železniški promet med Češkoslovaško in Nemčijo, Češkoslovaško in Madžarsko ter Češkoslovaško in Poljsko. Poročali smo tudi, da je naša železniška uprava napravila vse potrebne korake, da se ti vagoni vrnejo po drugi poti v našo državo. Sedaj poročajo iz Beograda, da se ti vagoni že vračajo in da bo železniška uprava najkasneje v ponedeljek lahko nudila izvoznikom potrebno število vagonov, tako da bo naš izvozni promet lahko zopet normalno funkcioniral.

— **Pred licitacijo za gradnjo prvih dveh odsekov proge Crnomelj—Vrbovsko.** Kakor je znano, sta za 12. in 14. oktober določeni v drugi licitaciji za gradnjo prvega in petega odseka železniške proge Crnomelj—Vrbovsko. Svoj čas smo poročali, da pri prvih dveh licitacijah ni bila vložena nobena ponudba, ker je bil uradni proračun preizkus in ni bilo upanja da bi bila sprejeta kaka ponudba z višjo vsoto. Podjetja so to sporočili oddelku za gradnjo železnice, da bi se moral proračun povisati vsaj za 4 milijone din. Sedaj nam poročajo, da uradni proračun sicer ni bil povzračen, vendar pri ponovnih licitacijah, ki bosta 12. in 14. oktobra, ponudniki ne bodo več vezani na uradno proračunsko vsoto, ki se sploh ne navaja v licitacijskih pripomočkih. Licitanti bodo lahko postavili cene po svoji potrebi, kakor jih bodo izračunali. Zato tudi kavgija ni predpisana v naprej določenem znesku, kakor pri prvi licitaciji, temveč znaša 5% vsote, ki jo bo licitant za gradnjo sam ponudil. S tem bodo odpadle zapreke, ki so jih navajali podjetniki pri prvi licitaciji. Kakor čujemo, je prav zaradi tega med gradbenimi podjetji veliko zanimanje za ti dve ponovni licitaciji.

— **Naši nakupi nafte v Rumuniji.** V Bukarešti so bila zadnje dni pogajanja glede dobave rumunske nafte naši državi na osnovi sporazuma iz leta 1936. Pri teh pogajanjih je šlo za ostanek kontingenta, predvidenega v omenjenem sporazumu. Sedaj poročajo iz Beograda, da so pogajanja zaključena in da se je naša delegacija že vrnila. Naša delegacija se je v Bukarešti dogovorila, da nam bo Rumunija na osnovi sporazuma iz leta 1936 dobavila še 15.000 ton nafte. Sporazum pa se ne bo več podaljšal, ker ne konvenira našim interesom.

— **Iz trgovskega registra.** Vpisali sta se nastopni tvrdki: »Peca« Mehanična tkalnica, družba z o. z. v Prevaljah (osnovna glavnica 200.000 din; poslovođa Andrej Svetek, zasebni uradnik v Celju, pooblaščenec Anton Mislaj, veletrgovec v Celju); »Edvard Lesnik, trgovina s sadjem na debelo in izvoz ter trgovina z deželimi in gozdniimi pridelki.

— **V zadružni Soli v Ljubljani** se bo začel pouk dne 17. t. m. Kakor čujemo, je Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani sklenila, da bo preskrbel brezplačno stanovanje vsem udeležencem, hrano pa onim, ki bi si je ne mogli sami plačati. Razvešeljive je veliko zanimanje kmetijske mladine za to edinstveno solo, ki vzgaja nov, strokovno dobro izvežban kader bodočih zadrugnih funkcionarjev.

— **Uradni tečaj za oktober.** Finančni minister je za oktober določil naslednje uradne tečaje: 1 napoleonor 305 din, 1 zlata turška lira 446,50, 1 angleški funt 238, 1 ameriški dolar 43,80, 1 kanadski dolar 43,50, 1 nemška marka 14, 1 poljski zlot 8,20, 1 belga 7,40, 1 madžarska penga 8,60, 1 brazilski milrja 2,50, 1 egiptski funt 239, 1 palestinski funt 237, 1 urugvajski pezo 16, 1 argentinski pezo 11,80, 1 škijski pezo 1,20, 1 turška papirna lira 34,65, 100 albanskih frankov 1450, 100 francoskih frankov 130, 100 avstrijskih frankov 1000, 100 italijanskih lir 228, 100 holandskih guldinarjev 2365, 100 bolgarskih levov 44,50, 100 rumunskih lejcev 32, 100 danskih kron 942, 100 švedskih kron 1030, 100 norveških kron 1061, 100 španskih peze 150, 100 irskih drahem 39, 100 češkoslovaških kron 149, 100 finskih mark 93, 100 letonskih latov 800, 100 transkih (perzijskih rjalov) 100 din. Gornji tečaji se uporabljajo zaradi pravilnega plačevanja taks po zakonu o taksah pri vrednostih v tuji valuti, nadalje pri plačevanju luških

taks kot obračunski tečaj za angažiranje in obračunavanje kreditov po proračunu pri vseh izplačilih v tuji valuti ter pri sprejemu dolarskih državnih obveznic za kavgije.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 7,93 milijona din nasproti 12,00, 11,00, 4,44 in 6,68 milijona din v prejšnjih štirih tednih. V teku tedna so v privatnem kliringu nemške marke popustile od 14,00 na 13,65, v petek pa se je tečaj zopet naglo dvignil na 14 in deloma še preko 14.

Smrt uglednega Kamničana

Kamnik, 1. oktobra.

V petek popoldne so v Kamniku pokopali g. Antona Flereta, trgovskega vrtnarja, ki je umrl za kapjo pred nekaj dnevi v 79. letu svoje starosti. Simpatičnega Fleretovega ata, vrtnarja pod Malim gradom v Kamniku so sprejeli na njegovi zadnji poti tako številni prijatelji in spoštovatelji, da je le redko, tudi ob najbolj uglednih pogrebi, videti tolikšno število iskreno izbranih spremljevalcev, kakor pri pogrebu tega dobrega in plemenitega moža.

Fleretov ata, tako so ga nazivali vsi, ki so ga poznali, je bil izklesan tip moža starega kova, kremenitega značaja in trdne poštenosti. Živel je za svojo družino in za svoje ljubljene rože. Ker pa je delal vse življenje dobro in pošteno, ga je moral ceniti vsak, ki ga je le enkrat srečal. Zaradi svoje dobrodušne narave pokojni Fleretov ata pač ni mogel imeti sovražnikov. Z marljivim delom si je ustvaril čedno domačijo, ki bi sicer ne mogla živeti številne družine, če se ne bi vsi njeni člani tako zgledno razumeli med seboj in ne bili tako delavni kakor so vsi otroci tega skrbnega očeta. Kdo ne pozna v Kamniku Fleretovih, saj je ni prilike ne vselej ne žalostne, da ne bi dobil pri njih cvetk vseh vrst za šopke in vence, ki jih je vprav pokojni oče Fleré toliko napravil v teku dolgih let svojega vrtnarjenja. Zato so se mu tudi oddolžili vsi, ki so ga cenili, tako številne družine kakor tudi njegovi stanovski tovariši, s katerimi venci iz najlepše cvetja.

Na Zalah, kjer je premnogim najokusneje uredil zadnja bivališča, je našel on sam večni pokoj. Z ugledno družino vsi iskreno sočustvujejo.

Usoda ruskega emigranta

Ljubljana, 30. sept.

Policija je te dni aretirala 26letnega ruskega emigranta Andreja M., ki je pristojen v Medvedo, a je brez stalnega bivališča in brez posla. Aretirali so ga na prijavo nekega soferja, od katerega je izmamil nekaj stotakov pod pretezo, da mu bo poskrbel službo. Pri tej priliki je prišlo na dan, da se Andrej čisto po načrtu preživlja s podobnimi sleparijami, ki jih opravlja predvsem na račun lahkovernih malih ljudi. A ko so ga na policiji zasliševali, je pripovedoval žalostno zgodbo svojega zavrnjenega življenja.

Do nedavna je bil vpisan na tehnični fakulteti zagrebške univerze. Godilo se mu je dobro, kakor se godi samo študentom iz bogatih družin. Na ime svojega očeta, ki je stalno bival v Parizu, je dobival mesečno podporo v znesku 1800 din. Ko mu je oče iznenada umrl, pa so mu ukinili podporo in iz blagostanja se je na lepem znašel v revščini, da si ni mogel več pomagati naprej. Opustil je študij, a ko ni mogel dobiti niti podpore niti kakšne zaposlitve, je do kraja obupal in se lotil potegavščin in sleparij. Policija ga bo izročila sodišču, a ko bo odsedel svojo kazen, se bo gotovo vrnil v svoje staro življenje, ker mu nihče ne nudi priliko, da bi novo začel.

Tragična smrt Antona Kunčiča

Jesenice, 1. oktobra.

Danes dopoldne se je naglo raznesla vest, da je nenadno preminil 42-letni lesni trgovec in hišni posestnik Anton Kunčič, sin septembra 1933 umrlega uglednega posestnika Josipa Kunčiča z Blejske Dobrave. Kunčič je bil v četrtke zvečer v Balohovi hiši na Jesenicah, kjer je v družbi prijateljev poslušal radijske vesti iz Londona in Prage. Ker se ni počutil dobro, je hotel na zrak. Na stopnicah pa je padel tako nesrečno, da je obelžal s prebito lobanjo, v krvi, nezavesten. Zdravnik dr. Avgustin Tantar je ponesrečencu nudi prvo pomoč, nakar so

DEVIZE

Curih. Beograd 10, Pariz 11,85, London 21,19, New York 439,75, Bruselj 74, Milan 23,15, Amsterdam 238,62, Berlin 176,25, Stockholm 109,25, Oslo 106,50, København 94,60, Varšava 83, Budimpešta 87,30, Ate-ne 3,95, Bukarešta 3,25.

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago. 1. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 63,75, za maj 64,50, za julij 64; kornja: za dec. 48, za maj 50,875, za julij 51,875. Winnipeg, 1. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 60,125, za maj 63,25, za okt. 60,375.

ga prepeljal na njegov dom, kjer je davi umrl, ne da bi se bil prej še zavedel.

Pokojnik je bil dober in vzoren gospodar. Pred petimi leti si je zgradil lepo vilo sredi jeseniškega polja. Pred vilo je bil lepo urejen vrt s krasnim sadjem in pestrimi rožami, kakršnega ni bilo daleč naokrog. Pred seboj je imel Kunčič lepo, breskbrno življenje, ki pa mu ga je nenadno prekinila smrt. Pokojnik je bil član Sokolskega društva na Jesenicah, odličien nacionalist in narodnjak ter dolgoletni naročnik »Jutra« in drugih naprednih listov. S Sokolskega doma na Jesenicah plapolala žalna zastava. Hudo prizadeti vdovi in ostalim svojcem naše iskreno sožalje, vrlomu, plemenitemu možu pa časten spomin!

Obnova cestne mreže pod Kumom

Sklepdrove, 29. IX. 1938

Zalostne cestne razmere v šentjurski občini pod Kumom so splošno znane. Že pred 10 leti se je pričela velika akcija za dobro cestno zvezo Zagorja preko Sklepdrovskih gradov do St. Jurja pod Kumom. Zaradi nesporazuma domačih občanov se že projek-tirana cesta ni gradila. Občani so ceste za silo vzdrževali. Občina je dobila od kraljevske uprave za popravilo cest nekaj desetstotcev, pa se občani zopet niso mogli sporazumeti ali se znecek porabi za cesto preko Sklepdrova in Dobrova, ali za cesto ob Savi od Trlovelj do Zagorja.

V torek so cestno omrežje pregledali litijski cestni načelnik, njegov tehnični uradnik in občani. Ugotovila se je nujna potreba, da se popravijo ceste, kjer se vršijo največji promet. Ker so Dobrovačni pričeli z gradnjo svoje nove ceste, naj odločujoči činitelji omogočijo, da se dela čimprej dovrše. Precei razumevanja je opaziti od strani litijskega cestnega načelstva, pod katerega področje spada sedaj občina St. Jurij.

Cestni načelnik je izjavil, da se mora vprašanje zasluske ceste spet spraviti na dnevni red. Ne samo zaradi ugodnosti ob Savi ležečih rudarskih občin in njenege prebivalstva, marveč zaradi splošnega tujsko prometnega interesa. Vse prebivalstvo Zaslavskega iskreno želi, da pride že enkrat ob besed tudi do dejanja. Zato apeliramo na vse, ki imajo priliko, da zbujajo zanimanje na odločujočih mestih, da se izvrši načrt, ki je bil izdelan in pričet že pred 30 leti.

Pokojninski zavod gradi v Kranju trinadstropno palačo

Kranj, 30. septembra.

Pokojninski zavod v Ljubljani je letos kupil Savnikovo parcelo ob Jezerski in Koblarjevi ulici, kjer je pričel graditi palačo, ki bo imela 5 velikih stanovanjskih objektov. S tem bo predmestje Kranja dobilo na križišču Blejske in Jezerske ceste popolnoma drug videz, katerega je sedaj kvarila živa meja in podrtja starega zidu. Palača bo obsegala 5 poslopij v strnjemem sistemu. Daljši trakt poslopja bo tekel vzporedno z Jezersko cesto in bo od nje odmaknjen za 6 metrov, dočim bo krajši odmaknjen od Koblarjeve ulice za 2 m. Stavba bo ob Jezerski cesti 77 m dolga in 12 m široka, ob Koblarjevi ulici pa 44 m dolga in 12,50 m široka.

Ta teden so že pričeli z delom in kopanjem temeljev. Prve tri zgradbe ob Jezerski cesti gradi stavbeno podjetje Bricej iz Ljubljane, vogalno stavbo ob Belselnu, kranjsko predmestje, Bidovec, stavbo ob Koblarjevi ulici pa podjetje Belcjan iz Komende. Poslopja stavbe bodo imela različne fasade zaradi poznejše morebitne od-prodaje. Prva tri poslopja ob Jezerski cesti bodo imela 8 trgovskih lokalo, dočim bosta ostali dve poslopji imeli visoko pritličje. Stavba bo imela 36 stanovanj, med temi 8 trisobnih s kabineto in ter 28 dvosobnih. Tako bo zdaj v Kranju za nižjo ceno mogoče dobiti lepo stanovanje in to takorekoč v mestu. S tem bo ugodeno željam zasebnih namenečencev, katerih število je v Kranju glede na industrijska podjetja precej veliko.

Razstava otrok v sliki in plastiki naše umetnosti

Za razstavo otrok v sliki in plastiki naše umetnosti je v umetniških krogih mnogo zanimanja. V vseh straneh dobiva TKD Atena sporočila, da stavljajo umetniki radevolje na razpolago društvu svoje dela, ali pa dajejo razstavi slike in plastike naslove naj se obračajo dame s prošnjo, da jim posodijo svoje slike in plastike za razstavne namene. Klub neodvisnih slovenskih likovnikov je Ateni sporočil, da bo uredil svoj lasten oddelek. Narodna galerija in Narodni muzej bodo prispevala iz svojih zbirk, da bo razstava čim polnejša tudi po zgodovinskem razvoju.

Atena pogrša le še zadostnega odziva iz vrst zasebnikov. Posebno dobrodošlo bi bilo, če se javijo oni, ki imajo dela naših starejših umetnikov. Pripominjamo, da bodo vsa dela na razstavi zavarovana. Aranžman slik bo v rokah strokovnjakov, izbor slik pa bo izvedla posebna žirija iz kroga akademskih slikarjev in slikaric. Slike se bodo do časa razstave hranile v prostorih Narodne galerije. Razstava se bo otvorila 16. t. m. in se 8. t. m. kakor je bilo prvotno javljeno, da bo nekoliko presledka med zadnjo umetniško razstavo in napovedano. Prepričani smo, da bo razstava razgibala naše družabne in umetniške kroge, nam odprla nove kulturne poglede in našla odziv v najširši javnosti.

Pol stoletja že deluje CMD, danes je za pol stoletja!

Nelojalna konkurenca ali nečedna tekma

III.

Poseganje v rajon drugega zastopnika

Tvrda Ribič, veletrgovina s kolesi, motorji, šivalnimi stroji in gramofni, je imela v Sloveniji v različnih krajih razpečevalce svojih Dürkopp-koles. Vsakemu takemu zastopniku ali razpečevalcu je lastnik trdke točno označil rajon, v katerem sme tako kolesa prodajati, vendar jih ne sme oddajati v drug rajon. Tako je trdka Ribič postavila v Ponikvah Andreja za zastopnika in mu v listini točno označila imenoma kraje, v katerih naj bi ta prodajal kolesa. Ta rajon se je v obče kril z okolišem dveh okrajnih sodišč. Istočasno je dobila tudi v Ljubljani zastopnika Jožeta. Tudi temu je v listini točno napisala, da obsega njegov rajon mesto Ljubljano in najbližjo okolič-o, dočim so bili v isti listini naštet vsi oni kraji, ki so se nahajali v Andrejevem okolišu, z izrecnim pristavkom, da Jože v te kraje ne sme prodajati koles, da ne bodo nastali kakšni prepri, za katere bi bil potem Jože odgovoren. Kljub temu pa je Jože iz Ljubljane poslal trgovcu Avgustu v Ponikve, torej v Andrejev okoliš, 6 Dürkopp-koles. Andrej s tem početjem seveda ni bil zadovoljen in je tožil Jožeta zaradi nelojalne konkurence, Jože je namreč s tem posegel v Andrejev rajon in storil v poslov-

* Glej Jutro od 11. in 18. sept.

nem prometu zaradi konkurence dejanje, ki bi moglo škodovati Andreja in ki nasprotuje dobri običaji. Dalje je Andrej navajal, da zasluži pri vsakem kolesu 500 din. Ker pa je Jože v ta rajon prodal 6 koles, ima Andrej 3000 din škode.

Tožbeni zahtevek se je glasil, da mora Jože opustiti nadaljnjo prodajanje koles z znakom Dürkopp v Andrejev rajon in mu plačati 3000 din odškodnine.

Jože je pri razpravi priznal, da je res prodal Avgustu v Ponikve 6 koles, toda s to prodajo ni posegel v Andrejevo prodajni rajon, kajti kolesa so bila prodana v Jožetovem trgovskem lokalu v Ljubljani, kamor je Avgust prišel iz lastnega nagiba kupovat kolesa, kakor tudi drugi kupci. Da bi pa moral spraševati v njegov lokal prihajajoče kupce, od kod so doma, ali jih celo zavračati, če stanujejo izven Ljubljane, mu tudi zakon o pobijanju nelojalne konkurence ne more naprčiti. Razun tega je Jože tudi zanikal, da bi bil z Ribičem sklenjen tak dogovor, da bi se kolesa ne bila smela prodajati na Ponikve. Ta trditve pa se je izkazala kot neresnične. Sodišču je bila predložena listina, iz katere sta bila oba rajona točno razvidna. Ribič pa je kot priča še potrdil, da je Jožetu ustmeno in pismeno naročil, da ne sme siliti v Andrejev rajon.

Glede nadaljnega Jožetovega ugovora, da mu ni treba poznati vsakega kupca, ki

stopi v njegov lokal, je Avgust kot priča potrdil, da trguje v Ponikvah s kolesi, da kupuje pri Jožetu že sedem let kolesa, in da ga Jože dobro pozna. Jože ga je ustavil na ulici pred svojo trgovino in ga vprašal, zakaj da v tej sezoni ni naročil koles pri njem (Jožetu), Avgust pa je odgovril, da jih je naročil naravnost pri Ribiču, na to je pa Jože nagovarjal Avgusta, da jih bo dal za isto ceno, kakor Ribič. Avgust je končno kupil pri Jožetu 6 Dürkopp koles, ki so bila poslana v Ponikve po železnici. Hkrati je pa tudi Ribič odredel Avgustu izpustitev naročila rekoč, da slednji lahko kupi kolesa v Ponikvah pri Andreju.

Na podlagi tega dokaznega gradiva je sodišče zaključilo, da je Jože sklenil z Ribičem pogodbo za samoprodajo Dürkopp koles v Ljubljani in bližnji okolici, da je Jože dobro vedel za obseg Andrejevega rajona in da ni smel v ta rajon posegati, končno, da je Avgusta že več let poznal, ker mu je prejšnja leta prodajal kolesa, da je tega ustavil pred svojo trgovino ter mu ponujal kolesa v prodajo, o katerih je tudi vedel, da se bodo prodajala v Andrejevem rajonu.

V tem Jožetovem ravnanju pa je sodišče našlo dejanje v poslovnem prometu, ki nasprotuje dobri običaji pri konkurenci, in je moglo škodovati Andreja kot konkurenta. Zato se je sodbja glasila, da mora Jože opustiti prodajo Dürkopp-koles v Andrejev rajon toliko časa, dokler bo imel le-ta samoprodajo v tem rajonu.

Razun tega je moral Jože po § 1 zak. o nelojalni konkurenci Andreju povrniti storjeno škodo v znesku 1800 din. Zahteval je sicer 3000 din, pri presoji odškodnine pa je sodišče imelo pred očmi izpovedi priče Ribiča, ki je povedal, da se pri kolesu zasluži 500 din, in priče Avgusta, ki je bil mnenja, da znaša dobiček le 250 din. Upošteval pa je, da je vsaka prodaja zvezana z izdatki, osebnim trudom in rizikom, ki zahtevajo tudi primerne honorarje in je z ozirom na § 17 zak. o n. konk. smatralo kot primerno odškodnino po 300 din od kolesa; za 6 koles bi bil Andrej lahko imel dobička 1800 din, zato se mu je samo ta znesek priznal. Po § 17 mora namreč oni, ki je vedel ali moral vedeti, da je njegovo dejan

Če mafi narodi zahtevajo pravico

Jim jo Angleži deljo na različne načine. Med zadnjimi spopadi z upornimi palestinskimi Arabci so še v večji meri nego doslej z dinamitom poganjali v zrak hiše upornikov. Tako je bilo tudi s hišami ob tej ulici v Dženinu

Beračica z luksuznim avtomobilom

Dvojno življenje hčere znanega francosega pisatelja

Mnogo let je bila Cecilia Marotova tipičen pojav marseilleskih cest. Ljudje, ki so jo srečali vsak dan, sicer večinoma niso vedeli niti za njeno ime, zbujača jim je pa sočutje s svojo bledoto, temnimi naočniki in revno obleko. Malokdo ji je odrekal milostino. Kako naj bi ji odrekal, ko je pa visela okrog vratu deska z napisom: »Oslapela sem pri neki avtomobilski nesreči in sem s svojim otrokom

sama na svetu. Prosim vse očete in matere, naj nama ne dajo od gladi umreti!« Tem večje je bilo tedaj presenečenje na policiji, ko je prispelo tja sledeče anonimno pismo: »Poglejte si vendar beračico Cecilie Marotovo malo natančneje! Ni niti slepa, niti uboga, temveč ženska v najboljših letih, ki živi v izkupičkom svojega beračenja življenje elegantne dame!«

Zavoljo te ovadbe so naložili nekemu policijskemu uradniku, naj Marotovo neopazno zasleduje. Dolgo mu ni bilo treba opazovati, da je dognal neverjetno stvar: Slabotna, slepa beračica se je zvečer zvečala do vrat elegantne vile, ki jih je hitro odprla in izginila za njimi. Uradnik je ugotovil, da živita v tej vili bivši glasbeni profesor Rouze in njegova žena. Dve uri pozneje ni mogel verjeti svojim očem: Elegantna dvojica je prišla skozi vrata in sedla v osemcilindrski avto. Dama, ki je slonela z vso udobnostjo v blazinah, je bila Marotova! Spremenila se je bila tako, da je skoraj ni bilo več spoznati: namesto beračice je predstavljala svetovnjaško damo! Ga. Rouze-Marotova ni bila niti presenečena, ko je naslednji dan prejela povabilo na policijo. Priznala je brez nadaljnega, da je vodila dvojno življenje in videti je bila ponesna na to, da je mogla toliko let spretno igrati ulogo beračice. Njena izpoved je razkrila nenavaden roman.

Marotova je hči nekega pariškega pisatelja, ki je ob koncu preteklega stoletja spadal med zvezde na francoskem literarnem nebu. V salonu njenega očeta se je zbirala najbolj znamenita družba tistega časa. Zrasla je v raskošju in bogastvu. Kot dekle je bila polna romantičnih, prenapetih domislic. Hotela je postati pisateljica in svojega očeta v tem pogledu še prekositi. Končno se je poro-

ODLIČNO OPERE
in dolgo traja (zato je cenejše) naše domače

Hubertus

milo! Slovenke, kupujte ga!

Češkoslovaško gorsko topništvo

je opremljeno z majhnimi, toda zelo učinkovitimi topovi, ki so bili izdelani nalašč za posebno priliko češkoslovaških majhnih gorskih ozemelj

čila z učiteljem glasbe Rouzejem, toda njegovi dohodki niso zadostovali za njegove muhe. Tako si je izmislila, da bi se preživljala kot beračica. Utemeljila je ta korak s patetičnimi besedami: »Nekoč sem hotela napisati veliki roman svojega življenja, potem pa se mi je zazdelo boljše, da bi ga živela, namesto da bi ga napisala. Moj igralski talent mi je pri tem pomagal. Niti policija ni uganila mojega drugega obraza. Dokler sem bila bogata, sem izdala mnogo denarja za dobrotne namene. Zakaj bi mi ga sedaj ne vračali? Denarja končno nisem obdržala zase. Kar je Marotova prejela kot beračica, je Rouzejeva vračala med ljudi.«

Oblasti pa za takšen zagovor niso pokazale nobenega smisla. Zagovarjati se bo morala kot slepaka.

Predolgo ali prekratko?

Pod nevsakdanjim imenom »aminodimetilprozolonkinoisulfurikum« se je pojavilo v ameriških lekarnah in drogerijah lečilo, ki lajša bolečine, baže na čudežen način. Zdi se pa, da dobri prodaji tega pripomočka ne bo škodovala samo neverjetno visoka cena, temveč tudi njegovo neverjetno dolgo ime.

Izdelovalec tega lečila se je obrnil namreč na uradni zavod za nadziranje živil in zdravil v Washingtonu s predlogom, da bi njegov izum sprejeli v s znanstveno uradno preiskanih in priporočljivih lečil. Zavod pa je njegovo prošnjo odbil s sledečo utemeljitvijo:

»Ime aminodimetilprozolonkinoisulfurikum bi lahko zbujało napačne predstave o pravi sestavi novega lečila, ker vsebuje še celo vrsto drugih, nad vse važnih kemičnih spojin in teh ne imenuje. Tudi njih imena in označbe morajo biti razvidne v napisu. V nazivu, ki je predlagano, manjkajo imena teh spojin in snovi. Iz tega razloga smatra podpisana oblast označbo aminodimetilprozolonkinoisulfurikum za prekratko in napačno. Predlog za vpis med uradno preiskana in priporočljiva lečila je torej odkloniti.«

Pozlačene obrvi

Najnovejša pariška modna norost so z zlatim praškom posute obrvi. Nekatere dame, misle, da je to višek elegancije, če imajo obrvi in trepalnice oprasene z zlatom ali srebrom in da daje to očem neki posebno »spraznični« značaj. Poskusile so tudi že z diamantnim praškom, pa je to imelo za posledico huda vnetja, ker so dobile prašek v oči.

Zakladi »Grosvenora«

19 zabojev draguljev, 720 zlatih in 1450 srebrnih palic na dnu morja

Ob obali otoka Terschellinga so ustavili iskanje zlata, ki se je potopilo tu z britsko vojno ladjo »Lutine« in holandski velikanski grabež »Karimata« se je vrnil po večmesečnem neuspešnem delu v svoje pristanišče. Namesto tega pa svoja sedaj pozornost nov poskus, da bi morju izrgali potopljene zaklade.

Gre za to, da bi dvignili ladjo »Grosvenor«, ki se je potopila 4. avgusta 1782. na poti v Britsko Indijo severno od Porta St. Johna ob južnoafriški obali. V ladji je bilo med drugim 19 zabojev z diamanti in rubini, 720 zlatih in 1450 srebrnih palic, kar predstavlja vse skupaj ogromno vrednost. V Johannesburgu se je ustanovila posebna družba, ki hoče te zaklade dvigniti. Mislijo, da leži trup potopljene ladje kakšnih 30 km od obale in vanj nameravajo priti na ta način, da bodo zgradili okrog njega nasip. S črpalkami hočejo potem iz tega kroga s približno dolžino 430 m odpraviti vso vodo, da bi prišli do potopljene ladje. Ni prvič, da poskušajo dobiti zakla-

de iz »Grosvenora«, toda vsi dosednji poskusi so bili zaman. Tudi novemu poskusu ni namenjena po vsej priliki boljša usoda.

Preden so se brez boja vdali

so Angleži tudi malo pomobilizirali. Slika nam kaže njihove rekrute v enem izmed londonskih vojaških skladišč, kjer so dobivali svojo opremo

Ogromna goba

Gozdar Carlo Bocchio iz Gozzana v Italiji je našel na pobočju gore Motarone velikansko gobo, ki je tehtala 4 in pol kilograma. Imela je klobuk velik kakor dežnik. Nenavadno gobo je kupil neki hotelir, ker je spadala med užitne.

Divji lovci z letali

Lov na bobre s kloroformom

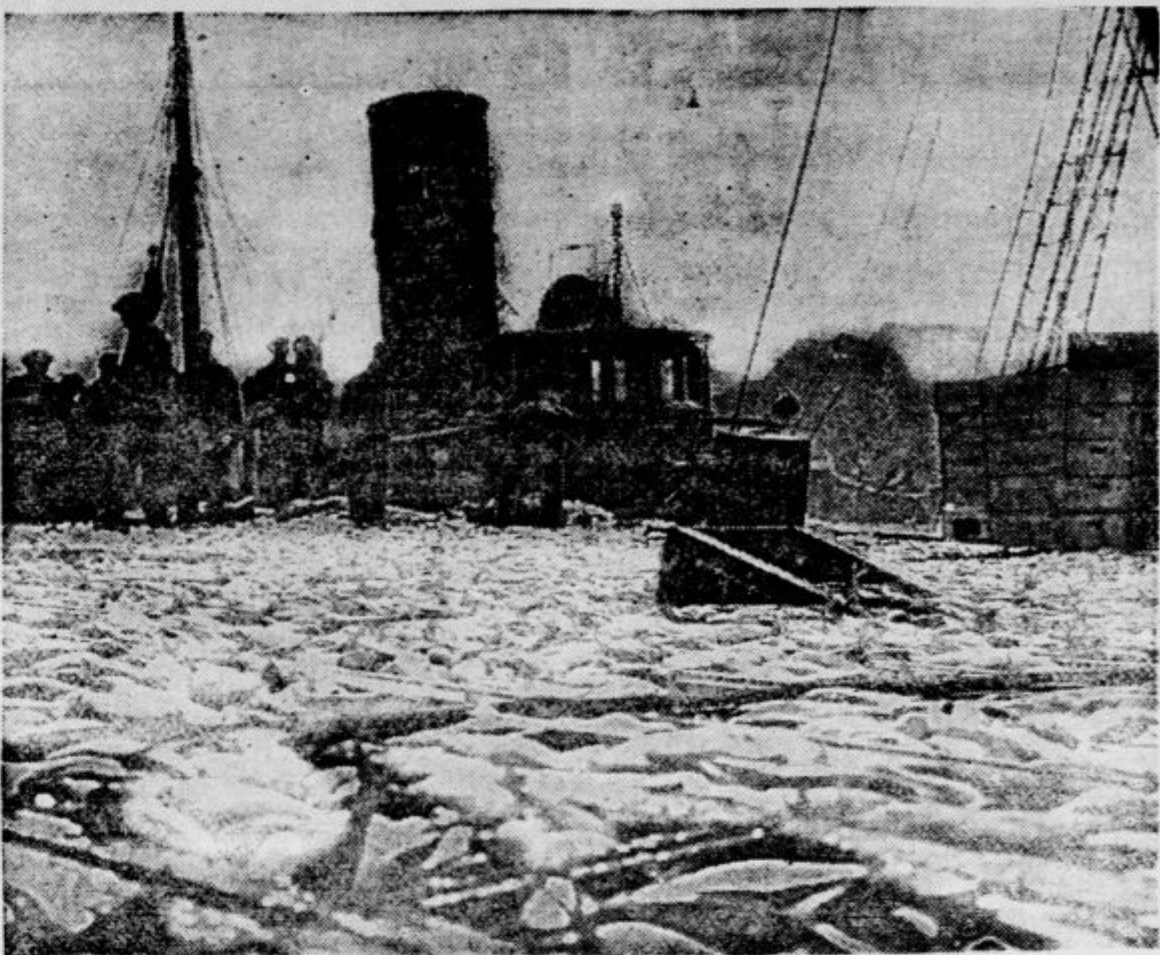
Bogastvo Severne Kanade in Aljaške temelji po velikem delu na njenem živalskem bogastvu. Vladi obeh dežel sta bili prisiljeni izdati stroge ukrepe o zaščiti dobah za kožuvinarje in tudi za ribe, ker je prehudci lov že pretel, da bo mnogo živali iztreblj. Toda brezobzirni elementi se malo brigajo za odredbe. Kanadska vlada, ki s tem računa, se je zato odločila povečati število letal za lovske čuvaje. Tudi na Aljaški in v ozemlju Maine so uvedli takšna lovska letala proti divjim lovcem. Sedaj šolajo celo vrsto posebnih pilotov, ki bodo delali skupno z lovskimi čuvaji.

Letal pa se postužujejo tudi divji lovci. V mnogih primerih so ugotovili, da letijo pravi množstveni morilci v samotna ozemlja, kjer si nalovijo v nekoliko urah

cele mase kožuvinarjev. Lovski čuvaji so n. pr. izsledili dva lovca, ki sta delala po novem sistemu: letala sta v ozemlje, kjer je še mnogo bobrov, nalivala sta v votline teh živali kloroforma in jih potem zamašila. Naslednjega dne jima ni bilo treba drugega, nego da sta votlino razkopala in se polastila živali, ki so bile zavolje kloroforma vse poginile. Lovski čuvaj N. Hutchinson je poletel zadnjič za tema lovcema, uspelo mu je, da ju je zalotil pri delu, naložil ju je v svoje letalo in predal najbližjemu sodišču.

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**

Zadnji blagoslov, toda obilen

Letošnji lov na slanke se že končuje, a baš sedaj so imeli škotski ribiči najobilnejši plen. Slika nam kaže, kako je na nabrežju v Aberdeenu, kadar iztovarjajo iz ribiških parnikov nalovljeno ribo

Starost — dreves, živali in ljudi

Najvišjo starost dosegajo krokodili

Pred nekaj časa je neki angleški zdravnik izjavil, da hoče svojega triletnega sinčka vzrediti tako, da bo živel najmanj dve sto let. Zdravnik je zagotavljal, da se ne šali, temveč da misli resno. Doslej se seveda še nikomur ni posrečilo, da bi človeško življenje podaljšal na takšen način. Često beremo o deželah, kjer so letnikov tako rekoč mrgoli — toda počasnega razpadanja organizma in staranja ni mogoče zadržati. Najdaljše življenje imajo drevesa. V kalifornijskem naravnem parku rasejo znamenite sekvoje, izmed katerih je ena dokazano 4500 let stara. Cela vrsta drugih dreves je doseglja že 4000 let življenja. Podobno starost so ugotovili tudi med baobabi. Neko drevo te vrste v Portugalski Vzhodni Afriki je staro najmanj 3000 let. Tudi nekatere redke vrste kaktjev so silno stare.

Vse te rastline rasejo zelo, zelo počasi, zato tudi počasi razpadajo.

Med živalmi doseže najvišjo starost menda krokodil. O mnogih krokodilih vedo, da štejejo več nego 200 let. V Ugandi je poginila takšna žival, ki je bila stara 350 let.

Med ostalimi živimi bitji je omeniti papige, želve, krape in slone kot živalske Metuzaleme. Lev živi v najboljšem primeru 50 let. Orangutan in neki močeradi tudi ne živ. dalj časa. Velblodi dosežejo povprečno starost 40 let, orel pogine s 30. letom, konj med 25. in 30. letom. Pes, ki šteje 20 let, je že silno star.

Najkrajše življenje imajo žuželke. Metulj se veseli življenja n. pr. samo dva meseca. Mnoge žuželke pa se danes rode, jutri so že mrtve.

ZA HLADNO JESEN —

TOPLEJŠA OBLAČILA!

Oglejte si novo zalogo jesenskega in zimskega blaga za obleke, površnike, suknje itd. pri trdkri

DRAGO SCHWAB

Ljubljana — Aleksandrova cesta števil. 7.
Izgotovljena oblačila vedno na zalogi.
Lastni izdelki! Lasten modni salon!

A NEKDOTA

Profesorja Billrotha je vprašal mlad mož: »Povejte mi, gospod profesor, zakaj se dogaja, da stopa alkohol mladim ljudem v glavo, starim pa v noge?« — »To je preprosto,« je odgovoril Billroth, »alkohol si išče pač najbšejših točk.«

VSAK DAN ENA

»Torej pazi, mali, tu bo pogledal takoj ptiček ven!«

»Nikar se ne smešite! Vzemite zaslonko 8 in pol sekunde osvetljuje!«

(Simplicius)

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

»Družba z. o. z.« — Pričeti nameravate v večjem obsegu in s strojnimi pogonom. Z izdelovanjem nekakega aparata, za katerega ste si izposlovali patentno pravico in ki je v kmetijskem gospodarstvu neobhodno potreben. Vi in se neka druga oseba boste podjetje financirali, pritegnili pa boste v obrt tudi še strokovno moč v osebi za nameravani posel kvalificiranega solventa srednje tehniške šole, ki ima triletno prakso. Z drugo besedo: ustanovili boste družbo z omejeno zavezo, družbeniki pa si bodo med seboj po gotovih delih delili čisti dohodek, ki ga bo daljal obrat. V dvomu ste, ali bo Vaša obrat zavezan pridobitni ali družbenemu davku. Vprašujete, kaj vam je ukinjeno. — Po našem mnenju bo spadalo vaše podjetje v tako zvano I. pridobitno skupino, za katero je v zakonu predvideno plačevanje 10 odstotne pridobitne za ustreznim dopolnilnim davkom in samoupravnimi dokladi. Registracija družbe z. o. z. pri trgovskem sodišču Vas se ne sme zavesti v napačno domnevo. Družbenemu davku ali davku na dobiček podjetja, zavezanih javnemu polaganju računov so poleg delniških, komanditnih in zavarovalnih družb ter hranilnic sicer zavezane tudi družbe z omejeno zavezo, vendar pa je tedaj, kadar in kolikor so obremenjene javnemu polaganju računov. Vaše podjetje pa — kolikor posnemamo iz obsežnega dopisa — ne more biti primarno, javno oglašati svoje poslovne račune ter jih predlagati v odobritev zboru družbenikov ali upravnemu organu, ki je pristojen za zaščito odnosnih javnih koristi, niti ne bo moglo biti primarno, pokazati poslovne račune izven kroga družbenikov organu, ki je pozvan šteti javne koristi. — V ostalem boste itak prejeli od davčne uprave poziv za vložitev pridobitne prijave, ki se mu odzovite v določenem roku, na kar bo za ostanek tekočega leta sledila časna odmera pridobitnega davka.

K. I. S. — Davčna uprava Vas obvešča, da bo radi neopravičenih davčnih zaostankov 12. X. t. l. prodala na javni dražbi zarubljeni planino, ki je cenjen na 850 din. Vi pa trdite, da znaša davčni zaostanek le okoli 300 din in da razen plačilnega opomina niste ničesar prejeli, kar bi upravičevalo davčno upravo za prisilno dražbo planine, ki sploh ni bil zarubljen. Ali naj se pritožite, da ustavite prodajo? — Bržčas ste pozabili, da je davčna uprava planino vendarle zarubila, ker se nam zdi popolnoma neverjetno, da bi brez ručnega zapisa, ki tvori bistveno osnovo za prisilno dražbo, prešla k prodaji. Morda Vas ob času ručnega ni bilo doma, in je izvršilni organ opravil svoj posel ob prisotnosti kateregakoli člana Vaše rodbine ali Vašega sosedu. Seveda bi morali prejeti v tem slučaju prepis ručnega zapisa. Se naj bolj pametno bo, če se zgledate prej kot množice pri davkarjih, ki vam bo na osnovi izvršilnih spisov prav gotovo dokazala, da ste v zmoti. Če pa bi se res izkazalo, da planino predhodno ni bil rubljen, potem bo davčna uprava odredila prodajo po svoji uradni dolžnosti brez vsakih stroškov za Vas razveljavila in — če zaostanka ne boste poravnali — postavila izvršilni postopek v prejšnje stanje.

F. T. N. m. — Davčna uprava vam poleg uslužbenega davka od prejemkov Vaših pomočnikov zaračunava še poseben 1 odstotni davek. Vi pa, kar ste z obratom šele I. VIII. pričeli, ne veste, če je za to upravičena. — O tako zvanem 1 odstotnem prispevku na uslužbeniki je bilo v naši rubriki že govora. Ta prispevek je bil uveden s finanč. zakonom za leto 1934/35 in se pobira z nekaj izjemami, ki pa ne veljajo za Vaš primer, od vseh prejemkov, zavezanih uslužbenemu davku, izjemski ponavljajoče se prejemke iz tistega službenega razmerja, ki ni osnovano na mesečni plači z odpovednim rokom. Potemtakem niso zavezani temu prispevku tisti ponavljajoči se prejemki, ki se ne izplačujejo mesečno, marveč v krajših rokih, kakor dnevno, tedensko, na pol meseca; prav tako tudi ne tisti ponavljajoči se prejemki, ki se pač izplačujejo mesečno, toda dotično službeno razmerje ni osnovano na odpovednem roku. Pri tem pa ni odločilno, ali obstoji za dotično službeno razmerje pisarna pogodba ali kaka druga pisarna listina, marveč je odločilna samo okolnost, da se izplačujejo prejemki mesečno in da je razrešitev službenega razmerja vezana na odpovedni rok. Iz povedanega boste lahko spoznali, ali je za Vaš primer plačevanje 1 odstotnega izrednega prispevka osnovano ali ne. — Če pa bi bili vendarle še v dvomu, se ponovno ogledite, samo preveč skromni ne smete biti v besedah.

A. A. Lj. — O nekem davčnem dodatku na skupni kosmatni promet ste čuli, pa se bojite, da bi tudi vašega obrata ne zadela. — Ste brez skrbi! Temu posebnemu davčnemu dodatku so zavezane samo tista industrijska podjetja, ki prodajajo blago neposredno porabnikom po svojih posredniških, prodajalnicah in komisnarskih založnicah, dalje tista trgovstva in obrtna podjetja, ki imajo razen glavnega obrata še podružnice za prodajo neposredno porabnikom in glede katerih določil odbor ugotovi, da so večjega obsega in da jih je od celotnega njih poslovanja obdavčiti v kraju, kjer ima centrala svoj sedež. Toliko naj vam zadošča. Glavni pogoj za obdavčbo s tem posebnim dodatkom pa je, da mora skupni kosmatni promet, opravljen v poslovnem letu pred davčnim letom, presegati 1.000.000 din.

»Dobrodelnost.« — Obrnite se z utemeljeno prošnjo na finančno ministrstvo, oddelek za davke, in priložite prošnji en izvod svojih pravil, po katerih je smatrati vašo organizacijo za dobrodelno, ki kot taka ne teži za dobičkom! V vlogi se sklicujte na določbo točke 5 člena 5 zakona o takсах, ki določa, da so ustanove, kakršna je vaša, oproščene plačevanja taks za vse predstavitve, vloge in prošnje, ki se predlagajo državnim oblastvom.

Pravna

V. I. R. — Pravite, da vas je nekdo informiral, da zastarajo kazni, ki jih je izreklo upravno oblastvo po enem letu. — V vašem primeru, ko je upravno oblastvo že izreklo kazni zaradi političnega prestopa, ne boste mogli biti deležni dobrote zastaranja in se rešiti plačila denarne kazni. S tem, da ste dosegli olajšanje plačila kazni v mesečnih obrokih in so ti obroki presegli določeno enoto, nikakor še ni nastopilo zastaranje prestopa ali

že pravomočno izrečene kazni. O zastaranju prestopa in kazni bi bilo mogoče govoriti le takrat, če bi postopanje sploh ne bilo uvedeno in če bi kazen sploh ne bila izrečena. Svetujemo vam, da se točno držite obročnih plačil, ker bi v primeru zamude s plačilom moglo upravno oblastvo izterjati kazen od vas prisilnim potom, kar bi bilo za vas neugodno in bi vam povzročilo tudi nepotrebne stroške.

S. A. G. — Vprašujete, če pride pri prisilni poravnavi izven konkurze v postev tudi dolg, ki ga imate na vašem avtomobilu in ga morate plačevati v mesečnih obrokih, zanj pa jamčijo tudi poroki. — Tudi ta vaš dolg bo deležen obravnave in poravnave postopanju, ki ga bo uvedlo po vašem predlogu pristojno okrožno sodišče. Vaš upnik, ki ima zoper vas menično terjatev, ob imel po predložitvi pravice glasovanja kot drugi upniki. Poravnava sama pa ne bo posegla v upnikovo pravico proti vašim porokom, ker upnik gotovo ne bo pristal na to, da bi bila poravnava učinkovita tudi proti porokom. Proti porokom bo torej menični upnik mogel vsak čas nastopiti in iztožiti od njih celotno terjatev, ki bo ostala še na dolgu.

A. S. V. K. — Ali bi vdovi po državnem upokojencu reducirali draginske doklade, ako bi prejela iz svoje hiše najemnino. — Vaša tašča naj bo brez skrbi, ker ji po obstoječem zakonu kot vdovi državnega upokojenca ne bodo niti črtali niti reducirali draginske doklade, čeprav prejema iz svoje hiše 650 din mesečne najemnine.

X. Y. — Kaj naj ukrenete, da vam advokat vrne spise zadeve, katero ste mu že davno izročili. — Advokatu dano pooblastilo morete pred njim ustmeno ali pisмено preklicati. Ker doslej po enem letu, odkar ste mu zadevo izročili, ni še vložil tožbe, mu morete upravičeno očitati malomarno poslovanje, ker njegovi izgovori, da so sodne počitnice in da je tožbo pozabil vložiti, kažejo na to, da v svojem poslovanju ni vreden. Ako vam zlepa ne bi hotel izročiti listin in vrniti pooblastila, ga boste morali na izročitev listin tožiti. Advokat vam je tudi odgovoren za svo morebitno škodo, ki vam je nastala zaradi njegovega malomarnega poslovanja.

F. D. S. V. K. — Ali je mogoče biti kaznovan za eden in isti delikt od politične in sodnijske oblasti. — Upravno oblastvo vas je zaradi izrečenih besedi kaznovalo zaradi prekrška proti javnemu redu in miru. Proti tej kazni ste se mogli pritožiti na Kraljevsko banko upravo kot drugo inštančno upravno oblastvo. Ker pa vsebuje vaše izrečene besede konkretne očitke nekakega dejanja, glede katerega pa smatra prizadeti, da je neresen in vas je ovidil sodišču, ki je uvedlo zoper vas kazensko postopanje zaradi javne klevete. V tem kazenskem postopanju boste morali očitke dokazati in boste mogli šele nato biti oproščeni kazni. Tudi je mogoče, da se s prizadetim poravnata še pred ustno razpravo, ker more oviditelj do začetka ustne razprave umakniti svoj predlog na pregon. Ni potrebno, da ste imeli pri izrekanju dotičnega očitka namen delati med ljudstvom zadržbo ali namen žaliti prizadetega, že zaveš, da je očitke žaljivi ali neresničen, vas napravi kazensko odgovornega.

D. D. V. — Trošarina na vinski most. — Pri pristojnem oddelku finančne kontrole so vam dolžni predložiti in pojasniti tozadevna določila in vas tudi podučiti o morebitni pritožbi. Z vjudno besedo zahtevajte torej pojasnil in ako menite, da se vam je zgodila krivica, vložite pritožbo.

I. K. S. K. — Ker se občinski uslužbenici po kazenskem zakonu smatrajo kot državni uslužbenici, mislite, da vam pripada rodbinska doklada za otroka. — Po veljajočih predpisih uradniškega zakona in uredb o rodbinskih dokladah ne boste mogli doseči, da bi vam oblastvo plačevalo kot državni uradniški doklado za otroka. Kot občinski uslužbenec naj vaš mož pri občini kot svoj službodajalci skuša doseči, da se toždevni statut, oziroma pragmatika iz socialnih ozirov spremeni, morda pa ne bo naletel pri občinskih možih na gluha ušesa.

P. K. Lj. — Niste zadovoljni z odredbo gradbenega oblastva, ki je razširila javno cesto ob vaši parceli ponovno za več metrov v vašo škodo. — Po gradbenem zakonu morajo res lastniki odstopiti občini brezplačno svoje zemljišče za ceste, oziroma za javnoprojetne namene že takrat, ko parcelirajo svoja zemljišča. Glede stavbnega dovoljenja odloča tudi občina kot gradbeno oblastvo. Ako bi vam stavbnega dovoljenja gradbeno oblastvo ne izdalo, ali pa izdalo pod pogoji, o katerih mislite, da so krivični, se pritožite na višjo instanco, v našem primeru na Kraljevsko banko upravo dravske banovine v Ljubljani. Svetujemo vam, da počakate na rešitev pritožbe, ki jo je vložil radi istega primera vaš sosed. Dvomimo pa, da bi se mogli upirati zahtevi občine na odstopitev zemljišča za javno cesto, ker je to obče koristnih namenov vsekakor potrebno in v gotovi izmeri po gradbenem zakonu tudi dopustno.

S. Z. I. — V prepričanju, da ste vi sami kot nezakonski oče »gospodar« po smrti nezakonske matere nad njenim otrokom, ste prenehali plačevati nadaljnjo preživnino za otroka varuhu, ki ga nikakor nečete pripoznati. — Vaše postopanje je bilo popolnoma nepravilno. Nezakonski otrok ne spada v vašo rodbino in nimate nikake pravice do njegove osebe, pač pa še tudi po smrti njegove matere imate nadaljnjo dolžnost plačevati alimentacijo za njegovo oskrbo, vzgojo in preskrbo. Dolžni ste priznavati varuha, ki ga je postavilo otroku sodišče. Varuh bo moral po svojih varuških možnostih in skrbi za otroka zahtevati od vas točno izpolnjevanje vaših dolžnosti in bo najbrže že z izvrbo posegel v vašo imovino, da izterja že zapadle neplačane prežvninske zneske in da zavaruje otrokove koristi za v bodoče. Ako bi varuh ne ravnal dobro z otrokom in ne varoval njegovih koristi, bo sodišče postavilo novega varuha. Otroka bi mogli v svojo oskrbo in vzgojo vzeti le s privoljenjem otrokovega varuha in varstvenega sodišča.

J. T. M. — Obsojeni ste bili, da plačate zaročniki, ki ste jo zapustili vse »datke za bala, bala vam pa še ni izročila.« — Ako vam je bivša zaročenka stavila bala na razpolago, se vsekakor upravičeni vzeti dotične predmete, morate jih pa iti sami iskat in odpeljat. Seveda boste morali

preje plačati celotni znesek kot je naveden v sodbi in tudi tam navedene pravne stroške. Ako so predmeti preveč izrabljeni, lahko zahtevate od bivše zaročenke popust pri plačilu bala in če bi ga vam zlepa ne priznala, pa tožiti na ugotovitve, da so predmeti močno izrabljeni in zahtevati, da se vam izroče taki kot so bili nabavljeni, ali pa, da se popusti od zahtevanega celotnega plačila.

»Hranilec.« — Oseba, za katero ste dolžni skrbeti, ni vaša sorodnica, pa vprašujete, če bi vas vojaška oblast za primer vojne priznala kot hranilca. — Kot hranilca priznavajo vojaški zakoni, ako so podani gotovi pogoji (davčna osnova) »le ožjega sorodnika, nikakor pa ne tujeja človeka, ki je dolžan po zasebni pogodbi skrbeti za kako starejšo osebo. Tudi v primeru vojne boste morali zaradi obveznosti, ki ste jo prevzeli v pogodbi, skrbeti za dotično osebo, ki ima pravico zahtevati svoje pravice v primeru, da bi jih ne hoteli izpolnjevati, tudi s tožbo.

Zdravniška

A. G. Lj. — Sigurni znaki nosečnosti so samo tisti, ki izvirajo od otroka (gibi, bitje srca). Ti znaki so jasni šele v drugi polovici nosečnosti. — Vzroki, ki regulirajo mesečno perilo, so zelo različni. Vzrok, ki ga navajate vi, je neverjeten. — Maternica lahko pod nekimi pogoji spreminja svojo lego, v določenih mejah. Nemogoče pa je to, če je maternica zaradi zarastlin fiksirana oziroma tako rekoč zadržana v kakšnem položaju. — Priljubljen čas poroda lahko izračunamo, če odštejemo od zadnjega perila 3 mesece in pristojemo k temu datumu 7 dni.

A. A. — 18-letno dekle ima stalno bolečine v križu. Večkrat ji otečejo noge v stopalu. — Bolečine v križu so pogosto samo odsev obolenja drobovja, n. pr. želodca, maternice i. t. d. Na drugi strani seveda je možno, da gre za bolezen hrbtnice same. Tako mislim tudi v vašem primeru, da je vsa stvar stvar revmatičnega izvira. Poskusite najprej s toploto. Če ne bi bilo bolje, pojdite k zdravniku.

S. L. Ljubljana. — Bojite se, da ne bi vključili operaciji dobili ponovno rane na želodcu. V vašem primeru ne najdemo niti enega znaka, ki bi govoril za to, da bi bil vaš strah utemeljen. Posebne diete vam ni treba. Verjetno pa je, da ne boste mogli prenašati mleka. Zato se ga izogibajte! Priporočam vam, da bi začeli jedi v manjših obrokih, zato pa večkrat dnevno. — Dvomim, da boste oproščeni vojaščine, ker vas je po operaciji pač smatrali za zdravega človeka.

Desanka. — V kratkih besedah ipa na tem mestu vam ne morem pojasniti, v čem obstoji jedro problema. Svetujem vam, da se obrnete na zdravnika, do katerega imate zaupanje in ki vam bo vse pojasnil. To lahko lahko samo rečem, da ni razloga, da ne bi mogli zanositi.

A. B. C. — Rodila ste pred 4 meseci. Otroka imate še vedno pri prsih. Mesečnega perila še niste dobili. Iz gotovih znakov sklepete, da ste ponovno zanosili. Vprašujete, da-li je to mogoče, ker niste še

imeli perila po porodu? — Žene, ki doje, dobe običajno zelo kasno (po 7–9 mes.) perilo. To pa še ne pomeni, da bi bila žena med tem časom neplodna, to se pravi, da žena vključno temu lahko zanosi. V vašem primeru sem isto tako mnenja, da ste zanosili. Dejstvo, da ne čutite sličnih težav kakor prvič, ne pomeni dosti in ni temu pripisovati prevelikega pomena.

Marija 27. — Vaša sestra, ki je sedaj stara 27 let, boleha že od mladih nog. Prehladi se je ob priliki, ko je dobila prvo perilo, zaradi česar je kasneje več let imela težave s perilom, bruhanje in slinjenje. Sčasoma se ji je stanje vendar izboljšalo. Letos pa je prebolela influenco, med katero je dobila več injekcij. Po zadnji injekciji je nekako omtvela po levi strani glave, prsih in trebuhu. Takšni napadi, po katerih je bila malo zmedena, so se ponovili še večkrat. Sedaj jo zdravi specialist za živčne bolezni in se ji je stanje zelo popravilo. Vendar ne more še spati, ima še vedno močan glavobol in v ušesih ji šumi. — Stanje, v katerem se nahaja vaša sestra, ni posledica injekcij, temveč je posledica influence, odnosno njenih komplikacij. Sodinim namreč, da je dobila vnetje možganske mreže in možganov samih. Na ta način si je možno razlagati tudi vse ostale pojave. Ker sestra že itak zdravi specialist za živčne bolezni, bi bilo vsako nadaljnje pojasnjevanje glede poteka in zdravljenja odveč ter gre v tem pogledu prava beseda pač zdravniku, ki jo že zdravi.

Ista: 2-letni nečakinja se je napravila bula za desnim ušesom. Otrok je sicer zdrav. — V prvi vrsti bi mislil, v tem primeru na skrofulozo. Priporočam uživanje ribjega olja, nadalje mnogo sonca in zraka. Če se stanje ne bi izboljšalo, povedite otroka k zdravniku.

Balanitis: Mislim, da je najbolje, da se še naprej držite sveta, ki vam ga je dal že pred 18 leti dotični primarij. Za izpiranje vam priporočam 1% raztopino hipermanganu. Za osušenje priporočam, da vložite malo navadne, bele vate.

Dolenjsko: Že več let zaporedoma boleha na želodcu. Toda dočim ste prej vedno kmalu ozdravili, imate sedaj stalno bolečine že od marca dalje. Držite dieto, dasi ne strogo. V želodcu ne čutite posebnih bolečin. Zelo ste nevrozni. — Iz podatkov, ki jih navajate, si ne morem ustvariti popolnoma jasne slike. Možna je namreč, da imate samo katar želodca, odnosno povešen želodec. Iz teh razlogov vam ne morem nič določnega svetovati, temveč vam samo priporočam, da se podvržete temeljitemu pregledu (rentgen, preiskava želodčnega soka), nkar bo šele mogoče izreči dokončno sodbo.

Glava: Med drugimi boleznimi ste preboleli tuberkulozo vnetje hrbtnice, ki se je pa tako ozdravilo, da delate sedaj že izlete v hribe. Pač pa imate sedaj že 2 leti stalno na enem in istem mestu glave močno bolečino. Dvakratna rentgenološka preiskava ni pokazala nič posebnega. — Svečeval bi vam ponovno rentgenološko preiskavo, ki naj se izvrši v bolnici, kjer so možne še druge preiskave, ki pridejo v vašem primeru v poštev. Nevarnosti za kap ni, pač pa je med drugim podana možnost, da gre za novo tuberkulozo žarišče v glavi.

Odločilno! Kmet bo sicer sčasoma padel, toda med tem bo beli razbil črno pozicijo.

10. d6:e5
11. f4:e5 Sf6-d7
12. Lf3:b7 Dc7:b7
13. Dd1-h5! g7-g6

S tem je črno kraljevo krilo občutno oslabiljeno.

14. Dh5-h4 Lf8-c5
15. Kg1-h1 Lc5:d4

Sicer bi na 0-0 sledilo

16. Sf3:z grožnja Sf5.
17. Dh4:d4 Sb8-c6
18. Dd4-h4 0-0

Ce vzame črni takoj kmeta, bi seveda niti do rohade ne prišel več in kralj bi bil izpostavljen napadu.

18. Lc1-h6 Sc6:e5

Pa tudi tako je bitka že odločena. Na pr. na Te8 bi šlo 19. Df4, Te7 (ali Sd5): 20. Df6). 20. Lg5. Črni mora vsekakor že dati kvaliteto.

19. Sc3-e4!

To je še bolj nego takoj 19. Lf8: saj trdnjava radi Sf6+ itak še ne sme vleči. S to grožnjo doseže beli nadaljnjo slabitev črne pozicije.

19. f7-f5
20. Se4-d6 Db7-c6
21. Dh4-e7! Se5-f7
22. Lh6-f8 Ta8-f8
23. Ta1-d1 Sd7-c5

Grozilo je seveda Sf5: ter nato Td7:

24. Tf1-e1 b5-b4
25. Td1-d4 a6-a5
26. Te1-d1 Dc6-b6
27. Sd6-e8! Tf8:e8

Obup. Grozilo je namreč 28. Td8! ter potem Df6 ali Sf6+.

28. Dc7:e8+ Kg8-g7
29. Td4-d7 črni se vda.

Vasja Pir.

R A D I O

Podrobne sprede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega branja dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VALA. Ljubljana. Knafeljeva ul. 6.

Nedelja, 2. oktobra

Ljubljana 8. Kmečki trio. — 9. Napovedi, poročila. — 9.15: Cerkevna glasba iz franč. cerkve. — 9.45: Verski govor (g. J. Jagodica). — 10: Koncert za naša malčke (radijski orkester). — 11: Otvoritev razstave slovenske knjige. — 11.30: Otroška ura (g. Slavica Vencajova). — 12: Narodne pesni s Pohorja in okolice poje sepiet bratov Zivko. — 13: Napovedi. — 13.30: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 17: Kmet. ura: Pomen izdelovanja sladokosa v kmečkem gospodarstvu (g. Priol Josip). — 17.30: Za dobro voljo (plošče). — 18: Ciglav je otrok? (izvajajo čl. rad. igr. družine). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pisana trata (plošče). — 20.30: Koncert s sodelovanjem g. Roberta Primožiča in Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Adamič Bojan in njegov orkester.

Ponedeljek 3. oktobra

Ljubljana 12: Češke narodne (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Ruski sekret. — 18.40: Novo delovno leto radij postaje (prof. France Koblar). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zamisli. — 20: Večer veselo glasbe. Sodelujejo: ga. Dragica Sokova,

prof. Marjan Lipovšek (spremljiva), g. Rudolf Piliš (harmonika) in kvartet fantje na vasi. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Dvočrkova fantazija »Iz novega sveta« (plošče).

Beograd 17.05: Petje. — 17.35: Orkestralni koncert. — 18.45: Plošče. — 20: Preno opere iz Nar. gledališča. — 22.20: Lohka glasba. — Zagreb 17.15: Violinske skladbe. — 17.45: Lohka godba orkestra. — 20: Operni prenos. — Praga 19.30: Češka glasba. — 20: Program po napovedi. — Varšava 19: Koncert solistov in orkestra. — 21: Zborovski petje. — 20: Skladbe za klavir in orkester. — 22.30: Lohka glasba s plošč. — Sofija 19.40: Pester koncertni spored. — 21.40: Lohka godba in ples. — Dunaj 10.30: Vesela muzika s plošč. — 12: Koncert orkestra in solistov. — 16: Mali orkester. — 18.15: Klavirski koncert. — 20.10: Koncert godalnega kvarteta. — 20.45: Veseloliga. — 10.30: Lohka in plesna muzika. — 24: Kakor Berin. — Berlin 19: Vojaška godba. — 20.10: Vesela muzika za delopust. — 22.30: Lohka in plesna muzika. — 24: Plesne kapele in plošče. — München 19.15: Radijski šramli. — 20.10: Plesni večer. — 21.20: Koncertna ura. — 22.30: Lohka in plesna muzika. — Pariz 20: plošče. — 20.30: Lohka in komorna glasba. — 22.45: Zvočna igra.

Torek 4. oktobra

Ljubljana 11: Šolska ura: Oktober doma in v prirodi; pomen 4. oktobra kot svetovnega dneva — dialog, vodi g. M. Zor. — 12: Donski kozaki pojo (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Harmonikoi igra g. Voukan Ivan. — 18.40: Glasbeni spored v prihodnjem tednu (dr. A. Dolinar). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Vesela kronika. — 20: Koncert slovenske glasbe (Radijski orkester). — 21.10: Debussyjeva ura. Klavir solo prof. L. M. Škerjanc. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik.

Beograd 16.45: Narodni napravi. — 17.20: Orkester, narodne pesmi in plošče. — 20: Narodne pesmi iz komorne skladbe. — 21.45: Plošče. — 22.15: Ples. — Zagreb 17.15: Orkestralni koncert. — 20: Komorne skladbe. — 20.30: Operni odlomki. — 22.20: Godba za ples. — Praga 19.30: Koncert orkestra in solistov, vmesni program po napovedi. — Varšava 21: Skladbe za čelo in orkester. — 22.15: Lohka in plesna muzika s plošč. — Sofija 16.45: Vojaška godba, godalni orkester in petje. — 19.30: Op. rni prenos. — 21.40: Lohka glasba. — Dunaj 10.30: Citraški trio. — 16: Lohka glasba. — 17.10: Koncert malega orkestra. — 18.10: Deški pevski zbor. — 19.45: Opereta »Zakletki grade«. — 22.35: Lohka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — Berlin 19: Iz operet in zvočnih filmov. — 20.10: Lepe melodije. — 21.40: Plošče. — 22.30: Lohka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — München 19.15: Plošče. — 20.10: Večer v sele glasbe. — 21.10: Orkester. — 22.30: Lohka in plesna muzika. — Pariz 20.30: Prenc Musorgskijeve opere »Boris Godunov«. — 22.45: Lohka glasba s plošč.

Zlogovna križanka št. 46

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. pokrajina v stari Grčiji; 6. okuževalci; 7. mazilo; 8. hrv. pokrajina; 9. družica; 12. italijansko mesto; 14. del drevesa; 16. kazen; 17. privoliti; 19. trud; 21. izprememba; 23. žensko ime; 24. mesto v Srbiji.

Navpično: 1. češka reka; 2. žensko ime; 3. dobra jed; 4. možko ime; 5. gora v Sloveniji; 9. govoriti; 10. vrsta davka; 11. ime nemške filmske igralke (film o olimpijadi); 13. žensko ime; 15. gora v Jugoslaviji; 16. prošnja; 18. hrvatski izraz za lisico; 20. oseba iz rimske zgodovine; 22. osba iz Shakespeareove tragedije.

Rešitev križanke št. 45

Vodoravno: 1. sedem, 5. smuka, 9. Ana, 10. rop, 11. log, 12. banda, 14. opica, 16. kozarec, 18. anal, 20. lava, 22. arehi, 23. osem, 25. kača, 28. literat, 31. Anita, 33. Ineni, 35. vod, 36. rog, 37. Nil, 38. Avala, 39. Adana.

Navpično: 1. sablja, 2. ena, 3. danka, 4. mraz, 5. spor, 6. ulica, 7. koc, 8. Agata, 13. dolomit, 15. pelikan, 17. Atene, 19. nos, 21. Vič, 23. Opava, 24. Elida, 26. Atena, 27. Atila, 29. Tara, 30. Riga, 32. nov, 34. Nin.

ANEKDOTA

Sloviti anatom Rudolf Virchow je vodil državni zpit. Kandidatu je pokazal moža z naročilom, naj ga natančno preišče in postavi v vsakem oziru neoporečno diagnozo. Vprašan pa mu ne sme zastavljati. Dolgo časa se je nesrečni kandidat trudil s svojo žrtvijo, pa ni mogel ničesar ugotoviti. V svoji stiski je menil, da je našel rešen izhod. Obrnil se je do Virchow in mu dejal: »Gospod tajni svetnik, čast mi prepoveduje, da bi tu še dalje preiskoval. Pacient mi je namreč pravkar zašelnil, kaj mu manjka.« — »Tako?« se je začudil Virchow. »To je pa čudno. Dolej je bil moč namreč — gluhoim!«

Šef: »Spet ste se zamudili za eno uro!« Knjigovodja: »Oprostite, avto me je pozval!«

Šef: »Tega mi vendar ne boste poskušali dopovedati, da traja to celo uro!«

S P O R T

Z motorji na Grad

Tradicionalna motociklistična dirka Moto-Hermesa na planoto Ljubljanskega gradu

Popoldne ob pol 15. se bo začela velika motociklistična dirka Hermesa na Grad. Za start so se prijavili številni odlični dirkači vseh motociklističnih klubov naše domovine, med zadnjimi pa se je brzojavno prijavil tudi prvi I. hrvaškega Motokluba iz Zagreba Uroic. Borba za naslov letošnjega grajskega prvaka na motorjih bo torej zelo huda in prireditelji od prve do zadnje točke skrajno napeta. Občinstvo se vabi, da v čim večjem številu obišče to prireditev, ki je med sličnimi sportnimi prireditvami gotovo edinstvena. Sredi Ljubljane gorska dirka z motorji!

V. kolo v ligi

Ljubljana v Beogradu

proti Jedinstvu in še pet parov — Nedelja v znamenju dvoboja med Zagrebom in Beogradom

Ze od 21. avgusta, to je od tretjega kola ni bilo prave prvenstvene nedelje v ligi. Četrto kolo so jemali tako po obrokih, da ni prišlo do pravega efekta. Dve nedelji in še en praznik vmes so porabili za tistih šest tekem; brez pravega pregleda, ki se je sproti izgubljal, smo prišli do petega kola.

Razvrstitev v tablici seveda še dolgo ni po tem, da bi bilo dokončna ali da bi vsaj dajala naslutiti končno obliko. Še bo prerivanja, še bo skokov navzgor in padcev proti dnu. Toda splošen obris je že podan, moštva so se po svoji papirnatosti in resničnosti vrednosti še nekoliko porazdelila. Začetne praske so za nami, sedaj se začne borba za mesta z vsi srditostjo.

Današnje kolo vsebuje dve važni srečanja. I v Zagrebu i v Beogradu bo spregovorjena tehtna beseda. O prvem mestu v tablici. Jugoslavija si ga bo hotela ohraniti v borbi s Haškomo. BSK bo že imel težavnejši položaj na zagrebskih tleh proti »purgarjem«, da se uveljavi, da se morabit povzpne preko svojega lokalnega rivala. Težka bo tudi stvar v Splitu, kjer ne bo imel »majstor« lahkega opravka s komaj prebavljenim BASKom.

Jedinstvo—Ljubljana

se bo najbrže igralo kot posebna tekma na igrišču Jedinstva. Niso se mogli sporazumeti za dvojno prireditev na enem igrišču. Jedinstvo je šlo po prvi dve točki v Varaždin, odkoder so do sedaj še vsi razen Hajduka odnesli obke piki. To ne more biti torej pravo merilo za sedanjost Jedinstva, toda beograjski »zeleni« so posebno doma na moč robato moštvo. Naši belo-zeleni so v stadiju nesporne konsolidacije, moštvo je od tekme do tekme močnejše in vigranejši in bi mu prisodili, da se ne bi vrnilo iz Beograda brez pike. Lani so igrali v Beogradu 0:0, v Ljubljani pa 2:2.

Gradjanski (S) — Slavija (V). Novince v ligi nastopita na skopljanskem igrišču. Varaždinci prireajo obenem svoj prvi izlet iz domačega brloga. Ne bi rekli, da jim je namenjena dobra usoda v carskem Skoplju, tem manj ker niso iz dosedanjih domačih tekem mogli izbiti več kakor eno samo točko. Zato pa so Skopljanci doma izredno težak nasprotnik, o čemer bi vedel nedavno povedati veliki BSK, ki je bil nedavno v Skoplju.

Gradjanski (Z) — BSK. Med obema modrima moštvoma je še do nedavno dr-

Tekme za prvenstvo LNP

O današnjih tekмах za točke v prvenstvu LNP smo zadnje dni napisali že nekaj vrstic. Zadnje — najbolj važno — je bilo, da nekateri za naslov določenih tekem zaradi nemirnih časov okoli nas ne bi mogli odigrati. Kljub temu pa bo spored še dovolj pester in obsega med drugim:

Prvorazredne tekme:
v Ljubljani: Reka : Jadran ob 10. na igrišču Reke
ter Hermes : Bratstvo ob 15.30 uri na igrišču Hermesa.

V MARIBORU: ČSK : SLAVIJA in ZE-LEZNICAR : RAPID, ob 14. odn. 15.30 na stadionu ob Tržaški cesti

V MURSKO SOBOTO: MURA : MARIBOR ob 15.30 na igrišču Mure.

Nizjezredne tekme:
v Ljubljani: Grafika : Korotan ob 10. na igrišču Hermesa, Mladika : Moste ob 10.30 in Adria : Slavija ob 15.30 na igrišču Mladike;

v Mengšu: Mengše : Disk, v Trzinu Ljubelj : Savica, v Trbovljah Retje : Trbovlje, v Čakovcu Gradjanski : Ptuj in na Vrhniki Vrhnika : Javornik.

Juniorske tekme in tekme rezerve:

v Ljubljani: Moste : Reka jun. ob 8.45 na igrišču Reke, Hermes : Jadran jun. ob 14.15 na igrišču Hermesa, Svoboda : Mars jun. ob 10.30 na igrišču Ljubljane in Korotan : Ljubljana jun. ob 11. na igrišču Korotana;

v Mariboru: Zelezničar : Rapid rez. Bogat spored, ki bo razen ligaškega gotovo tudi pritegnil zanimanje priteljev našega nogometa!

Kaj bo še na sporedu?

Na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno bo danes z začetkom ob 9. in pol 15. SK Ilirija priredila zanimiv lahkoatletski miting. Prireditelju, ki je večeraj izvedel že svoj seniorski miting po dolžnosti, se je v zadnjem hipu posrečilo pridobiti za današnji prireditev popolnoma enakovrednega nasprotnika, in sicer odlične juniorje SK Celja. Prav ti juniorji so še pred kratkim na domačih tleh zmagali nad ilirjanskimi z neznatno razliko ene točke. Celjski juniorji so zelo dobri in odporni in zato je gotovo, da bo današnji miting eden najbolj borbenih juniorskih dvobojev. Razen atletov obeh klubov bodo nastopili tudi še atleti nekaterih ostalih slovenskih klubov. Tekališče je vzorno prirejeno in bo prireditev ob vsakem vremenu. Vstopnina je propagandno nizka in sicer po din 2 za osebo.

žala tradicija, da sta zmagovali zmerom na nasprotnikovem igrišču. S to razvado je napravil konec Gradjanski, vsaj za prijateljske tekme. V lanskem prvenstvu pa je običaj še držal in so zmagali BSKovci v Zagrebu s 3:1, doma so pa morali prepuštili bitko nasprotniku 0:2. Letošnja moč obeh tekmecev bi dala precejšnjo prednost Zagrebčanom, ki so po lanskem prehodni krizi zopet dobro na nogah, do čim trpi beograjsko modro moštvo za neizbežno senilnostjo in mu je krepko v pomoč samo brezprimerna rutina že starajočih se igralcev. Če ne bo zopet zmaga-lata tradicija, bi prisodili tokrat zmago »purgarjem«.

Jugoslavija — Hašk. Lanski prvak je to pot pred zelo težavno nalogo. Lani je Hašk najprej odzvel obe točki Jugoslaviji v Beogradu z 1:0, doma pa je privolil v delitev z 1:1. Toda takrat so bili Haškovi v podjetnem zaletu, ki jim je prinesel naposled prvo mesto. Za letos, se zdi, so si beograjski »rdeči« dali dopovedati, da bi morali še enkrat imeti krepkejšo besedo v našem prvenstvu in so se od začetka krepko zagnali. Sedaj sedijo na prvem mestu in bi se gotovo neradi ločili od njega. Najbrže se jim bo posrečilo obvladati tudi zapreko v obliki zagrebskih »rdečih«.

Hajduk — BSK. Ze v normalnih prilikah so imeli Splitski z Baskovci nerodne opravke. Tako so lani sprva v Beogradu dobro izvozili in dosegli 3:3, morali so pa doma priznati poraz 0:1. Letos kaže, da so »šumski ljudje« temeljito popravili svojo formo, medtem ko je Hajduk sredi svoje morda najtežje krize. Tako je skoro verjetno, da bo moral zopet kapitulirati pred tem nasprotnikom; pa če že ne to, bo imel zelo težak posel, da se bo zadovoljivo rešil te zadeve.

Slavija (S) — Sparta. Sarajevčani letos ne morejo iz neke zadrege. O njih smo bili vajeni slišati, da si že od začetka zagotovo primerno mesto v tablici, ki jim pozneje dovoli brez pretiranih skrbi jadrati mimo težav v napornem prvenstvenem tekmovalju. Po štirih tekmah so letos obenem s svojim današnjim nasprotnikom in v varaždinskem soimenjakom ter z eno piko prav na dnu tablice. Vse kaže, da bodo danes zabeležili svoj prvi uspeh.

Kakorkoli bo že, nemara bo treba zvečer tablico temeljito preurediti, ker je gneča velika in nasprotnikov vseh dvanaest!

Zaključno lahkoatletsko prireditev bo do imeli tudi v Mariboru, kjer bo v dopoldanskih urah tamošnji Zelezničar na svojem stadionu izvedel večji propagandni miting za seniore in juniorje.

V Mariboru bodo razen nogometnih tekem popoldne na Teznem še velike konjske dirke.

Drugod po državi bodo sportni spored izpolnile ligaške tekme, o katerih poročamo na drugem mestu.

V Sofiji bo zanimiva nogometna tekma med Bolgarijo in Nemčijo, v Budimpešti in na Dunaju pa bo dvoje srečanj med Dunajem in Budimpešto, med katerima bosta dve po čudnem naključju sodila naša nogometna sodnika, in sicer ing. Popović iz Beograda sofijsko in Podupski iz Zagreba budimpeštansko.

V nekaj vrstah

SK Ljubljana je zaprosila, da bi se prvenstvena tekma med Ljubljano in Jugoslavijo, ki je določena za 18. decembra t. l., odigrala že 16. t. m., kateri termin je sicer določen za podsavezne prireditve. JNS je pripravljen tej prošnji ugoditi le v primeru, če Jugoslavija pristane na to, da bi nastopila brez igralcev, ki bi jih BLP morebiti vzel v poštev za podsavezno prireditev.

Ker je prvotno določeni sodnik za tekmo med Jedinstvom in Ljubljano v Beogradu g. Podupski pozvan za sojenje medmestne tekme med Dunajem in Budimpešto v Budimpešto, bo beograjsko tekmo sodil njegov namestnik g. Moni Karlo. Ta sodnik je že enkrat vodil tekmo, v kateri je igrala Ljubljana, pa se ni pokazal v najboljši luči. Zagrebsko tekmo med Gradjanskim in BSK bo sodil italijanski sodnik Dattilo.

Predsednik francoske teniške zveze Gilou, vsekakor ugleden strokovnjak na teniškem torišču, je sestavil eno prvih teniških vrstnih list najboljših letošnjih teniških igralcev na svetu. V tej listi je posadil našega Punceta na deseto mesto med njimi, kar je vsekakor v družbi samih ameriških, avstralskih in angleških igralcev zelo častno mesto. Iz Evrope je pred njim samo Nemec Menzel. Nekateri naši strokovnjaki pa močno osporavajo to razdelitev in so mnenja, da bi moral priti Puncet po svojih letošnjih uspehih v prvo polovico med desetimi najboljšimi na svetu.

Lahkoatletski sodniški zbor. (Službeno). Sodniki se vabijo na današnji miting SK Ilirije, in sicer dop. ob 9. in pop. ob 15.30 na igrišču za Kolinsko tovarno.

SK Reka: Ob 8.30 naj bodo juniorji v naši garderobi, ob 9.30 pa I. moštvo. Postava je razvidna v garderobi.

Vodnikeve družbe!

Kolesarski upor v Bjelovaru

Med potekom znane tridnevne kolesarske dirke okoli Hrvaške in Slovenije je prišlo v Bjelovaru do hudega spora med delom dirkačev in vodstvom dirke, ki je imel za posledico, da je večja skupina dirkačev tamkaj odstopila od nadaljnje dirke. O dogodkih v Bjelovaru in poteku tega dela dirke smo objavili v štev. 193 našega lista z 21. VIII. t. l. daljši članek pod gornjim naslovom, glede katerega smo prejeli od kolesarskega saveza Jugoslavije v Zagrebu popravek, ki ugotavlja med drugim:

»Navedbe člankarja, da je bila ekipa ljubljanskih vozačev do konca etape na četrtem mestu, potem ko je Prosenik pri padcu dobil težjo poškodbo in odstopil, ni točna. Glede dozdevnega dogovora med funkcionarji in zagrebskimi vozači je treba ugotoviti, da se je vodstvo dirke po končani etapi umaknilo v posebne sobe in je šele po končanem delu prišlo v prostoro, kjer so bili vozači, ki pa so medtem že odšli počivat. Vsi razgovori o sami dirki so se vršili v navzočnosti vodje ljubljanskih vozačev g. Stanka Pleška.

Dalje ni resnična trditev člankarja, da se je vodstvo dirke razgovarjalo z dirkači ali prišlo v stik z njihovimi dirkalnimi pripravami, in sicer niti na potu niti v Varaždinu od cilja pa do starta jutraj. Poudariti je treba, da nobeden slovenskih vozačev od Varaždina do preko Koprivnice (45 km) ni utrpel nobene škode na svojem kolesu, razen Gartnerja, ki je imel defekt v gumiju. Netočno je dalje, da so se zagrebski vozači pred startom v Varaždinu krepčali, slovenski pa popravljali kolesa, temveč je vse dirkače tehnični referent Banek obenem prebudil in so vsi skupno odšli na zajtrk, nato pa na start.

Napačna je dalje trditev o nekih intervencijah pri motociklistih, kakor tudi o pretnjah motociklistom od strani dirkačev, ker na vsej progi ni bilo nobenega motociklista in je torej nemogoče, da bi imeli namen katerega koli vozača potegniti iz skupine. Netočno so tudi navedbe o avtomobilu, ki je baje prehitel skupno 30 km pred Bjelovarom temveč je res, da je avto prehitel skupno 40 km pred tem mestom, bil pa je iz VIII. banovine in torej ni mogel biti v nobeni zvezi s prireditelji. Ko je ta avtomobil prehitel skupino, sta Davidović in Žerjal vskočila v prah za avtomobilom, ki je vozil s 50 km hitrosti. Taki in slični begi so dovoljeni, ker razen prahu, ki ostalim vozačem ovira razgled, ne more nihče imeti mnogo koristi.

Glede razlogov, zaradi katerih je bil protest vozačev zavrnjen, ugotavlja savez naslednje: Protest sta vložila dirkača Žerjal in Abulnar v imenu vseh dirkačev. Predsednik sodniškega zbora Mišanović je razen sodnikov povabil v sodniški zbor tudi vodjo slovenskih vozačev, da bi bila stvar objektivno izvedena. Protest so proučili trije savezni sodniki in po podjeljem pravu tudi vodja slovenskih vozačev g. Pleška. Ta gospoda je brez vpliva predsednika sodniškega zbora in glavnega tajnika saveza proučila protest in ga obenem z glasom g. Pleška soglasno odklonila kot neosnovanega po pravilih kolesarskega saveza. Predsednik sodniškega zbora je to rešitev vzel na znanje in o njej obvestil dirkače. Po proglasitvi tega sklepa je nastal med vozači upor, ki so začeli nesprotno napadati vodstvo dirke. Savez je mnenja, da bi morali dirkači kljub temu dirko nadaljevati in po prihodu na cilj v Zagrebu zahtevati, da bi se o protestu ponovno razpravljalo, češker so mnenja, da prvi sklep sodnikov ni bil pravilen. Namesto tega pa je začel dirkač Erdelji skupno z ostalimi ponovno žaliti predsednika sodniškega zbora in ostale savezne funkcionarje, med njimi tudi člana sodniškega zbora g. Pleška, ki je sicer tudi član upravnega odbora ljubljanskega podsaveza. S tem činom so pokazali, koliko sportne discipline in gentlemanstva poznajo vozači ljubljanskega podsaveza.

Klub „Metla“

Skrivalnica

Iz naslednjih besed je treba vzeti vselej po tri zaporedne črke in iz njih sestaviti resničen pregovor:

SAMOSTAN — KOLEDAR — MENUHIN — SEPARATIZEM — KORIDOR — PRELUJ — ODMIKANJE — PRAZNOTA — PATRIČ — VESELICA.

Rešitve: ki jih moramo dobiti do petka popoldne, naj bodo napisane na dopisnici, v kotu pa naj bo pripis »Uganka kluba Metle«. Med reševalce bo razdelil stric Matije spet nekaj lepih nagrad.

Nauk borzne tečajnice

Za nauke menda Metlarji niso preveč navdušeni. Vsi po številu rešitev, ki so prišle ta teden, bi moral sklepati stric Matije, da je tako. Sicer pa je bila uganka za nezkušence res precej trd oreh in jim ne moremo zameriti, da so to pot odkrili.

Kako pa se je uganka rešila? Tečajnica je imela datum 4. To je bil ključ, da je treba vzeti pri vsakem tečaju četrto številko in potem odbrati v imenih krajev tisto črko, ki jo pove četrta številka. Rešitev uganke pa se je glasila: »V slogi je moč«.

Med reševalce je stric Matije razdelil pet knjižnih nagrad. Dobe jih naslednje: Stanko Čretinik, Maribor, Meljska c. 32, dobi roman »Blagajna velikega vojvode«. Vsevolod Košič, Zagreb, Torbarova ul. 14, dobi »Prigode gospoda Kozamurnikar«. Albin Gorec, Senožec, Via Roma 14, dobi »Roman treh src«. H. Chromy, Studence, p. Stična, dobi roman »Pater Kajetan«.

Marija Peršič, Ljubljana, Suvoborska 17, pa dobi roman »Papežinja Faveta«.

Iz Murske Sobote

ms—Gostovanje Neodvisnega gledališča. Drevi bo v dvorani Sokolskega doma uprizorilo »Neodvisno gledališče« iz Maribora starokitaško dramsko pesnitev »Brestov cvet in odlomek iz Shakesperovega »Sna kresne noči«. Od zadnjega oficijelnega gostovanja ljubljanske Drame ni bila uprizorjena v Soboti nobena gledališka igra, zato vlada za gostovanje tega avantgardnega ansambla veliko zanimanje. Igro bo režiral g. Fran Žižek.

ms—Sezonski delavci se vračajo. Zaradi napetega mednarodnega položaja in mobilizacijskih ukrepov francoske vlade se vračajo z vsakim vlakom sezonski delavci. Posledno mogoče se jih je vrnilo iz Pariza.

Mednarodni fotografski razstavi v Ljubljani in Mariboru

V času, ki je vse prej ugoden za prireditve kulturne značaja in ki spravlja človeka z omajanim optimizmom do razmišljanja, ali je sploh vredno posvečati svoje sile takšnim prireditvam, se vrši v Mariboru v uniojski dvorani prva mednarodna razstava umetniške fotografije. Ker je ta razstava v bistvu 1. nadaljevanje tretje mednarodne razstave umetniške fotografije na ljubljanskem jesenskem veljsajnu in predstavlja izbor najboljši del, ki smo jih videli v Ljubljani, naj velja to poročilo za obe razstavi.

Mariborski izbor daje morda manj obsežen, toda vsekakor nazornejši vpogled v fotografsko smotanje sveta. Motivnična nagnjenja, slogovne in tehnične posebnosti raznih narodov stopajo gladalcu boljše pred oči nego na ljubljanski prireditvi. In to je bil prav za prav glavni namen izjave, ko je iz množice skoraj 2000 slik izbirala tiste, ki naj bi pokazale naši publiki stanj, današnje umetniške fotografije. Nedvomno je, da se v fotografiji, kakor v vsaki drugi umetnosti, lahko izražajo specifično duševno nastojenje, značaj in gledanje naroda. To so sicer težko določljive vrednote in to tem bolj, ker se spreminjajo in mešajo z raznovrstnimi vplivi časa ter osebnimi značilnostmi posrednih tvorcev, vendar je neka bolj ali manj stalna osnova, če ne že jasno vidna, vsaj močno občutna vsakemu pozornemu gledalcu. Baš v sestavi del, kakršna se je predstavila gledalcu v Ljubljani in sedaj v Mariboru, je že težko istovetiti recimo nekoliko okosteneli romantičen angliški avtorjev z zdravim, skoraj že malo suhoparnim realizmom Čehov, virtuozni, bolj objektivno nego izpolnjujoči artileriz Italijanov z oblikovno in tudi vsebinsko dognanostjo Madžarov, impresionistično nedoločeno Poljakov s stvarno jasnostjo Nemcev ali pa dekorativnost v delih kitajskih in japonskih avtorjev z dinamično vsestranostjo Američanov. Pazljiv gledalec bo že s samim iskanjem takšnih skupinskih razlik našel mnogo močnega doživetja.

Prva ugotovitev: Fotografija išče po dolgih letih spet svojih nacionalnih poti, fotografije posrednih narodov se razlikujejo vsebinsko in formalno čedalje bolj med seboj, ne da bi bilo trenutno še opaziti, do kakšne mere pojde ta diferencija.

Druga ugotovitev: Mogoče je baš želja po tej diferenciaciji pripomogla do tega, da se je kakovost umetniške fotografije po nekoliko letih nazadovanja začela spet dvigati. Splošna višina te razstave se zelo razlikuje od stanja ob priliki prve in druge ljubljanske internacionalne. In tu gre res za celotno delo, niti ne toliko za poedine reprezentativne avtorje, ki v splošnem niso dosti napredovali ali pa so celo nazadovali. Kakšen Keighley, Missone, Koparkar, Schensky, Thorek niso postali boljši, nego so bili. Missone nam je n. pr. nekaj nov edino zato, ker nastopa z novim, izvirno svojim tehničnim načinom medionromije. Poedini prominenti, n. pr. Avstralec Smith, Čeh dr. Lauschmann, Egipčan Milcovich, Italijan Glasersfeld, Avstrijec Neumüller, Poljak Bulhak st., so celo nekaj nazadovali. Po drugi strani pa je izredno velika množica avtorjev, ki smo jih poznali kot povprečne ali pa so nam bili sploh neznan in ki dajejo sedanjim razstavam značaj kvaliteten skoraj neoporečne razstave. Tudi imenujem iz preobilice avtorjev samo nekatere: Ollershaw, Yvonne (Anglija), Bohacek, Prachowny, Zemann (Č.S.R.), Robinson, Slaten (Havaj), Bharadway, Row (Indija), Parentini, Pollitzer (Italija), Chin San Long, Liu Shu-Chong (Kitajska), Angermayer, Rupprecht, Simon (Nemčija), Scholnik, de la Vergne, Showalter (U.S.A.).

Naše gledališče

D R A M A

Nedelja, 2. oktobra: Zene na Niskavuoriju.

Izven.

Ponedeljek, 3. oktobra: zaprto.

Torek, 4. oktobra: Veriga. Red A.

Sreda, 5. oktobra: Zene na Niskavuoriju.

Izven.

Četrtek, 6. oktobra: Izsiljena ženitev. Ljubben-ziravnik. Red Četrtek.

V finski literaturi je dosegla igra Helle Vuolijoki »Zene na Niskavuoriju« najpomembnejši uspeh v zadnjih letih. Tudi pri nas na našem odru je delo zelo tople priznanje. Znaša pisateljica se je uveljavila z močnim poudarkom, uspeh njenih del je zbudil po vsej Evropi splošno zanimanje za njeno krepko in jednalo otiskovano igro, katere dejanje se godi v Tavastlandu ter obsega 5 slik. To drsko učinkovito delo spada v najzanimivejši sodobni repertoar. V glavnih vlogah: Marija Vera, Mira Danilova, Vida Juvanova in Jan. Režija je B. Krefta. Predstava bo v nedeljo zvečer po običajnih dramskih cenah.

O P E R A

Nedelja, 2. oktobra: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 3. oktobra: zaprto.

Torek, 4. oktobra: Boris Godunov. Red B.

Sreda, 5. oktobra: Ero z onega sveta. Red Sreda.

Četrtek, 6. oktobra: Na sinjem Jadranu.

Opereta. Premiera. Premierski abonma.

Drevo se bo pela popularna češka opera »Prodana nevesta« po znanih cenah. Več ko stokrat je to delo napolnilo naše operno gledališče in prepričani smo, da bo tudi nedeljsko predstavo sprejelo naše občinstvo z isto ljubeznijo in navdušenjem, kakor vse dosedanje vpriizoritve tega dela na našem odru. Glavne vloge bodo v rokah: Vidalejeve, Francela, ravnatelja Beteteta in Banove. Nedeljska zasedba je odlična, delo sijano in priljubljeno, zato opozarjamo na vpriizoritve.

Prva operetna premiera v začetku nove sezone bo opereta »Na sinjem Jadranu«. Uglasil jo je Edvard Glez. Dejanje se godi v Biogradu na moru. V posameznih vlogah nastopajo: Poličeva, Barbičeva, Japljiva, Rakarjeva ter Sanci, Peček, Zupan, Golovin, J. Rus in Pianek. Muzikalno vodstvo je v rokah kapelnika Zebreta. Režija: D. Zupanova. Premiera bo v četrtek za premierski abonma.

Repertoar Narodnega gledališča v Mariboru Nedelja, 2. oktobra ob 20. uri: »Dva duca« rdečih rož. Znižane cene. Bloki.

Ponedeljek, 3. oktobra: zaprto.

Torek, 4. oktobra ob 20. uri: »Hudičev učenc.« Premiera. Bloki.

Ni lahko ugotoviti vse vzroke, ki poganjajo fotografijo ta čas po kakovosti naprej. Iskanje nacionalne note, kar že samo po sebi zahteva poglobitev v delo, je gotovo eden izmed teh vzrokov. Američanom, Poljakom ter deloma Nemcem pomaga nedvomno to, da se spuščajo v tehnično zvezo ali vsaj ne preveč običajne načine izdelave, kar ima tudi za posledico poglobitev in nekaj več spoštovanja do dela. Madžare poganja naprej žilavost, s katero se držijo svojega tradicionalnega, za neresno delo kočljivega načuna močnega leska. Brez dvoma pa je v ozadju tudi močna organizacijska misel, discipliniranost, težnja, da bi se njihova skupina kot celota dovršno predstavljala svetu. Zato se Madžari tudi tako dolgo drže na višini, zavoljo katere jih občuduje ves fotografski svet. Takšno ambicijo je občutili v ostalem tudi pri Italijanih, ki zato kot celota napredujejo in bodo dosegli zavirljivo višino, ko uganemo še svojo posebno tehniko, slog in snov. Oblikovno in vsebinsko prednjačijo ta čas za svoj okus Indijci.

In naši? Tudi glede teh je videti, da razvoj še davno ni zaključen. Velik napredek se očituje v slovenski fotografiji, če primerjamo nje nastop na ljubljanski in mariborski razstavi z zbornikom »Slovenska fotografija« iz l. 1935, ko je naša fotografija prvič očitno pokazala neko svojestveni slog. Takrat pa so naši amaterji delali tako rekoč samo s instinktom in bilo jih je prilično malo, ki so res nekaj predstavljali. Danes se pojavljajo že vseh koncih in krajih naše ožje domovine, organizacija vzgaja nove talente, satrejšji odraščajo, gojijo tudi razumsko našo posebno noto in dajejo najboljše vzgled našemu. Oddelke začetniškega tečaja Fotokluba Ljubljane na jesenskem vselejmu je bil v tem oziru pravo razodetje. Biti moramo veseli, da so že za nami časi, ko je samo pet ali deset »Ljubljancev« predstavljalo vsiko slovenske fotografije. Morda gre ta trenutno bolj v širino, nego v globino, toda splošni razvoj v globino bo sledil brezpozorno. Razstave, kakršna je internacionalna v Ljubljani in Mariboru, pa dajejo najboljše pobude za takšen razvoj. Želimo bi bilo le to, da bi zadnja dva dneva, danes in jutri, vsi, prav vsi stremilji amaterji mariborskega okrožja posredovali razstavo, kajti takšne prilike se ponujajo le pordkoma. In želeli bi bilo, da bi tudi lokalni činitelji podprli prizadevanja mladega mariborskega kluba. Danes jim moramo še ni jasno, kako silen propagandni pomen ima dobro osnovana fotoamaterska organizacija za neki kraj. Naj omenim mimogrede samo to, da nima mariborski klub še niti svojega lokala, brez katerega se takšna organizacija ne more razviti in za katerega pomoč ni težka. Z dobro voljo na strani lokalnih činiteljev in z eno potezo njihovega peresa se da to vprašanje takoj rešiti.

K. K.

Iz Trbovelj

t—Strelska družina v Trbovljah priredi v nedeljo, 2. oktobra, strelske nagradne tekme s koristnimi dobitki. Dobitki in pogoji so razstavljeni v izložbi gostine Berger. Dobrodošli strelci sosednjih družin.

t—Krajevni odbor za obrambo pred napadi iz zraka priredi jutri ob 19. predavanjje v dvorani Forte, na katerem nas bo predavatelj strokovnjak seznanil z vsemi zaščitnimi sredstvi in merami proti zračnim napadom. Dosedanjí odziv trboveljskega prebivalstva k slišanju predavanjem je kazal prekomerno brezbrižnost za zaščitne mere pred vojnim nevarnostmi. Pozivamo resno vsot trboveljsko javnost, da se čimštevilneje udeleži predavanja. Predvsem naj se o zaščitnih merah podučijo žene, matere in starejša generacija. Naš industrijski kraj je potreben posebne pozornosti, discipliniranosti in resnega zanimanja vseh slojev za ukrepe, ki naj obvarujejo življenje in dobro posameznika.

Iz Hrastnika

h—Olepašanje hrastniških hiš. Kolikor se je letos storilo v tem pogledu v Hrastniku, se še ni naredilo nobeno leto. Mnogo poslopj je dobilo novo obleko. Začeli so Sokoli pri Sokolskem domu. Nato je kemična tovarna obnovila ob banovinski cesti nekaj prav potrebnih svojih poslopj. Kemična tovarna prenavlja vsi svojo delavsko kolonijo ob železnici pri Mošini. Steklarna hvaljevredno posnema sedaj kemično tovarno in ometava nanovo nekaj svojih hiš in tovarniških naprav. Letos sta se prenovili tudi obe šolski poslopji. Delavski dom in nekaj privatnih hiš dobi letos nova pročelja. Če bi se tako delalo vsako leto bi Hrastnik kmalu imel drugačno lice.

h—Damski prikoljevalni tečaj se je pričel ta teden. Obiskuje ga okrog 20 krojačev in krojačic. Poučuje v sredo, č

PAUL RIPSON

Stratosferski pilot

Roman

1. poglavje: Prvo srečanje.

Newyorška luka... Megla je bila tako gosta, da iz sredine Hudson Riverja ni bilo mogoče videti niti obrisov nebotičnikov na Manhattanu. Črte lad-jinega krova so izginjale v poltemi, katero so tvorili nebo, voda in megla.

Na vse strani so tulili divji klici siren, piščalk in najrazličnejših zvoncev, ki so dopovedovali slepi okolici, da se nahajajo ladje vseh vrst na vodi ter kljub megli skušajo priti naprej. Parobrod Minnehaha, ki je prevažal potnike med New Jerseyem in Brooklynom, je oprezno samo s četrtinsko hitrostjo lezel naprej. Ko pa je kljub temu skoraj zadel v motorno ladjo, ki se je nenadoma izlučila iz megle, je svojo hitrost še zmanjšal. Potnikov je bilo le malo, kajti vsakdo se je rajši poslužil podzemskih železnice in skušal po ovinkih dospeti na svoj cilj, mesto da bi tvegali čas v megli.

Fred Blair je stal na gornjem krovu in skušal opaziti na tej dolgočasni vožnji nekaj, kar bi ga zanimalo. Mudilo se mu ravno ni in zato ni bil slabe volje, kakor drugi potniki, ki so videli, da bodo na kratkem prevozu izgubili celo uro časa. Na prednjem delu krova ni bilo žive duše. Kdo bi pač

ostal v megli, iz katere je prav na lahko pršlo. Odšel je na zadnji krov in stopil v zavetje pod visoko stekleno streho. Tu je opazil divno mladenko. Zleknila se je bila v ležalni stol in imela zaprte oči, kot bi spala. Pol ure poprej se je bil zadel ob njo spodaj na ozkem hodniku ter se je presenečen opravičil. V zahvalo za to je dobil sladek pogled najčudovitejših oči, ki jih je bil sploh kdaj videl.

Kako ljubko je ležala na svojem stolu! Točno je videl oblike njenega vitkega stasa skozi lahen dežni plašč, ki jo je ovijal. Hladno ji je moralo biti v tem oblaku. Skoraj nehoti je vzel svoj raglan, ki ga je imel samo ogrnjena preko ramen ter z njim pokril nežno postavo. Ko se je sklonil preko nje in je njegov raglan zastrl stol in lepo devo, je nenadoma odprla oči.

— Prehladili se boste, je dejal Blair nekoliko osorno, samo da bi zakril svojo nervoznost. Zado-stuje, da ležite samo četrto ure tako v tem hladnem vremenu.

— Prav imate, je dejala s prijaznim nasmeškom. Kaj še vedno ni konca te dolgočasne vožnje?

On je čutil nekaj, kar si ni mogel razlagati in česar še ni bil občutil nikoli poprej. Dejal si je, da življenje, ki mu do njegovega šestindvajsetega leta ni bilo preveč naklonjeno, naenkrat skuša, da mu zamujeno popravi, ter je poslalo to gosto meglo in to ladjo, ki ne more naprej.

— Ali smo menda že blizu Brooklyna? je zopet vprašala.

— Ne vem, in kapetan menda sam tudi ne ve, ker je vse zavito v temo. Vozi silno počasi, kot

morete občutiti, in prav ima, saj pri taki priliki ne more biti dovolj previden.

— Toda gospod, Vam tudi ne bo baš preveč toplo sedaj, ko ste mi, kakor sv. Martin, dali svoj plašč.

— Ne skrbite zame, gospodična, jaz sem nava-jen na še hujše vremenske neznade.

Hotel je reči, da je letalec, toda premislil si je. Čemu bi takoj v začetku razkril, kdo da je. Motril je rajši svojo spremljevalko. Bila je tipična Ame-ričanka. Imela je svetle, skoraj zlate lase, prekras-ne modre oči in tako ljubeč obraz, da je bil Fred ves zmeden. Ta ženska ga je privlačevala z narav-nost neodoljivo silo. Ni si mogel razlagati, zakaj. Saj jo je spoznal šele pred pol ure. Na skrivnem jo je opazoval. Gledala je namreč ravnokar proč, proti prednjemu delu krova. Obrisi njenega obraza proti megli je bil nekaj tako lepega in umerjenega, da se je Fred kar začudil. Klobuček iz usnja, izpod katerega so koketno silili izlati kodri, je imela po-tisnjen globoko na ušesa.

Slednjič se je pa le ojunatil in vprašal, da bi na-daljeval pogovor:

— Za koga me imate?

— Za zelo ljubeč človeka. Govorila je bolj stvar-no, kot bi bil pričakoval. Za prijaznega in energič-nega moža.

— Kaj ne ravna vsakdo ljubo z vami? je vprašal začuden.

— O, pač, mu je odvrnila nekoliko zaspano. Saj sem morda že preveč razvajena.

— Pripovedujte mi, prosim, kaj o sebi. Saj se menda nikoli več ne bova videla, in jaz pa tako sil-no ljubim pravljice.

— Pravljice? je dejala začudeno, skoraj z zana-majem in globoko zavzdihnila. Ali so res še ljudje na svetu, ki verujejo v pravljice?

Pri tem je široko odprla svoje tajnstvene oči in tako pogledala Freda, da ga je kar zazebló v dno duše. Imel je naenkrat nebeški občutek, da nikdar v svojem življenju ne bi mogel ljubiti druge žene, kot samo to blaženo dete, ki se je bilo zanj tako nenadoma izlučilo iz pristaniške megle.

— S čim se bavite? jo je vprašal nenadoma, ker ni bil možak, ki hodi po ovinkih.

V tem trenutku je zazvonil ladjin zvonec in na desni so se prikazali obrisi brooklynskih hiš in obrežja. Lepa neznanka se je dvignila in vrnila Fredu s prijaznimi besedami plašč, kakor bi bila preslišala njegovo vprašanje. Fred je plašč oblekel in ji polagoma sledil. Ladja je ravno pristajala.

— Ali vas smem malo spremljati? je zaprosil skoraj s ponižnim glasom.

Ona pa je odkimala z glavo. V njenem pogledu je bilo, kot si je predstavljal, obžalovanje, da se mora tako hitro ločiti od njega.

— Pričakujejo me. Toda lepa hvala, je dejala, med tem ko ji je steward prinesel majhen kovček. Predvsem pa hvala vam, da ste me tako po očeto-vsko pokrili.

Trenutek je postal in gledal za njo, med tem ko je stopila preko mostiča na breg, kjer je stal ele-ganten avtomobil. Sedla je vanj. Livrirani šofer je zaprl vrata za njo in že je bil voz izginil v megli. Presenečeni Fred je bil celo pozabil pogledati si številko voza.

Vaš život u knjizi života
POPULARNO IZDANJE

Knjiga vsebuje:

1. GRAFOLOGIJO,
2. PSIHOLOGIJO,
3. HIPNOTIZEM,
4. HIROMANTIJO,
5. FRENOLOGIJO,
6. ASTROLOGIJO,
7. SPIRITIZEM,
8. SANJE,
9. 200 FOTOGRAFIJ.

Knjiga je tiskana v hrvatskem jeziku.
Knjiga se pošlje takoj!
Cena 30.— din.
Denar naj se pošlje na ček. rač. 17.455

KARMAH UPRAVA ŽALEC

Ostaréti in vendar ostati mlad
bi hotel vsakdo. Če tudi to izgleda težavno, vendar to lahko dosežete s stalno skrbno telesno nego. Odlično sredstvo za to je

DIANA
FRANCOSKO ŽGANJE

Masaža z DIANO učinkuje z močjo pomla-ditve, ravno tako je dragocena za nego ust in las. A poleg tega je zelo poceni. — Dobiva se v vsaki boljši trgovini. Zahte-vajte izrecno DIANO in vzemite samo DIANO. Imitacije energično odklonite, ker niso nič vredne!

SENZACIJA KOZMETIKI

GLA/OVITI D'PACCINI IZ ČIKAGA. JE / SVOJIM SENZACIJONALNIM PRE-PARATOM. POVRNUL ŽENI AKTIV-NOŠT IN MLADOŠT.

ZA ŽENE OD 40 LET NAPREJ
MORANA HORMON AKTIV KREMA DIN. 60.— VRNE ŽENI AK-TIVNOŠT IN MLADOŠT.
OD 30-40 LET MORANA HOR-MON KREMA (IZ MIŠJIH ŽLEZ) DINARA 50.—
OD 18-30 LET MORANA VITA-MIN KREMA (VIZOKIH GORA) DIN. 40.—

TE NOVITVE TAKOJ OD/TRANIJO GUBE, MLAHAVO KOŽO, NEREDE KOŽO MLADOŠTNO NAPETO Z BARŽUNA/TIM TENOM.

MORANA LEPOTA RA/TLINI. KI PUDRI V V/SH NIJAN/AH DIN. 25.—

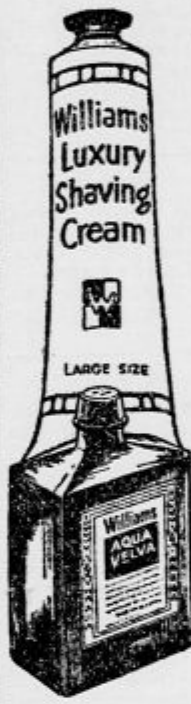
MORANA/PLIT

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

PREVOZE
premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi vagonih količinah Vam izvrši točno in po najnižjih cenah z avtomobili ali konjsko vprego prevoznitvo

A. SEMENIČ
Privoz št. 13, Ljubljana
TELEFON 36-92.

MOŠKI NISO
NIČEMERNI

ampak se vseeno mo-rajo briti. Da so do-bro obriti in da jim britje ni neugodno, sta potrebni dve stvar-i: WILLIAMS kre-ma za britje, a po britju, da bi osvežili kožo in ublažili raz-draženost, povzročeno z britvijo — AQUA VELVA. Prodaja se v vseh boljših stro-kovnih trgovinah!

WILLIAMS

Za britje

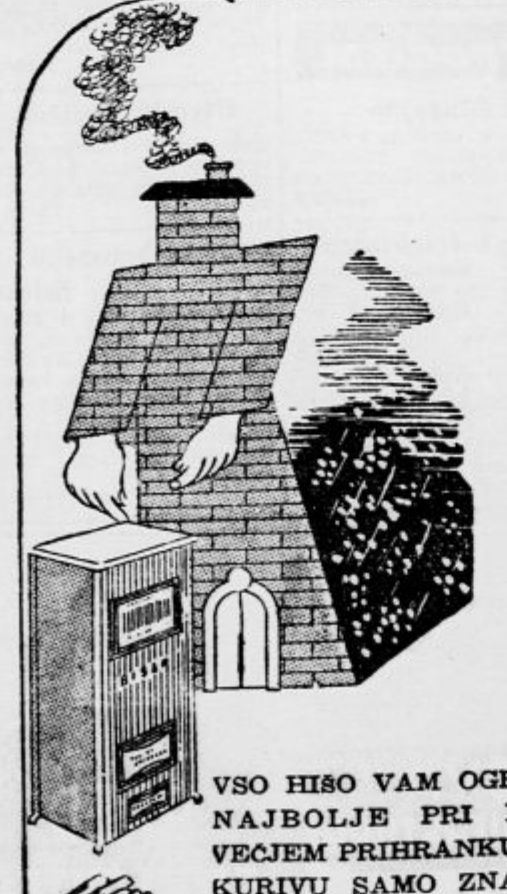
Celuloidni ščit,
pri vratnih ključkah vam prihrani več-kratno pleskanje. Vrata bodo vedno čista. Dobavlja jih

SEMEIČ V.
Privoz 13, Ljubljana — tel. 36-92.
Celuloid je na zalogi v vseh barvah. Sprejmejo se dobri akviziterji.

ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI LENIK

HOHNER
NAIPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

F. SCHNEIDER
GENERALNO ZASTOPSTVO
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

VSO HIŠO VAM OGREJE NAJBOLJE PRI NAJ-VEČJEM PRIHRANKU NA KURIVU SAMO ZNAME-NITA PEČ

„BISER“
IZDELUJE:
„FEROLIM“
VINKOVCI

Mislila je, da je Janezkova srajca bela...

... dokler ni videla Radion belega perila prijateljičinega otroka!

Mogoče je pa otrokovo perilo še novo, in ni bilo še nikoli oprano? Kako bi moglo biti sicer tako čudovito belo? Prijateljica vendar ne more imeti toliko skušnje v pranju kot mati že odrastlega dečka!

Seveda ne - ampak ona pere z Radionom. Tudi otrokovo perilo je bilo že velikokrat prano z Radionom, in je vedno tako lepo belo. Radion odpravi iz perila vso nesnago! Pri kuhanju perila pronica skozi tkanino na milijone kisikovih mehurčkov in odstrani vsako, še tako globoko zajedeno nesnago, ki se z navadnim milom ne da odpraviti. Na ta način postane perilo popolnoma čisto in belo - Radion belo.

SCHICHTOV
RADION
NI ČISTEJŠE BELINE OD RADION BELINE

Državna razredna loterija

Ker je spremenjeni loterijski načrt v preteklem 36. kolu s svojimi zanimivimi spremembami naletel na veliko odobravanje pri kupcih srečk, ker so bile vse srečke, vzete od strani pooblaščenih prodajalcev in njihovih preprodajalcev, razprodane, je Državna razredna loterija ta isti načrt pustila v veljavi tudi za nastopajoče 37. kolo srečk.

Srečke I. razreda 37. kola so gotove in dane v prodajo 13. septembra tega leta v 100.000 celih srečkah z žrebanjem in to:

- I. razred 12. oktobra 1938 leta
- II. razred 10. novembra 1938 leta
- III. razred 9. decembra 1938 leta
- IV. razred 13. januarja 1939 leta
- V. razred od 11. do vključno 22. februarja

v Beogradu in od 27. februarja do vključno 9. marca 1939. leta v Sarajevu.

Cena srečk za vsak razred je sledeča: ena cela srečka din 200.—, polovica srečke din 100.—, četrtna srečke din 50.—.

Skupna vrednost vseh dobitkov znaša

din 64,991.000.—

V tem kolu je osem premij in to po
2.000.000.—, 1.000.000.—, 3 po 500.000.—,
1 po 400.000.— in 2 po 300.000.—.

Poleg teh premij pa je tudi ogromno število dobitkov in sicer po

200.000.—,	40.000.—,	15.000.—,
100.000.—,	35.000.—,	12.000.—,
80.000.—,	30.000.—,	10.000.—,
60.000.—,	25.000.—,	itd.
50.000.—,	20.000.—,	

V najsrečnejšem primeru z možno združitvijo premije in dobitka v V. razredu lahko zadenete na eno samo srečko

Din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke lahko dobite pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih srečk, ki so skoro v vsakem večjem kraju.

Poblizja navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili dobite na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Z nakupom srečk državne razredne loterije pomore vsak posameznik poleg osebnih koristi, ki jih je lahko deležen, narodnemu gospodarstvu, obrtništvu, industriji in invalidom, ker se razdeli čisti dobiček od prodaje srečk v gori navedene svrhe.

Kupujte srečke državne razredne loterije.

Žrebanje se vrši 12. oktobra t. l.

CENE SREČK:

cela Din 200.—, polovična Din 100.—, četrtna Din 50.—.

V najsrečnejšem slučaju je možno zadeti Din 3.000.000.—. Nikdo naj ne zamudi kupiti srečke že v I. razredu v kolekturi »Vrelec sreče«. — Vsak igralec ima možnost zadeti kak večji dobiček. — Srečke, ki so bile kupljene v kolekturi »Vrelec sreče« v 36. kolu so zadele veliko večjih dobitkov. — Poleg tega je zadel št. 32670 PREMIJO EN MILJON DINARJEV — kupljena v kolekturi »VRELEC SREČE«.

Priporoča se:

Glavna kolektura državne razredne loterije

„Vrelec sreče“, Alojzij Planinšek

LJUBLJANA — BEETHOVNOVA 14 — TELEFON 35-10

VODNE TURBINE

ZA VSE RAZMERE

autom. regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline

izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER,

SKOFJA LOKA TOVARNA STROJEV

Prvovrstne reference. — Zmerne cene!

RAZPIS

Uprava Delavskega doma v Ljubljani

razpisuje

dobavo mleka za svojo kuhinjo

za dobo 1. XI. 1938. do 31. III. 1939. DNEVNA POTREBSČINA 40 DO 50 LITROV. Specijalni dobavni pogoji se dobijo v upravni pisarni Delavskega doma Bleiweisova c. št. 42. Pravilno opremljene ponudbe je vložiti do 15. oktobra 1938 najkasneje do 11. ure dopoldan v pisarni Delavskega doma. Kavcijo v znesku 5% od ponudene vsote je vložiti najkasneje do 10. ure istega dne pri Mestni blagajni v Ljubljani. — Ponudbe se bodo odpirale v soboto, dne 15. oktobra 1938. ob 11. uri dopoldne v pisarni Delavskega doma v Ljubljani

V LJUBLJANI, dne 1. oktobra 1938.

UPRAVA DELAVSKEGA DOMA V LJUBLJANI

Točno plačuj »Jutru« naročnino, varuj svojcem zavarovalnino!

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana Poljanski nasip 4-6

ralnica — Svetlokalina

Parkete

vseh vrst izdeluje in dobavlja po nizki ceni

Leo Paulin

tovarna parket in furnirja, parna žaga.

Posta: Straža pri Novem mestu.

TEL. 2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA CEITA

INSERIRAJ V »JUTRU«!

VADEMECUM

moderna higiena ust

CENE 1 ŠE

Kupite še danes propagandni zavoj

1 VADEMECUM voda za usta (poizkusni zavoj)
1 VADEMECUM pasta za zobe velika

Din 20.—

(Ti zavoji bodo v prodaji samo omejen čas!)

BARNANGEN — STOCKHOLM

Zaloga: COSMOCHEMIA, ZAGREB, Smitičklasova ul. 23.

URADNIŠKA POSOJILA

aktivnim in vpokojenim državnim uradnikom, državnim in samoupravnim nastavljenecem, poročenim brez porokov, na večletno ugodno odplačevanje.

Informacije daje naš pooblaščenec:

FRANJO L. KLEMEN

Ljubljana, Gosposvetska 10

BANKA I HRANILNICA D. D.

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in slabotnim osebam

Dežne plašče balon svila,

veterni suknjiči oblike, perilo itd. si nabavite najbolje in najceneje pri

Preskerju,
Sv. Petra c. 14.

Cunje

krojaške odrezke, stari papir, tekstilne odpadke, ovojno vojno, govejo diško (aravco). — Kupi vsko množino ARBEITER, Maribor, Dravska ul. 15.

INSERIRAJ V »JUTRU«!

ACADEMIE SCIENTIFIQUE DE BEAUTÉ

PARIS 376, RUE SAINT HONORE

CREME LYTTAL
PUDER LYTTAL
ZA SUHO KOZO
CREME ETERNELLE JEUNESSE
PUDER ETERNELLE JEUNESSE
ZA NEUTRALNO KOZO
CREME PRINCESSE
PUDER PRINCESSE
ZA MASTNO KOZO

Academie Scientifique de Beauté, Paris, eden najstarejših zavodov in višja kozmetična šola v Parizu pošlje v Jugoslavijo strokovnjakinjo-kozmetičarko zaradi konzultiranja z damami.

Damam se nudi s tem možnost, da se neposredno in brezplačno seznanijo z najnovejšim pariškim sistemom negovanja lepote. Pariška kozmetičarka bo dame predvsem seznanila z najnovejšo in uspešno nego gub s preparati

„VIVORMONES“

IN CREME HORMONYL VITAMINEE

Obiske sprejema pri

Parfumerija »NADA«,
Ljubljana, Franciskanska
ul. 1., 4. in 5. X.

Drogerija VRTOVEC,
Celje, 6. X.

Drogerija M. KANC,
Maribor, Gosposka ul.,
7. in 8. X.

Prosimo za predbeležbo obiskov pri gornjih tvrdkah.

Točno plačuj »Jutru« naročnino, varuj svojcem zavarovalnino!

Zahvala

Za vse številne izraze sožalja in sočutja, ki smo jih prejeli pismeno in ustmeno ob prerani smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga, očeta, brata in strica, gospoda

Franceta Dolenca

LESNEGA INDUSTRIJALCA

za poklonjene premnoge vence in cvetje, se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo gg. šef-zdravniku primariju dr. Neubauerju in dr. Valiču, ki sta se z neprimerno požrtvovalnostjo ves čas bolezni zavzela zanj, č. sestrni usmiljenki, č. duhovščini iz Preddvorja, škofjeloke in Stareloke.

Zahvaljujemo se polnoštevlinemu oficirskemu in podoficirskemu zboru z gosp. polkovnikom Markuljem na čelu. Prav prisrčno zahvalo izrekamo škofjeloškemu Sokolu za prekrasen sprejem in počastitev v sokolskem domu, gorenjski sokolski župi in v njej včlanjenim društvom, deputaciji ljubljanskega Sokola s častnim starostom dr. Murnikom na čelu. Ob enem izrekamo zahvalo vsem gg. lovcom, gasilskim četam ter drugim ustanovam in korporacijam, ki so se tako polnoštevlino posebnoma hvala vsem njegovim uslužbencem, delavcem in voznikom, ki so se deležili pogreba. Posebna hvala vsem gg. govornikom za prisrčne poslovilne besede, pevcem iz Preddvorja in sokolskim pevcem za v srce segajoče žalostinke in slednjič vsem njegovim številnim prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika spremljali v njegovi poslednji dom.

Žalujoci ostali

ZAKAJ

samo biološka nega lepote s Schröder-Schenke?

Zato ker so to najstarejše, naravne in zjamčeno zares uspešne metode negovanja lepote.

CISTO POLT brez mozoljev, sojedcev, maščobno se bleščečih jamic, ovenelosti kože in znakov staranja dosežete samo z biološko kuro za čiščenje obraza. Garnitura din 120.

ZA PREHRANO KOŽE in zoper drobne gube samo Pasta Regis! Dovoljeno negovane dame go dobro poznajo, a mi izdamo tudi Vam njihovo »tajnost lepote«. Din 18.—, 36.—, 40.— in 60.—.

RAZSIRJENE ZNOJNICE (PORE), maščobo in ogreje odpravlja mandeljno mleko »Asiamik«. Odstrani obnem tudi šminko. Izdatna steklenica din 50.— in din 30.—.

SUH OBRAZ poživlja in pomlajuje črte obraza voda iz kumaric. Odlično odstrani tudi šminko. Steklenica din 50.— in 30.—.

GUBE POD OČMI (vrečice) izginejo z uporabo dragocenega olja »Muskelöl« najmodernejše in najuspešnejše. Steklenica din 45.—.

NEPRIJETNE DLACICE na obrazu odpravi s korenino vred »Rapidenth« Garnitura din 50.—.

Zahtevajte brezplačna navodila in naše velike ilustrirane kataloge!
 • Razvite grudi • Okrepitev grudi
 • Intimna higijena žene • Zasičena sredstva • Stezniki in pasovi
 Parf. in kozmetika »OMNIA«, oddelek I/2, Zagreb, Gunduličeva 8, visoko prtilje. Pošljemo tudi po pošti proti naplačilu poštne.

TELEFON 97-67

Razpis.

OBČINA KRIŽE v srezu kranjskem razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika.

Šolska izobrazba: mala matura. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih, je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »JUTRU« pri tej občini.

UPRAVA OBČINE KRIŽE, dne 29. septembra 1938.

POŠTARSKI SALVAT-ČAJ
 Apotekara OLIVE (Prag) zoper

ŽOLČNE KAMENČKE

in bolezni

žolčnega mehurja

dobite pri glavnem zastopniku:

LEKARNI PRI SV. IVANU

Kaptol 17 — ZAGREB — Kaptol 17

Prospecte o zdravljenju pošljamo

zastonj. Varujte se imitacij.

reg. S. br. 27870

HALO! — VINARSKA IN KLETARSKA ZADRUGA V METLIKI — ima že na razpolago

ново pristno portugalko

vabi kupec, da se naročijo, dokler traja zaloga, cene nizke.

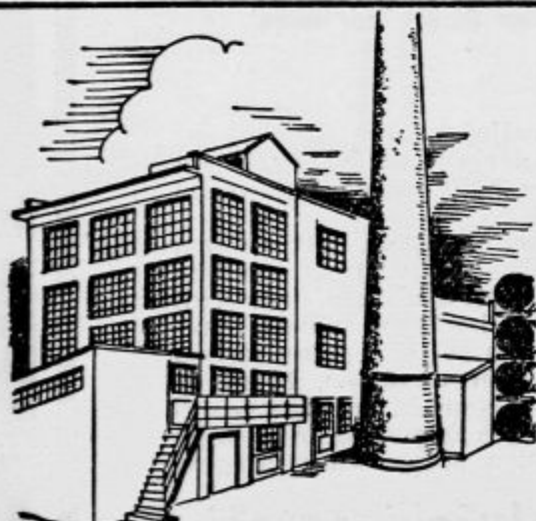
ZADRUGA

Trgovskega potnika

za Ljubljano, Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko, s šoferskim izpitom, največ 35 let starega, išče tovarna mila in kozmetike. Ponudbe z natančnim življenjepisom poslati na »Publicitas« d. d., Zagreb, Ilica 9, pod »Kaucija«.

Enodružinska vila

s 7 sobami, centralno kurjavo, vsem komfortom in vrtom v bežigradskem okraju se vsled preselitve ugodno PRODA. Naslov pove Aloma Company d. o. z., Ljubljana, Aleksandrova c. 2-I.

HRVATSKA INDUSTRIJA KATRANA D.D.

ZAGREB, Radnička cesta 29. Tel. 23-255 i 23-256 ZEMUN, Tvornička ul. 70. tel. 37-317

Klavirji pianini

Warbinek

so prvotne kvalitete, vredne cene krasnih instrumentov. Konkurencija vsem znanim inozemskim tvrdkam. Izredne tonske lastnosti in trajnosti, ki so plod dolgoletne izkušnje v izdelavi klavirjev, preseneča. Izposojevanje po najugodnejših pogojih.

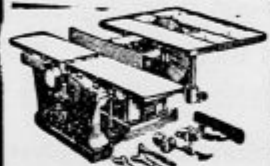
Warbinek

tovarna klavirjev
 L J U B L J A N A
 Miklošičeva cesta št. 4
 pri Frančiškanski cerkvi.

FORTUNA

Elektro univerzalni stroj v vsako mizarstvo delavnico!

RESITELJ MALE OBRTI in STRAH NASIH KONKURENTOV!
 Din 6.800.—

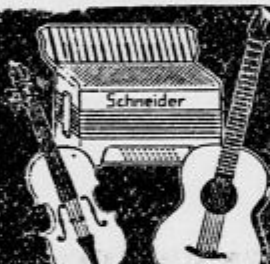

»Mizarstvo master Kahan Višnja gora sporoča: Ko srečni posestnik »Fortuna« stroja model B se Vam nupripravljen zahvaljujem za Vašo promptno in solidno posredstvo. Zagotavljam Vam moje vesetransko priporočilo.«

PETER ANGELO

d. o. z.
 stroji za obdelavo lesa

LJUBLJANA, Tyrseva 36.

ZAHTEVAJTE

BRESPLAČNI PODUČNI

CENIK

NAJPOPOLNEJŠIH

GLASBILA

NAVEŠČE DOMAČE STROJE TVRKE

F. SCHNEIDER

KR. DVORSKI DOBAVITELJ

ZAGREB

NIKOLIČEVA 10.

Klišeje

ENOJIN VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

Pr. Odra naših 23

MAGISTRA

FARMACIJE

propagandista, kot stranski poklic v prostem času, z bivališčem v vseh večjih mestih Jugoslavije,

IŠČE

večje kemijsko podjetje. — Izčrpne ponudbe pod 50910 poslati na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

Ne oklevajte pri izbiri čistilnega sredstva! Temveč zahtevajte pri nakupu

„Domače čisto SLAVIN“

To je prvotno in ceneno čisto domače proizvodnje, katero sijajno očisti vse kovine, štedilnike, točilne mize, porcelan, vso kuhinjsko posodo itd. itd.

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

TEHNIČNA MAZILA

(MAŠČOBE IN SLIČNO)

KOLOMAZI ITD.

Izdeluje in prodaja:

ZA DEŽEVNO JESEN KUPITE DOBRO OBUTEV

39

39

59

59

59

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

39

29

7225—44

Lahke in udobne copate iz fine klobučevine, z lahkim usnjenim podplatom in klobučevinsim medpodplatom.

2405—6610

Udobni, lahki diftin-čevlji s srednjevisoko peto. Zelo prikladni za urad in sprehod.

5125—64193

Okusni čevljički z visoko peto iz temnozlatega ali črnega usnja, na zavezo.

2425—46121

Okusno in bogato luknjasto okrašen čevlj iz črnega ali rjavega boka. Zelo dobro pristojno k vsakemu kostumu.

98157—651

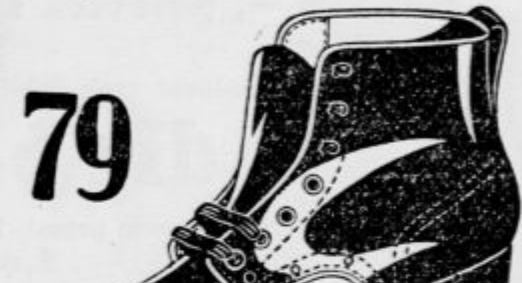
Moški galoši iz črne lakirane gume so prav trpežni, udobni, pa poceni. Po dežju in blatu varujejo noge prehlada.

79

1937—48822

Močni moški nizki čevlji za štrpce, izdelani iz govejega boka, z močnim elastičnim gumijastim podplatom. Izdelujemo jih v črni ali rjavi barvi.

4767—67711

Čevlji za delavca in kmeta iz močnega masnega krovine z nemazljivim gumijastim podplatom. Namenjeni so za štrpce, ker Vam njihova široka oblika omogoča lahko in udobno hojo.

97977—676

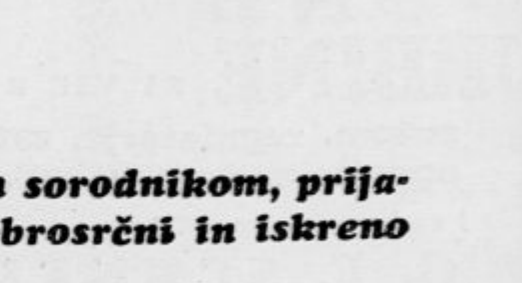
Guma je edini material za izdelavo obutve, ki ne propuša vode. Delavec, ki opravlja svoje delo na polju, v gozdu, v kanalu ali na cesti, ne more biti brez teh škornjev.

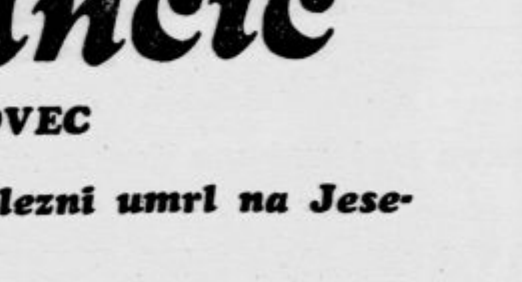
97977—676

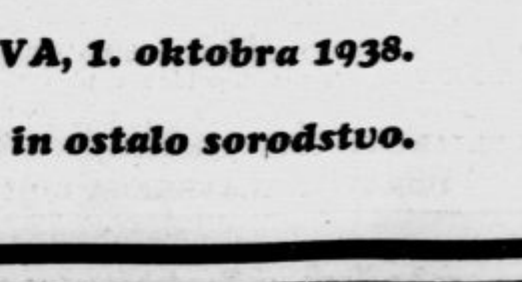
97977—676

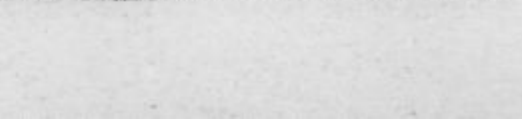
97977—676

97977—676

97977—676

97977—676

Inserirati v „JUTRU“ imajo uspeh!

Potrti globoke žalosti naznanjamo usem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš dobronamerni in iskreno ljubljeni soprog, sin, brat, gospod

Anton Kunčič

POSESTNIK IN LESNI TRGOVEC

danes ob 3. uri zjutraj po kratki mučni bolezni umrl na Jese-nicah v najlepši moški dobi.

Pogreb predragega pokojnika bo v nedeljo, dne 2. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, iz pokojnikove vile na Jese-nicah, Železniška ulica.

JESENICE NA GOR., BLEJSKA DOBRAVA, 1. oktobra 1938.

MARIJA, mati; KATI, soproga; brat, sestre in ostalo sorodstvo.